

Supplementum

Confessionale seu Interro-
gatorium reuerendi pa-

tris fratris Jacobi Phi-
lippi nouiter
editum.

Venduntur Venetijs prope
ecclesiam sancti angeli in do-
mo ipsius impressoris.

Frater Jacobus philippus Bergomensis ordinis
Eremitarum: pater suo Reuerendo religionis pietateque ac
sanctimonia insigni Joanni marie discipulo veneto bene
merito generali canonicorum Regularium Sancti
Saluatoris. S. P. in domino Jesu.

Et ex libris Chronicoꝝ nꝛoꝝ mi in Xpo reuerēde
et collēdissime pꝛ eliceꝛ qꝛqꝫ pꝛ. Ab exordio sacꝛoꝝ or
dinis inēdicatiū vsqꝫ i pꝛis semp aliqꝫ extitere coꝝ ordi
nuz viri: in oꝛ quidē disciplinaz genere: sed pꝛsertim i
theologia et in re pꝛoficicio pꝛstātissimi. Qui et sacra vo
lūmina subtilissimis cōmētationibus interpretarent:
et diuinas res oēs multas ac magnis voluminibꝫ expli
carēt. Qm̄ at qꝫ ad nꝛaz salutē ptinebāt longe lateqꝫ
pꝛimēsuz ac pꝛfundū theologie pelagus dispꝛsa erāt:
extitere nōnulli summo ingenio. In gētiqꝫ doctrina
patres qꝫ res cognitu dignissimas: et saluti nꝛe marie
necessarias vndiqꝫ colligētes: i quodā epithoma: qꝫ
nos sūmas appellare pꝛsueuimꝫ redigerēt. Quo gꝫ de
i genere vt dꝫ antiquoꝛibꝫ taceamꝫ: duo mihi etate nꝛa
visi sūt: et vtilitate rerū collectaz: et scribēdi ordinē: et
dicēdi breuitate ac diluciditate oēs anteisse Antoniꝫ
vꝫ Florentinꝫ Archiepꝫ ex ordine pꝛdicatoꝝ ad cā me
rito dignitatē afficitꝫ: et Ang. clauasius ordinis minorū
vir apprime diligēs: et qꝫ ego exploratū habeo bonꝫ.
His in ceteris rebus nobis tradēdis accurati diligē
tesqꝫ fuere: tū i hijs potissimū qꝫ ad pctōꝝ cognitionē
atqꝫ cōfessionē ptinēt. **C**ū. n. supioꝛēs qꝫ ca dꝫ re scri
pserāt oēs pꝛlegissent: et scripta ab ipsis in vnuꝫ quasi
corpus collegere: et multa absē inuēta nō inutilꝫ addi
dere. Que vꝫ res cognitu ēt minꝫ eruditis facilioꝝ cēt
i quasdā sumulas et iterrogationes ea que maxime ne
cessaria sūt visa piccerūt. Ego at cū et alios quāpluri
mos qꝫ dꝫ hac re scripserāt: et hos quos nosavi diu mul

tñqz plegiffes: & lōga multoz alioz volumini lecto-
 ne tū mltaz rez diuturneqz p̄fessionū auditōis expe-
 rientia p̄ mltā adhuc adijci posse dephēdiffeim: & ipse
 quoqz collegerā q̄ mibi necessaria visa fuerāt: & Ep̄i
 thoma quōdā p̄fecerā non tā me hercule: vt alijs q̄ vt
 mibi ip̄i tā etate p̄fecto minus i dies minusqz ad legē
 dū laborādūqz idoneo n̄ hic labor i dūstriaqz p̄dēssz.
 Neqz cū h̄ n̄re incubrationes ad aures p̄ deide ēt ad
 manus nō nulloy granissimoz hoiuz n̄riqz amātissi-
 moy p̄ueniffet vise sūt uelcio quo pacto ēt alijs q̄ pl̄ri-
 mis p̄desse posse. Coact⁹ itaqz sū illoy nō mō p̄cib⁹ q̄-
 bus satisfaccf quo quō fortasse posses: s; & charitate q̄
 n̄ agit p̄perā cui obsecisti n̄ poterat ea q̄ mibi ip̄i colli-
 giffes fuassenqz ēt alijs p̄ futura iptirē ederēqz. Si
 lud igif sic editū & p̄sumatū tue h̄me. p. cū sis religio-
 soy tuoy nō solū vniūsal. p. s; & dec⁹ ac gl̄ia ad iditū
 mee in te beniuolētie & obfūatīe s̄cribēdū & dicādū cē-
 putauī vt vel ex h̄ mibi ip̄i i pte satisfeciffes viderer: q̄
 tue bonitati tuisqz pl̄rimis & maris h̄tutib⁹ veheimē-
 ter afficioz: ac me tibi plurimū obere p̄fitcoz. Collegi
 igif memet & opusculū quo ad potui emēdaui: ac di-
 lucidū f̄ddidi: vt paucoy p̄ces q̄ pl̄imis si fieri posset
 gratificarent. Est aut̄ op⁹ si aditaz rez copiā h̄spicias
 sane lōgū. Sin h̄o eaz vtilitatē necessitatēqz pbzeue-
 Sūt. n. ad ea q̄ supiores tradiderūt noua multa adie-
 eta. Magna deo illa testimonioz i nubes q̄bus illi in-
 terdū i re nō dubia minime necessarijs vtunt̄ magna
 ex pte d̄tracta: ca tātū q̄ dubia videbant̄ esse posse sin-
 gulis & qdē locupletissimis ac fidelissimis testib⁹ p̄fir-
 mata. Seruanimus ēt i his explicādīs efdē quē oēs
 seruare p̄sueuere ordinē: vt & p̄cepta tā ecclesie q̄ de-
 calogī & sacra & articulos fidei & virtutes oēs queqz
 his opponuntur vitia: q̄busqz modis taz in deū q̄ in

Prohemium.

hominēs delinquī potest: sigillatim prosequeremur.
Oēs p̄terea humane vite stat⁹ attingimus p̄ter vnū
sacerdotalē siue ecclesiasticū eius dignitati maiestatiqz
parcētes. Ne p̄bas ⁊. n. iudicauimus ēt vt ignominia
pulcherrimi ac sacratissimi ordinis palā ab oib⁹ pas-
simqz legeret. Ne vō aut a ceteris discrepāz viderer
aut a paz mltis itelligi posses more cōsucto hūilimo:
ac pene vulgari orōnis genere vsus sum. ¶ Addidi
deniqz et p̄ p̄stitētib⁹ mulierculis ⁊ simpliciorib⁹ viris
formulā buādā explicāde p̄fessionis ī oī p̄ctōz generē
diffusā maxie necessariā cōi ⁊ vernaculā ligua cōpositā
vt q̄ oīuz saluti p̄futur⁹ eēt ab oib⁹ legi ⁊ itelligi possz
¶ Duto itaqz hāc lucubratiōē n̄raz q̄ oīuz copiosissi-
ma ē nō solū imperitiōibus s; ⁊ eruditis quoqz viris
⁊ vtilēz iocūdā fore cū neqz oēs ola legere neqz ea q̄
legerūt ad vnguē meminisse possint ⁊ q̄rēdi laborem
pleriqz declinēt. ¶ Huic aut opusculo titulus alius nō
erit: q̄ interrogatiōi nouissimū fratris Ja. p̄bi. Ber-
gomenis. ¶ Postremo rogo te in primis collēdissime
pater: ac vnūquēqz qui ex hoc nostro labore se vel fru-
ctū vel voluptatē aliquā p̄cipisse intelliget me suarū
apud deū orationū suffragiis impartire nō grauetur
vt igitur aiū meū erga. R. paternitatē tuam maxi-
mū fore dignoscas quantiqz faciā dignitatē tuaz:
hunc interrogatiōis libellū tibi dono mitto laboris
⁊ ingenij sane mei non fortune munusculū. Tui autē
muneris offitiū erit agere cū impressoribus vt ⁊ ceteri
tue religionis filij participes fiant. Vale.

¶ Tabula.

¶ Persuasio operis.

car. i.

¶ De sententia excommunicationis primo.

car. i.

¶ De secundo ecclesie precepto.

car. ij.

De tertio ecclesie precepto.	car. iij.
De voto quarto ecclesie precepto.	car. iiii.
De ieiunio quinto ecclesie precepto.	car. v.
De auditione misse sexto ecclesie precepto.	car. v.
De decimis septimo ecclesie precepto.	car. v.
De septem sacramentis ecclesie.	car. v.
De baptismo.	car. v.
De confirmatione secundo ecclesie sacramēto.	car. vi.
De matrimonio.	car. vi.
De extrema vnctione.	car. vij.
De decem legis preceptis.	car. vij.
De incantationibus alisqz malis.	car. viij.
De secundo legis precepto.	car. ix.
De tertio legis precepto.	car. xi.
De quarto legis precepto.	car. xi.
De quinto legis precepto.	car. xiiij.
De sexto legis precepto.	car. xv.
De fornicatione.	car. xv.
De adulterio.	car. xv.
De stupro.	car. xv.
De sacrilegio.	car. xv.
De incestu.	car. xv.
De sodomia.	car. xvj.
De bestialitate.	car. xvi.
De pollutione.	car. xvi.
De turpiloquio.	car. xvj.
De malis cogitationibus.	car. xvi.
De luxurijs coniugatorum.	car. xviiij.
De septimo legis precepto.	car. xviiij.
De rapina.	car. xx.
De vsura.	car. xx.
De socris animalium.	car. xxij.
De octauo legis precepto.	car. xxij.
De susurratione.	car. xxiiij.

Tabula.

De nono legis precepto.	car. xxliij.
De decimo legis precepto.	car. xxliij.
De vij. peccatis capitalib ⁹ ⁊ ꝑ de supbia.	car. xxliij.
De presumptione secunda superbie filia.	car. xxliij.
De ambitione tertia superbie filia.	car. xxv.
De temerario iudicio quarta superbie filia.	car. xxv.
De derisione quinta superbie filia.	car. xxv.
De curiositate sexta superbie filia.	car. xxvi.
De adulatione septima superbie filia.	car. xxvi.
De hypocrisis octana superbie filia.	car. xxvi.
De pertinacia nona superbie filia.	car. xxvij.
De contentione decima superbie filia.	car. xxvij.
De discordia vndecima superbie filia.	car. xxvij.
De inobediētia duodecima superbie filia.	car. xxvij.
De iactātia decimatertia superbie filia.	car. xxvij.
De arrogātia decimaquarta supbie filia.	car. xxvij.
De vanaglozia. xv. superbie filia.	car. xxvij.
C De avaritia secundo capitali vicio.	car. xxix.
De symonia prima auaritie filia.	car. xxix.
De proditione secunda auaritie filia.	car. xxx.
De fraudulētia tertia auaritie filia.	car. xxx.
De fallacia quarta auaritie filia.	car. xxxi.
De turpilucro quinta auaritie filia.	car. xxxij.
De ludo sexta auaritie filia.	car. xxxij.
De acceptione psonaz. vij. auaritie filia.	car. xxxij.
De impeditōne alicuius boni. viij. auaritie fi.	xxxij.
De inquietudine mentis nona auaritie filia.	xxxv.
De misericordie decima auaritie filia.	car. xxxv.
De prodigalitate.	car. xxxvi.
C De luxuria tertio capitali vicio.	car. xxxvi.
De cecitate mentis prima luxurie filia.	car. xxxvi.
De precipitatione secunda luxurie filia.	car. xxxvi.
De inconstantia tertia luxurie filia.	car. xxxvi.

Tabula.

De inconsideratione quarta luxurie filia.	car. xxxvi.
De amore sui quinta luxurie filia.	car. xxxvi.
De amore seculi & est sexta luxurie filia.	car. xxxvij.
De horroze future vite septia luxurie filia.	car. xxxvij.
De odio dei octaua luxurie filia.	car. xxxvij.
De stultiloquio & scurilitate.	car. xxxvij.
De inuidia. iij. capi. vicio & dei p̄na si.	car. xxxvij.
De detractiōe secunda inuidie filia.	car. xxxvij.
De odio tertia inuidie filia.	car. xxxvij.
De murmuratiōe quarta inuidie filia.	car. xxxvij.
De susuratione quinta inuidie filia.	car. xxxvij.
De partialitate sexta inuidie filia.	car. xxxix.
De exultatiōe in aduersis. vij. iuidie filia.	car. xxxix.
De Ira quinto capitali vitio.	car. xxxix.
De timore secunda ire filia.	car. xl.
De contumelia tertia ire filia.	car. xl.
De blasfemia quarta ire filia.	car. xl.
De maledictione quinta ire filia.	car. xli.
De indignatione sexta ire filia.	car. xli.
De clauore septima ire filia.	car. xli.
De rixa octaua ire filia.	car. xli.
De gula. vi. capitali vitio & dei p̄na ei⁹ filia.	car. xli.
De scurilitate secunda gule filia.	car. xliij.
De multiloquio tertia gule filia.	car. xliij.
De inepta lectitia quarta gule filia.	car. xliij.
De hebetudine sensus quinta gule filia.	car. xliij.
De accidia. vij. & ultimo capitali vitio.	car. xliij.
De malicia prima accidie filia.	car. xliij.
De desperatione secunda accidie filia.	car. xlv.
De pusillanimitate tertia accidie filia.	car. xlv.
De rancoze quarta accidie filia.	car. xlv.
De torpore quinta accidie filia.	car. xlv.
De vagatione mentis sexta accidie filia.	car. xlv.

Tabula.

De mala voluntate septima accidie filia.	car. xlvj.
De ignorantia octava accidie filia.	car. xlvj.
De virtutib ⁹ . vij. pec. capitalib ⁹ oppositis.	car. xlvj.
De septem donis spiritus sancti.	car. xlvj.
De quattuor virtutibus cardinalibus.	car. xlvij.
De quinqz corporis sensibus.	car. xlvij.
De quinqz sensibus spiritualibus.	car. xlvij.
De. vij. opib ⁹ misericordie corporalib ⁹ .	car. xlvij.
De. vij. opib ⁹ misericordie spūalibus.	car. xlvij.
De particulares interrogaciones fiēde: 2 primo a dominis temporalibus 2 principibus.	car. xlvij.
A iudice seculari.	car. liij.
A notorio 2 procuratore.	car. lv.
A magistris scholarum.	car. lvi.
A scholare.	car. lvij.
A medico.	car. lvij.
Ab aromatario.	car. lvij.
Ab officiali cōmunitatis vel principis.	car. lvij.
A Ciue.	car. lix.
A mercatore.	car. lxi.
Ab artifice.	car. lxij.
A lanifice.	car. lxij.
Ab aurifice 2 ferrario.	car. lxij.
A tabernario 2 hospite.	car. lxij.
A sutoze.	car. lxij.
Ab agricolis.	car. lxij.
A datarijs.	car. lxx.
A iuuenibus tam feminis q̄ masculis a puero vsqz ad adolescentiam.	car. lxx.
Postremo quas dā absolutionū formas.	car. lxx.
Item forma absolutiōis a pena 2 a culpa.	car. lxxij.
Item modus absoluedi excōicatis maiori excōmuni catione ab habēte auctoritatē id faciēdi.	car. lxxij.

Explicit Tabula.

Incipit nouissimū Herithoma seu Interrogatorij
a venerando patre fratre Jacobophilippo Bergo-
mensis ordinis heremitarum nuperrime congestus.

A primis quidem

tu pater p̄fessor cum oi charitate: vul-
tusq; hylaritate: ac moruz granitate
interrogabis p̄fiteri volētē si v3 fuerit
tibi incognitus: de ei^o patria seu ciui-
tate: 7 si abs tua iurisdictione cognoueris euz alienū:
nullatenus d̄ illo te ltr mittes: qz nulla prozsus ipsi^o
fozet absolutio: nisi aut tu: aut ille specialē vel genera-
lem sup hoc haberetis auctoritatē: vel fozet casus ex-
treme necessitatis. Si vero d̄ tua fuerit iurisdictionē: 7
tibi silr scognitus extiterit: sc̄do interrogabis d̄ ipsius
statu: v3 de p̄fessioe. De officio: de exercitio. Si vro-
rat^o. Si paterfamilias: 7 qualē quātamq; habeat fa-
miliā vel si subditus sit. Tertio interrogabis st̄ āno su-
periore fuerit cōfessus: 7 a quo 7 quā ob cām cōfessū
pretermittit cōfessōrē: atq; si eius monita vel peniten-
tiā iniunctā i statu salutis integre deuotq; adimple-
uerit. Si etiā ltegre 7 cū debita cordis cōtritione sua
cōfessus fuerit peccata: qz si secus vt infra dicemus:
nulla prozsus fuisse ipsius cōfessio. imo fm oēs cōfes-
sionē iterare denuo tenetur. Quarto quoq; iterroga-
bis: si qd̄ h3 manifestū peccatū: vt puta. Si cōcubina-
rius. Si leno vel malas circōducatur feminas. Si vsu-
rarius. Si lusoz 7 publicā tēnerit baratarias vbi in-
finira propemoduz perpetrantur mala 7 peccata. Si
odium 7 publicas habeat inimicitias 7 iras Si deni-
q; alienum diu retinuerit 7 huiusmodi: quia si sic il-
lum p̄peditum dep̄cbenderis ad contritionem 7
satisfactionem p̄posse p̄ducere coneris. Et si illa

De sentē. excō. p̄mo.

peccata in qb' infectū cū deprehēderis dimittere re-
cusauerit ipsuz abs te tāq̄ de sua salute despatū oīno
reice. Si autē pro virili sua id se factuz spopōderit ⁊
deo creatori suo: ac pximo tā in fama q̄ in reb' debi-
te satisfacere: atqz pximū in morib' malis offensū re-
cōciliare. Illicite q̄ acq̄sita integre restituere: nec nō
⁊ irrogatas sibi iniurias ex corde dimittere atqz de-
mus tuo iudicio in oib' stare ⁊ parere dcreuerit dicas
vñs q̄ in te bonū icepit ipse: qui oīa pōt pficiat confir-
metqz: delde ipm̄ dulciter cōmoueas vt genib' flex.
dicat. Confiteor deo ⁊c. vsqz ad meā maximā culpā:
put. j. in vulgari p̄fes. h̄z. Quo dcō it̄terroga. si dñicā
orōnē. i. Ihs̄ n̄r̄ siqz aue maria ⁊ apploz̄ simbolū sci-
at: qz si ignorat tu magna cū instātia ipone illi vt vtrū
qz oīno pdiscat: ac quottidie in mane seroqz duote cū
signo crucis dicat. H̄isqz ex snla gestis interrogatōis
ordinē h̄ mō. p̄cede. s̄z caue ne oēs vno mō: de oib' in-
terroges: s̄z vn̄squeqz s̄z statū ⁊ pdi. suā d̄ petis q̄ cōi-
ter hoies stat' illi' ⁊ pdictōis facere p̄sueuere. Et in
p̄mia a. vij. ecclesie p̄ceptia sacramenti suc incipies q̄
quasi vnū ⁊ idē sūt vt. j.

De sentē. excō. p̄mo.

¶ Si ab aliquo iud. sit excōicat' v'l i aliquā q̄ d̄ ius sit
cecidit excō. papalē v'l ep̄alē ipm̄qz d̄ aliqb' p̄ticula-
rib' excōicatōib' s̄z statū ⁊ pdi. suā sic it̄terrogādo vs.
Si quē alo irato pcusserit clericū v'l religiosuz v'l reli-
giosā et nonicios aut eisdē aliquā itulerit iniuriā: qz si
enorm' fuit pa. ē. xvij. q. iij. c. sigl sua. diab'. H̄i si ip̄a
siuria leuis fuit epl̄. ē s̄z io. an. ⁊ alios i. c. cū illoz̄ ex. e.
Si quā cōfist sy mo. qz papalē p̄p̄cessū martini ⁊ pat̄
Si i aliquā cecidit heresiz dānat ā: qz pa. ē. . li pape.
Si hereticoz̄ receptator v'l defensor fuit: qz papalē.
Si eccle. v'l locū religiosū icēdit qz pa. ē. ex. c. p̄questi.
Si pyrata fuit: qz papalis est per processum curie.

- Si stulit l̄misit arma fer̄z z alia p̄hibita sc̄is qz pa. l̄
 Si sc̄ismaticus fuit: qz papalis ē per processū curie.
 Si ad stipendiū s̄ eccle. fuit: qz papalis est p̄ p̄ces. cu.
 Si spediuit victualia ad ro. eccl. delata pa. p̄ p̄ces. cu.
 Si ēt romi petas romā accedētes vel inde redeuntes
 impediuit qz papalis per proces. cu. de ele. li. vi.
 Si bona ecclesiaz vacātū occupauit qz papalis extra
 Si dixit ro. eccl. n̄ eē oīuz cap. nec ei tāq̄ capiti obediē
 dū eē: qz pa. di. xix. c. nulli. extra d̄ cri. fal. c. dura.
 Si bullas papales falsauit z falsis vs̄ ē sc̄iēt papalis qz
 Si in suis terris nouas gabellas seu pedagia iposuit
 qz papalis ē: z ip̄e z q̄ sciēter illas exigit vt i cle. i his
 que verū si recepisset aspōte solvētibus nō incidiss̄.
 Si fecit aliquid s̄ libertatem ecclesie aut immunita
 tem ipsius: quia episcopalis extra. e. c. Nouerit.
 Si n̄ obs̄nauit iterdictū i locis suis quocūqz mō posi
 tū vs̄ coegit diuina celebrare: qz pa. vt ex. e. c. grauis.
 Si aliq̄ dedit auxiliū p̄siliū vel fauorē s̄ libertatē vt
 immunitatem ecclesie. Ep̄lis: vt ibidem. c. nouerit.
 Si erigit gabellas vel pedagiū a p̄sonis eccl. de reb̄
 suis necessarijs: qz ep̄alis ē extra d̄ cens. li. vi. c. q̄q̄.
 vey si cā negociatiōis id facerēt: qz t̄nc soluer̄ tenēt.
 Si introduxit iudeos i tras suas ad fen̄ exercēdū l̄ ad
 h̄p̄sensū d̄dit seu domū loca. ep̄al vt ext. d̄ vsu. i cle.
 Si ēt sup̄ h̄ dictauit l̄ scripsit p̄cā f̄ida it̄ ip̄os qz ep̄al
 Si h̄ticos z eoz defensores ecclesi affice tradidit se
 pulture: qz episcopalis est: vt in cle. de sepul. c. eos q.
 Si publicos vsurarios vel hereticos: aut excōicatos
 sepulture consociauit episcopalis est: vt. s̄.
 Si m̄rimoniū i gradib̄ a lege p̄hibitis p̄xit v3 vsqz
 i quartū gradū p̄san. vel affi. clusue qz ep̄alis est: z
 disp̄satio apostolica indiget: alr nō esset vey matri
 moniuz hoc excōio b̄f in cle. de consan. z affi. c. eos.

De 6o precepto.

- S**i etiam matrimonium clandestinum contraxit: q2 multis in locis per statuta synodalia excommunicatio est.
- S**i monasteria monialium sine licentia eorum quibus dare spectat intravit in excommunicationem papalem in aliquibus monasteriis in aliquibus autem episcopale.
- S**i non soluit legata per an ubi non est apposita terminus sed statuta excoicatur. Idem est de notariis quod legata ecclesiis vel locis pijs facta malitiose vel negligentia si manifestat.
- S**i filios ex damnato coitu susceptos ex verecundia vel auaricia ad hospitale misit: q2 nisi satisfaciat in excoicatioe incidit nec potest absolui: donec integram satisfactioem dederit.
- S**i participavit cum excoicato in crimine pro quo excoicatus est in excoicatione eadem incidit ut extra. e. Si concubine.
- S**i ex contemptu cum excoicatis participavit v3 in loquendo comedendo: orando: et salutando: in finibus excoicationis minorum incidit: ut. ij. q. iij. c. sicut: veritamen quilibet confessor sine hosti. et alios cum absoluerit potest.
- D**e alia quoque coplurimis excoicationibus interrogari poteris: puta pro necessitate regit ac tibi visum fuerit. A quibus si valeas esse in prima absoluerit debeat. Sin autem ad superiorem pro absolutioe illam transmittit: q2 sed canonem in primis semper excoicationis absolutio fienda est post modum peccatorum.
- D**e secundo ecclesie precepto.
- S**i omni anno post anno discretiois spiritus est debita peccatorum suorum premeditatione: contritione: integritate: et satisfactioe confessus est: q2 si secus confessio ei iteranda est sine omni.
- S**i confessorum idoneum non elegit v3 doctum bone fame et conscientie virum ac habentem auctoritatem: q2 si aliquod peccatum scienter pretermisisset aut etiam si aliquod pretermisisset quod dubitabat fore mortale aut eorum aliqua necessaria circumstantias ex malicia quam maxime aut obliuione inexcusabili seu ignorantia crassa vel supina dimisisset: vel non habenti au-

- et oritates cōfessus fuisset: vel penitētiā sibi iniunctā
 nō peregisset: aut sine debita abstīnēdi dispōne cō-
 fessus fuisset: vel deuiq; dimissaz p̄fessionē fecisset h̄z
 oēs theologos ac canonistas ei⁹ p̄fessio iterāda est.
 Si nō credidit p̄fessionē ⁊ penitētiā ad salutē hoīs so-
 re necessariā nec per aliud remediū post baptismum
 posse deo reconciliari: qz mortale ⁊ hereticum esset.
 Si suis p̄fessorib⁹ vnq; aliena peccata sibi magnaz eui-
 dēti necessitate prulit qz magnū ē pctm̄: vez si aliqd
 dicēti. forz sp̄ p̄sona occultāda ē h̄z theo. l. iiii. di. xvi.
 Si confessus aliqñ fuit potius ad euitādau infamie
 notam: q̄ vt debito satisfaceret q̄ alias non fecisset
 mor. p. ⁊ te. iterum confiteri.
 Si p̄fessus solū a suis p̄latib⁹ coact⁹ al ab amicis lduct⁹
 q̄ alñ fecissz meritū p̄fessionis amissit ⁊ v̄iatr saltē. p.
 Si aliquas p̄remisit sciēter circūstātiās que ad aliū
 peccati genus trahit h̄z theologoa reiterare tenet.
 Si v̄bia obscuris sua palliauit peccata: qz graue. p. ē
 h̄z theo. l. iiii. di. xvij. (tal. p. h̄z the. l. iiii. di. xxi.
 Si aliq; tacuit pctm̄ qd̄ dubitabat for̄ mōtale qz mor
 Si suo p̄fes. in actu p̄fessionis mēdaciū dixit qz. m. p.
 Si proposuerat aliq; peccatus nō confiteri nisi inter-
 rogatus mor. p. est h̄m canonistas.
 Si suas penitentiam iniunctā vnquā in p̄fessorū suo-
 rum vilipēdiū secularibus ac alijs dixit qz. m. p. fuit.
 Si ēt sua pcā seclari iactātie ḡfa dix. qz mōtalia. m. p.
 Si gauis⁹ ē iusta mōtalia ⁊ enormia dississe pcā. m. p.
 Si voluit plura nō commississe enormia qz mortale fuit
 Si de p̄cis suis potius voluit respectu m̄di ⁊ pene q̄
 dei creatoris sui amore v̄l timore: qz si meritū h̄z po-
 Si in suis p̄fessionib⁹ se excusando incul- (tius. v. p.
 pauit diabolū mundum ⁊ carnis fragilitatem.
 Si p̄fessus ē aliqñ pp̄ inanē gl̄iam aut aliū malū sine

De. iij. precepto.

- m. p. qz tñc sac̄z nō suscepiss̄: s̄z magis te. reſter aſ.
Si in aliquo se mortis periculo cōposuit sine cōfessione
vtrputa in periculo maris per longuz tempus ⁊ per
culosum vel in bello ⁊ similibus male fecit.
Si qñ puer erat cū alijs plurib⁹ socijs pueris vnq̄ cō
fessus fuit n̄ bñ fecit ⁊ sacerdos ille q̄ illū itā audiuit
mor. fm̄ aliquos peccauit: qz fecit illō ecclie p̄ceptū
preuaticari vt extra de peni. ⁊ re. c. ois in ver. solus.
Si pluries in anno prout statutuz eius requirit: non
fuit confessus non sine peccato fuit.
Si alieno sacerdoti q̄ suo vnq̄ confessus fuit: qz non
licet fm̄ tho. ⁊ alios in. iij. di. xvij.
Si surdo aut dormienti libenter cōfessus fuit morta.
p. ⁊ illa talis cōfessio debet iterari co qz talis nō fuit
verus iudex ex quo non audiebat.
Si absolutionez per metum aut aliquo precio vnquā
extorsit: qz vltra mor. nulla fuit ipsa absolutio.
Si excoicato vel symoniaco aut scubinario scienter
p̄fessus fuit: qz ēt necessitate vrgēte talib⁹ p̄stēdū n̄
est nec talis p̄fessio valida ē s̄z canonistas d̄ pe. di. vi.
Si filios ⁊ filias ac alios quoscūqz sibi s̄bditos n̄ fecit
p̄misiſt p̄stiteri. m. p. ⁊ tot fuerit mortalia quot p̄sone
- De. iij. ecclesie precepto.**
- Si** adiuuus semel in anno in paschate resurrectione
nis se cōmunicauit mor. fuisse nisi id de consilio sui
confessoris aut eum legitima causa excusasset.
Si post ānos discretōis nō se cōicare incepit: qz mor.
fuit in. xi. vel. xij. eteniz āno fm̄ tho. incipe tenetur.
Si suos s̄bditos rōnis ⁊ etatis capaces v3 vxorē: fi
lios sorozes: s̄uos ⁊ ācillas nō cōicare p̄misiſt mor. p.
Si cū p̄scia peccati mortalis ad cōionē accessit. m. p.
Si de vero corpore christi consecrato dubitauit.
Si dixit v̄l dubitauit sac̄z illō oib⁹ p̄ an. discretōis

ad salutē non fore necessariū: qz. m. z hereticū foret.
 Si non ieiunus ad illud ynquam accessit: qz mortale.
 Si pollutus ea nocte etiam aliqua illusione ad sacm
 accessit: qz non licet nisi ex hoc scandalum oziretur.
 Si post cōionē eo die vxorē cognouit: qz nō lz nec eri
 gere nec reddi attñ. m. n̄ est nisi fecisset in p̄ceptū.
 Si mulier mēstruata ad cōionē accessit: qz pp reuerē
 tiam sacramenti non debuit verūm mort. non fuit.
 Si añ partū nō se cōicauit z p̄fessa fuit: qz male fecit.
 Si post cōionem statim spuit vel comedit: qz non lz.
 Si ad sanctā cōionem nō se preparauit cuz ea reuerē
 tia z deuotione vt debuit: qz reprehēsbile valde est
 Si etiam post cōmunionem in eadem deuotione non
 secontinuit sed ad vomitum mox redijt.

Si aliquē a sc̄tā cōione retraxit: z quā ob cām: qz. m.
 potuisset esse: z ēt meritoziuz aut nulluz peccatum.
 Si cōionem ab exercōicato vel suspēso seu cōcubinario
 recepit qz nulla rōne aut necessitate s̄z doc. p̄mittit.

De voto. liij. eccle. p̄cepto.

Si aliquod emisit votum z de tempore emissionis il
 lius: qz post gratiam adeptam differre gra. peccatū
 est: tenetur etenim s̄z omnes statim adimplere: nisi
 tempus p̄fixisset: z s̄m theo. in. liij. dist. xxxviij.

Si s̄ votū suū ēt simplex absqz mag. z euidentī necessi
 tate venit: qz. m. z toties quoties: z s̄m antiquos ca
 nones trib^o an: penitere d̄beret vt. xxvij. di. c. si vir.

Si qd̄ abstīnētie z huius. emisit votū: qz illud expro
 pria aucte minime ifringere debuit ēt si dubitasset:
 q̄ illud adimplere potuisset. Nā tales cū p̄nt s̄z oēs
 pro p̄silio ad supiores accedere tenēt alias mortale.

Si ante pubertatez religionis votū emisit: qz quātū
 in se est illud adimplere tenetur: p̄t tamen a patre
 vel a superioribus reuocari: vt. xx. q. ij. c. puella.

De voto.

Si post pubertatē illud idēz vouit: & postea de facto
matrimoniuū s̄xit. moz. p. & nūquā sine peccato in or
tali: eā carnaliter cognoscere pōt: nisi a Ro. pontifi
ce dispensationē obtinuerit: exactus tñ reddere tene
tur: huiusmodi absolutio. s. a peccato transgressio
nis voti ep̄o reseruat: nō tñ eidē dispensatio s̄cedit.
Si añ ānos pubertatis aliq̄s votū vouit: q̄s ad sui p
sonā ptinebat: & nō impleuit. m. p. s̄m tho. 2a 2e. q.
Si vir & vxor castitatis votū emiserūt: & (lxxviii.
nō obseruauerūt moz. p. & toties quoties: vt. xxxiiij.
Si vxor absqz viri licentia vouit (q. vi. c. q̄ deo
ad implere non tenetur: si vir contradicit alias sic.
Si aliquod stultū emisit votuz: vt nō lauare manus
aut caput & huiusmodi peccauit nec adimplere dz.
Si aliq̄s malū se facturū vouit gra. p. nec tenet obf.
Si vouit alicui bonum nunquam facere peccauit: &
illud sine aliqua dispensatione infringere tenetur.
Si votū fecit d̄ re bona pp malū finē: v3 vt talē possz
s̄seq voluptatē aut talis inimic⁹ su⁹ mozeret. m. p.
Si filius p̄ p̄re moriēte sua. p̄misit vota adimplere: vt
ei ex testō dimisit: & n̄ adimpleuit. moz. p. extra. e. c. l3.
Hic itaqz notandū est q̄ ep̄i in sua dyocesi oīa vota:
possunt & cōmutare & dispensare preter quattuor: v3
castitas peregrinationis terre sancte: sanctiqz Jaco
bi. Et liminū apostolorū pet. & pau. versū religiosi cō
fessores quicunqz & prochiānt sacerdotes de ipsorū
dispensatione aut permutatione nullo mōdo se iuro
mittere p̄nt sine licētia sp̄ali ep̄iscopi: & hoc s̄m oēs.

De Ieiunio. v. ecclē. p̄cepto.

Si ecclē. Ieiunia: v̄ipote quadragesime tote. Quat
tuor t̄porū & oīus vigiliāz sine cui dēti necessitate fre
git qz in quēcūqz p̄termissio moz. fuit. Sūt tñ q̄daz
p̄sonarū genera que de huiusmodi Ieiunioz obli.

- gatiōibus excipiūtur : vt in sumis pluribus habet.
 Si in vigilijs ⁊ quattuor tēporibus vbi consuetudo nō
 erat lacticiā comedit : peccauit verum si secus nō.
 Si p̄dictis dieb⁹ carnes sine magna necessitate come
 dit male fecit : nō tñ pctū ē si id de consilio medicoꝝ
 Si ieiunia voti vel p̄nie fregit : qꝛ moꝝ. p. (fecit.
 ⁊ toties quotiens : nisi magna necessitas cōpulisset.
 Si ad collationes isero panē vl̄ in agnā fructuū q̄
 titateꝝ comedit : ⁊ id in fraudē ieiunij fregisse dicit.
 Si aliquos ad frāgēdū ieiūia eccl. iduxit vꝝ vxores
 p̄gnātes lactātes q̄ maritos l̄ societate cene iducit
 Si vilipendit ⁊ blasphemauit ieiunia : ⁊ moꝝ. p.
 qui constituerunt illa moꝝ. p.
 Si horā prandij preuenit tēpore ieiunioꝝ peccauit.
 Si ante horam prandij plurics bibit : quia non licet
 attamen propter hoc ieiunium non fregit.
 Si tempore ieiuniorum in domum suam impacens
 n̄m̄ium fuit : vt multi facere consuevere.
 Si p̄ ieiunij n̄m̄ium in vno p̄adio comedit : qꝛ nō ca
 ret vicio. ¶ De auditione missæ. vi. eccl. p̄cepto.
 ¶ Si diebus festiuis missam integram non audiuit
 moꝝ. p. ⁊ totiens quoties ex negligentia cōmisit : te
 netur etiam audire : vt de conse. di. prima. c. missas.
 Si familiam suam omnem ad missam ire non perm̄i
 sit moꝝ. p. si id sine legitima causa fecit.
 Si ipse missas si audiuit vl̄ nō itellerit : lꝫ sacerdotē vi
 derit celebratē p̄cepto n̄ satisfecit : cū facer potuissz.
 Si audiēdo missas de p̄cepto dixit oīes q̄s ex voto
 vl̄ p̄nia seu rōe ordinis dices dēbat sꝫ aliquos. m. p.
 vt ar. e. Ex l̄ris secus si ex deuotione aliqd̄ dixisset.
 Si audiēdo missam c̄p̄de ⁊ oculis adeo vagus fuit
 vt s̄us ipsius ēt aliquādo nō recordaretur in alū est.
 Si audiēdo missā alicui tēptatōez d̄dit vba. s. illicita

De decimis.

7 inhonesta dicēdo seu aliquā p̄caciter respiciēdo.
Si per ecclesias placitauit: 7 ibi aliqd inhoneste egit
qz prohibitum est: vt in cle. de cele. miss. ex graui.

Si in missis plurimū risit: 7 alios ridere fecit: 7 sacer-
dotes celebꝛantes irisit: 7 ad id alios induxit gra. p.

Si diebus festiuis propriā missaz pro peculiari dimi-
sit vt quidaz facere p̄sueuerit: p̄cepto contradixit.

Si missam sacerdotis concubinarij audiuit euz alias
posset audire male fecit 7 grauius. p.

Si etiam missam inferialibus diebus cum posset non
audiuit fm̄ doc. grauius. p. maxime quando ex ne-
gligētia: vel quadam auaritia rerum temporalium
pretermisit: qz magne ingratitudinis signum est.

¶ De decimis. vij. cccl. p̄cepto.

Si decimas p̄diales singulis ānis suis ecclesijs atqz
sacerdotibus non soluit: qz tenetur. facere tenet̄.

Si de deterioribus fructibus maliciose dedit qz satis

Si nō dedit decimas v3 elemosynas pro decima reli-
giosis paupibus 7 alijs miserabilibus p̄sonis de om-
nibus lucris taz personalibus q̄ realibus: qz tenet̄.

¶ De m̄tis at̄ interrogationibꝫ c̄c̄ hāc deciaz mām
n̄p̄ne extēdo cū mibi sup̄uacua videāf. Qz c̄c̄ mām
hāc doc. multa disputāt. ¶ De. vij. sac̄ris. eccle.

De sac̄ris aut̄ eccl. nūc̄ c̄t formāde sunt interrogatio-
nes. Et ipsa c̄t septē sunt v3 Baptismus p̄firmatio

p̄nia: cōio: extremo: vinctio: matrimonium 7 ordo.
Et qz de p̄nla seu p̄fessione 7 cōione satis est dictū c̄t
omittēdo ordinis sac̄m: de quo alibi dicit̄. Ad reli-
quoz quatnoꝝ it̄rogationē procedētes sic interro-
gare poteris v3 p̄. ¶ De baptismo.

¶ Si quēqꝫ suoz filioꝝ aut nepotū vnqꝫ sine bap̄. pl
rc p̄misit qz si ex negligētia aut ex lōga dilatiōe. m.
Si illoꝝ baptismū ad p̄pā diu distulit: qz n̄. . . p.

licet ⁊ grauer. p. quia se periculo exposuit.

Si plus compates sine licentia episcopi suscepit: qꝛ non licet nisi vnum vel tres ad plus de eius licentia permittuntur vt de conse. dis. iij. non plus.

Si a sacerdote cōcubinario vl' notorio sū magna. neces. filios baptizare fecit: qꝛ nō lz sꝫ Tho. 2a 2e. q. c.

Si propzinum filium in bapti. tenuit qꝛ non licet amplius ab vxore debitus exigere sine mortali vt hosti. testatur: secus si per errorem fecisset.

Si mulier presente aliquo viro in casu necessitatis aliquem baptizauit male fecit: qꝛ non licuit propter dignitatem viri vt de conse. dis. iij. c. Romanus.

Si aliquem vel aliquam ad cōpaternitateꝝ lucri causa vocauit: qꝛ symonia mentalis fuit.

Si aliquē finxit ad bap. tenere: vt sine suspitione posset ad matrem ire vel econtrario mor. p.

Si dixit illū vl' illā for suā comatrē q̄ mime erat: vt se sū suspectōe comiserēt qꝛ mor. fuit ⁊ toties quoties

Si nō credidit bap. fore ad salutē necessariā ⁊ per ipsum remitti oīa peccata: quo ad culpā ⁊ ad penā sꝫ theologos l. iij. di. iij. mor. p. ⁊ vt hereticus habet.

De confirmatione. ij. eccle. sacramento.

Si dixit vel nō credidit cōfirmationeꝝ seu chrisma nō esse ad salutē necessariā: qꝛ lz nō simplr nihilominus eius cōceptus dānabilis est sꝫ theologos in. iij.

Si ipse nō cōfirmatus: aut suos cōfirmari neglexit si id fecit ex cōtēptu. m. p. sec^o si ex quadā negligētia.

Si ipse nō est cōfirmatus alios ad cōfirmationem tenuit: grauer peccauit cum non liceat.

Si ad id sacramētū non ieiunus accessit: qꝛ nō licet sū Tho. in. iij. parte. q. lxxij. verus tñ nūc tollerabile videt propter consuetudinē iam diu itroductā vñ potius dōm ē id fieri debere ex cōsilio q̄ ex precepto.

De matrimonio.

De matrimonio. iij. ecclesie precepto.

- S**i fuit matrimonium per verba de presenti non confessus vel non confessus: cum conscientia peccati mortalis mort. p.
- S**i filios vel filias sine benedictione sacerdotali ad copulam carnalem coniunxit: ubi talis consuetudo seruatur. mort. p.
- S**i contraxit matrimonium non habens intentionem haberi: sed solum copulam carnalem extorquendi mortale. p. fuit et matrimonium illud non fuit: verum illud dotare tenet secundum omnes.
- S**i contraxit existeret excommunicatus quia mortale fuit.
- S**i contraxit post votum castitatis: mort. p. et casus episcopalis est ut iam dictum est supra in votis.
- S**i cohabitauit cum adultera uxore: quia non licet: si perseverat in adulterio: secundum theologos in. iij. di. xxiij.
- S**i fuit cum copula carnali in temporibus ab ecclesia prohibitis videlicet ab aduentu usque ad epiphaniam: et a septuagesima usque ad octavam pasche inclusivae. Et a tribus diebus ante ascensionem domini usque ad octavam pentecostes inclusivae: mort. p. ut extra de fer. c. capellanus: et casus episcopalis est secundum Jo. an. in. c. si episcopus: de pe. et re. lib. vi.
- S**i traduxit uxorem sine publicis nuptiis: graviter pecca. xxx. q. v. c. Nullum.
- S**i fuit in gradibus consanguinitatis et affinitatis prohibitis scienter: non solum mort. p. verum et ipso facto in suam maiorem excommunicationem incurrit: ut in cle. c. eos qui: De consan. Gradus autem prohibiti sunt a primo gradu usque ad quartum. scilicet consan. et affi. Et nota quod. xiiij. sunt casus: qui non solum impediunt matrimonium habendum: verum etiam dirimunt contractum: qui continentur in his quatuor versis. videlicet. Error: conditio: votum: cognatio crimen. Cultus: disparitas: vis ordo: ligamen: honestas: Si sis affinis: si forte cobire nequibis. Nec socianda vetant: conubia iuncta retractant.

Quorū declarationē pp̄ corū prolixitates nūc p̄termit-
to. verum in sūmis omnia difusius videre poteris.
Si ēt aliqui cōscius vel partic eps fuit: seu cōsiliū vel
fauorē interposuit: vt matrimoniū ab aliquibus in
supradictis gradibus prohibitis straheretur: qz in
eandē ex cōis sententiam incidit: vt ibidez notatur.

De extrema vncione. iij. eccle precepto.

Si quem ex suis propter negligētiā sine eodem
sacramento decedere permisit: quia male fecit.

Si ipse aliqui in extremo constitutus: illud nō perijt.

Si dixit vel credidit extremam vncionem: non esse
adultis in mortis articulo constitutis necessariam:
male fecit: sūm theologos in. iij. dist. xxij.

Notandum est q̄ tale sacramentum sūm theologos
in. iij. dist. xxij. arti. vij. non nisi grauit̄ infirmā-
tibus datur exceptis parulis & viris de nouo occi-
dendis: debet tamen dari senibus senio confectis:
etiā si non infirmarentur cū tales ex improviso per-
sepe moriantur: potest & sepius: cū opus sit iterari.

De decē deide legis p̄ceptis iterrogabis vt infra.

Er in primis a primo p̄cepto incoādo interrogabis
de trib⁹ vtutib⁹ theologicis: v3 charitate: spe & Fi-
de. Deī de Incātatōib⁹ Augurijs atqz alijs p̄mi-
tis superstitionibus. **De primo legis p̄cepto.**

Annū cole dēū: ait moyses legislator. Idēst vni so-
li deo q̄ in celis regnat seruies: & alios n̄ adorabis
neqz eis seruies. **Er p̄ d̄ vtute charitatis iterroga.**
Si non seruiuit deo creatori suo: co amore eoqz fer-
uore atqz eisdem operibus vt debuit.

Si cum toto corde: tota virtute: tota voluntate: tota
anima: ac omni mente sua non dilexit: vt debuit.

Si cum dilexit propter aliquod bonū temporale: qz
eius amor nō filialis: s3 mercenarius dicēdus erat.

De x. preceptis.

Si extitit peccat si pp est: s; pp gebena pp vecūdiā vt
pp penā tpale: q; nullū aut parū fuit eius merituz.

Si non dilexit proximū suūz principalr pp deū: imo
pp aliqđ eia tpale vel corporale bonū peccatū fuit.

Si nō dilexit amicū in deū ⁊ inimicū pp deum vt de-
buit male fecit. Et si ad id faciendū magis cōmodi-
tas propria cōmouit eūq; amor dei grauitr pec.

Si illam deuotionem q̄ habere debuerat in his que
dei sunt non habuit: imo magis ad orationem ad
missam: ⁊ ad alia bona magia ex quadam consuetu-
dine q̄ vera charitate accessit grauitr. p.

De hac materia diffusius hēbis infra in pco accidit.

De spe.

Si spē suā nō in creatorē suo: s; in virtutibus suis in
diuitijs in filijs in amicis vel dnīs tpalibus posuit:
q; aliqñ potuisset esse mor. **De fide.**

Si fidē nō habuit erga creatorē suū q̄ hēre debuit.
Si pro deo aliqñ creaturā adorauit v; solē vt lunā cū
apparere incipit faciedo eia aliqñ orōnē vel saluta-
tionem more gētiliū vel si adora. dyabo. mor. p. vt.

Si adorauit deum iudeorum .xxvi. q. v. c. non lz.
ritu. i. sui veteres obseruantiaa mor. p.

Si duodecim articulis fidei ⁊ sacramētia: sancte Ro.
eccle. non credidit: vel de eis aliquid obstinate male
sensit hereticus habetur videlicet.

Si non credidit deum patrem: fore creatorem visibi-
lium omnium ⁊ inuisibilem.

Si non credidit Iesum Christum dominum nostrū
habuisse substantias: diuinam. s. ⁊ humanam.

Si non credidit ipsum Iesum Christum passuz sup-
plicio crucis a mortuisq; resurrexisse.

Si non credidit seu dubitauit ipsum ad futurum iu-
dicium venturum: ⁊ mortuos omnes iudicaturum.

Si nō credidit mortuoz oīuz futurā resurrexionez.

Si nō credidit quicquid credit sacro sancta mater ecclesia: qz id simpliciter credere sufficit rudibus.

Si sacrā scripturā v3 Bible historias 7c. qucqz leas nouo 7 veteri testō p̄ctas falsas asseuerare p̄sumpsit: qz si h̄ p̄tinaciter teneret hereticus diceretur.

Si credidit aīaz cū corpe p̄sus morturā bere. fuisse.

Si dixit vl̄ n̄ credit fore infernū vl̄ purga ēt herc. essz

Si cū infidelibua aut iudeis sine magna necessitate. conuersatus est: qz nō licet s̄m thomam. Pa. se. q. c.

Si comedit vl̄ mercātas cū eisdē excreuit: aut ab ips̄s medicinas accepit: siue eoz filijs hac dedit: aut eoz obstetrices ad se vocauit: 7 huius. qz non licet prout habent in multis locis iuris canonici.

¶ Neqz si inuenris cōfitentē adeo ignarū 7 rudē qz de articulis fidei nullā habeat noticiā. Tu illi symbolū exponere poteris s̄z ipsius capacitātē 7 igemū.

¶ De incantationibus alijsqz malis.

¶ Si fidē prestitit incantationibus artibus magicis vel augurijs atqz alijs plurimis malis 7 maleficijs.

Si fecit brenia vel fieri fecit: 7 illa sup̄ dorsuz portauit male fecit: 7 maxime si inibi aliquid ignotū erat ad inuocationem demonum pertinēs: qz tales magna reprehēsiōne digni sunt qui talia agunt vel credūt 7 grauiter. p. vt. xx. q. vii. c. nō obseruetis. Simplicia tamen 7 bone fidei in hoc excusantur.

Si ad sanitatē cōsequēdā incātatiōea de olco sancto vel aqua baptismali fecit vel fieri fecit aut cōtra aliquē procurauit: qz mortalissimum sacrilegiuz fuit.

Si aliqua maleficia contra aliquem vel aliquā fecit vl̄ fieri fecit: seu pcurauit aut scire optauit mortalif. suum fuit: vt. xxvi. q. v. c. nec miruz nec talis absol. uendus ē donec id tale destruat vl̄ destruere faciat.

De incantationibus.

- S**i aliquid turpe ꝛ aliquem fecit vel fieri fecit. Aut si mulier viro suo aliquid ad comedendum vel bibendum dedit: vt plus eam ceteris amat: vt cum aliquem vel aliquem odio haberet et ea ipsa ꝛ eos fecit: vt. se adinuicem odiret: vel se perire non possent mor. p. nec sicut talis absoluedus est donec tale quod destruat: vt extra de homici.
- S**i aliquos presertim dixit vel missam pro mortuis dicere fecit vt inimicus suus moreret. m. p. vt. xxvi. q. v. c. quodcumque
- S**i ad aliquid sciendum vel iuendum aliquas diuinationes percurrit: aut in aliquo Astrolabio prospexit vel alios prospicere fecit. m. p. vt. xxvi. q. v. c. Nec mix.
- S**i usus fuit arte. Magomantie vel notoria ad aliquid occultum sciendum mor. fuit. Et si habet huiusmodi libros percipere vt omnino comburat: aliter eum non absoluas.
- S**i usus fuit aliquibus ligaminibus vel characteribus pro sanitate danda vel adipiscenda: quare valde detestabile et grauissimum. p. fuit. v. xxvi. q. v. c. Nimirum.
- S**i sortibus vel alijs superstitionibus usus fuit: quare. m. p. 2. xxvi. q. v. c. Sortes. Secus si ex leuitate aliquid fecisset vt a curiosis persepe fit: quare veniale vel nullum est vt potest si fecisset taxillos ad aliquid capiendum.
- S**i usus fuit litteris: punctis: apertione libri: et huiusmodi ad sciendum futura mor. p. extra. de sor. c. ex tuorum.
- S**i per astra diuinare voluit que ad liberum hominis arbitrium pertinent. Aut si ex phrosomia credidit homines ad bonum vel malum cogi: hereticum fuisse: vt. xxvi. q. v. illos.
- S**i aliquid superstitiosum fecit: vt suum vel aliorum scire posset infortunium mor. fuit vt. xxvi. q. iij. c. sciendum.
- S**i fato credidit ita quod aliter facere non posset: mor. p. xxvi. q. vij. Non obseruetis.
- S**i dedit poculum vel quidpiam aliud alicui dedit vt est amentem et insanum faceret mor. p. et si illa amentis fit perpetua

· sic perpetua: eidem de damnia datis ad arbitrium boni viri per omnia satisfacere tenetur.

· Si ex effusione vini: aque olei vel auiū garitu v'l cantu: vtputa corui v'pupe ⁊ huius. aliqd boni vel mali pronosticauit reprehensibile ⁊ vanū omnino est.

· Si dedit fidem in somnijs ⁊ in eis obstinate aliquid boni vel mali pronosticare voluit mortale fuit.

· Si ad aliqd scien. v'l faciēdū demōes inuocauit. in.p.

· Si incantauit serpētes canes ⁊ alia aialia male fecit: qz tales vt plurimū reprobant co qz sūt cū qbusdaz obseruantijs ⁊ per demones sortiuntur effectum.

· Si in colligēdo herbaa medicinalia obseruauit dies egyptiacos male fecit. Idēz est si in incobatione alicuius rei eosdem obseruauit: vt. xxvi. q. vij.

· Si in kalēdis ianuarij pro bono angurio aliquid donauit male fecit: qz prohibitum est vt. s.

· Si eo die aliqd omnino inchoare voluit pp nonūz annum hereticum fuit vt. xxvi. q. vij. c. si quia.

· Si in natiuitate dñi vel alia die aliquas supstitutiones fecit propter grandines vel aliud simile vt seruare d ligno ipso die super ignē posito vel suspēdere carbones qz dyabolicū ē atqz pestifex vt. xxvi. q. ij. c. illud

· Si credidit mulieres i gattas pueri aut in aliā aial v'l ire cū dyana paganorū dea v'l cū innumera mulierū multitudine de nocte sup fustes egitando: ⁊ i momēto multa terraz spacia peragrare: qz falsissimū est ⁊ magnum peccatum talia credere vt. xxvi. q. v. c. epi.

· Si cum magicis incantationibus domum suam lustrare consuevit quia morta. pec. ⁊ fm antiquos canones talibus debetur penitentia quinqz annorum vt. xxvi. q. v. c. si quia.

· No. hic qz sortilegiū diuini ⁊ malefici seculare sꝫ antiquos canones quadragita dieꝫ penitētia eēt ple.

De. is. legis precepto.

ctendi: etiã si illorũ peccatus esset occultũ. **M**anifesti autẽ multo plus vt extra de sorti. c. i. **E**t horũ absolutio sũm approbatã p̄suetudinẽ epis̄ reservatur. **S**unt 7 alie quasi innumerabiles hoĩuz 7 superstitiones 7 tẽporuz obseruationes: quas de industria istĩ comitto: verum prudens confessor poterit sũm nationes 7 personas prudẽter perquirere: vt habetur diffuse in canone. xxvj. q. i. 7 per totum. **I**nterrogare iteruz poteris confitentem si pp̄ huiusmodi maleficia magis elegit deo creatori suo displicere q̄ suam infringere voluntatẽ: 7 male citius creaturis q̄ creatori suo placere qz grauissimum fuit peccatum.

De secundo legis precepto.

Non assumes nomen dei tui in vanũ dixit **M**oses legislator. **I**n quo precepto interrogandũ est maxime de falsis iuramentis. **E**t in primis.

Si in cantilenis fabulisqz ac alijs truphis etiã verbis turpibus nomen dei nostri vel sanctorũ scicnter miscuit quia mor. videtur 7 totiens quotiens.

Si diuina vba in truphis 7 iocis miscuit grauit̄. p.

Si ex mala cõsuetudine iurauit per deũ per corpus xpi per corpus virginis **M**arie: per virginẽ mariã: per talem sanctum: per sancta christi euangelia per animam meam 7 similia grauit̄ pec.

Si leuitatis vel ioci causa etiã sine aliqua sui utilitate qualitercũqz iurauit ad sancta dei euangelia per fidem dei benedictam: per fidem meam dicendo me daciã mor. pec.

Si vituperose per mẽbra dei vel sanctorũ iurauit: qz blaffenia 7 qdez grauissima fuit 7 deberet anathematizari s̄z canones: vt. xxij. q. i. c. si quis p̄ capillus.

Si iurauit per creaturam exhibendo ei diuinaz reuerentiam mor. p. sũm tbo. secũda secũde. q. lxxxix.

Si iurauit p celū p grām dei p sc̄m̄ baptis̄m̄: 7 p ali
aa creaturaa: vel p alios iurādi modos veniale fuit.

Si iurauit ad corpua dyaboli: qz vanissimū reputat̄.

Si iurauit aliqd facer̄ v̄l n̄ facer̄ q̄ postea n̄ ob̄suauit
7 si erat s̄ charitatē dei 7 p̄. gra. p. nec ob̄suare te.

Si iurauit quid ex impetu super quo si plene delibe
rasset non v̄tiqz iurasset. Id si licitum erat 7 non ob
seruauit mor. p. 7 periurio puniendua est.

Si iurauit aliqd licitū: vt pote dabo tibi cras tale qd
aut ad te veniam: aut seruam tibi siue talem alo
quar p te. 7 si hoc ex leuitate fecit: vt sepe fit: venia
le est s̄m̄ Ray. 7. xxv. di. §. criminia.

Si ēt ex lapsu lingue iaduertēter iurauit veniat̄. p.

Si iurauit malū aliquod se facturum: vt puta aliquē
percutere vel aliquem occisurum 7 huius. mor. pec.
nec tenetur exequi vt. xxij. q. iij.

Si i v̄ditionib⁹ suis seu emptionib⁹ iurauit se v̄di
diffe v̄l emisse tale qd tali p̄cio: qz qñ id mala s̄suetu
dine fac̄: n̄ sine magno pctō iurauit: vt ex. e. tua nos.

Si iurauit aliquod veniale peccatū facere si illud po
stea fecit s̄m̄ v̄bo. mor. p. Quia vt ait impia dicitur
promissio. que scelere adimplet. xxij. q. iij. c. i. in alia.

Si inaduertenter 7 false in iudicio iurauit ac etiā ex
tra: siue sponte siue coacte: semp̄ mor. p. s̄m̄ Archi. l
c. habemus. xxij. q. i. Et tali s̄m̄ canones debetur pe
nitentia. xl. dierum in pane 7 aqua.

Si ēt aliquē ad piurādū iduxit l̄psuluit: aut coegit 7
huic p mōtali illo pctō ob̄et̄ p̄dcā p̄n̄a. vi. q. i. q̄cūqz

Si iurauit per verbū credo q̄ in veritate non crede
bat sic esse: quo ad domini periurius est: 7 mor. pec.

Si vi metuqz causa aliquid iurauit: 7 nō obseruauit
periurius fuit s̄m̄ Ray. extra. e.

Si vnq̄ iurauit: nō s̄m̄ intētionē p̄stāt̄is piurius fuit

De.ij. legis precepto.

- nisi ille q prestiterit inique & dolose prestiterit: sicut viri qui super adulterio vxoribus iuramenta prestāt: & quoniam illud inique exigunt: & ipse s̄m carum intentiones sine peccato iurare possunt: & q dico de vxoribus intelligē. est et ceteris similibus s̄z theo.
- Si aliquid in iudicio pro certo iurauit q̄ dubius habebat** mor. p. vt. xxij. q. v. c. ille.
- Si aliquid secretū tenere iurauit: et q̄ nullū nocumētū alicui attulisset si illud adūter fuerant.** m. p. ac et illi q̄ illū ad h̄ idxit sciēs illō for̄ secretū vt h̄ i. iij. di. xxi.
- Si et aliquid nudo pacto vel in mala p̄missione alicui p̄misit: & uō obseruauit s̄m theo.** in. iij. di. xxxvii. m. p. & maxime q̄ in illa sua p̄missione se intēdebat obligare ad id faciendū vel dandū: secus si p̄ errorem.
- Si iurauit seruare statū aliqd̄ & nō obseruauit.** m. p. & totiens quotiens illud non obseruat. Nisi statum fuisset abrogatus p̄ contrariam consuetudinem.
- Si exegit iuramentū ab illo quē dubitabat deierare v̄l nō obseruare s̄m patrē Aug.** m. p. vt. xxij. q. ij. q.
- Si litigādo iurauit de calūnia & postea contrahent.**
- Si iurauit nunquam p̄ceꝝ facere cum proximo suo** mor. p. Et huic s̄m canones debetur penitentiā v̄n̄ us anni. xxij. q. iij. qui sacramento.
- Si iurauit non se p̄fici vel non facere elemosynas: vel aliud bonū: aut aliquā misericordie opera nō se facturū** mor. p. & periurus d̄z dici vt habetur ibi. s̄.
- Si vxoris sue iuramta irritauit male fecit** secus si cū ei⁹ scādalo & dāno adimpleta fuissent: s̄z tho. 2a 2e. q.
- Si a iuramentis factis sine l̄tia cā se fec̄ ab** (lxxxix. solui male fecit: nec tali b̄n̄ficio s̄z canōnistas v̄t d̄z.
- Si aliquē adiurauit p̄ iuocationē diuini nois & hui⁹ intēdens illuz obligare ad aliquid faciendum.** m. p.
- Si se adiurauit dicēs nisi fecero tibi tale malū v̄l si te**

ro tali loco disbol⁹ me exportz. vñ tale qd male fecit
 Si etiam adiurauit demones pro sciendo vel obtinē.
 do aliquid sb eis mor. p. fm Tho.

**De blasfemia aut dei z setōz diffusius. 7. vñdebis
 in. c. de ira.** **De. iij. legis precepto.**

**Sabbsta sanctifices inqt Moyses legislator. In
 quo interrogadū ē de pñaticatiōe obfustidiōis festi.
 Adfunt tamē multe cause quibus legitime excusant
 hoies si diebus festiuis laborauerint: vtpote laboris
 modicitas: operis necessitas: cordis pietas: sc evita
 tio publici piculi. Nō tñ laborstes p̄dictis de cāis
 excusant s mortali si diuina illis diebus p̄mittit
 nisi icuitabilis foret necessitas. Itaqz sic interroga.
 Si in festis ab ecclesia vñ ab ep̄o aut per consuetudinē
 preceptis laborauit vel laborste fecit sine magna z
 eidenti necessitate mor. p. z totiens quotiens.**

**Si emit vel vñdidit sut aliquos p̄tractus emptiōis
 sen vñditionis illis diebus fecit cōtra preceptū fecit.**

**Si sine magis necessitate itinerauit: eq̄sui sut na
 uigauit vel suos facere precepit: qz magnus. p. fecit.**

**Si cum suis laboratoribus vel debitoribus compu
 tum fecit z ratiocinis sc litteras scripsit vt in crasti
 num expeditioz fuisset male fecit.**

**Si notsrins sine mag. neces. iustrn. confecit vel aduo
 catus consilia edidit vt lucrum sliquod consequere
 tur mor. p. z illud lucrum erogare tenetnr.**

**Si ad mercatum vel nundinas sine mag. neces. acces
 sit male fecit: non tamen. mortali. p. nisi propter hoc
 missam dimississet.**

Si quottidie iusit vel ludētes sut corizantes aspexit.

**Si ipse corizauit vel venstum aucupatum sut p̄sca
 tum iuit z missam omisit z alios perdere fecit. in. p.**

Si naraui z pp aliquā sui offētatonez se piculis sub

De. iij. legis precepto.

merfionis exposuit. Idem est de equitatura 7 asti-
ludijs: vbi multa occurrunt mortis pericula: quia
semper fuere mortalia: 7 totiena quotiens.

**Si p plateas p portas 7 alia loca publica stetit vbi mlt
ta vba stractoria 7 lhōesta dixit l' audiuit 7 alijs ml-
tas peccādi occasione p̄stitit. m. p. 7 totiea quoties.**

**Si tabernas 7 alia ibonesta loca frequētavit 7 ibi ali
qd mortale comisit duo mortalia comisisse dōm est:
7 h̄ fm oēa tbeo. eo q mortale comisit 7 opus simile
fecit: 7 vez est ratione reatua: nō antes rōne actua.**

Si ad mis. ad p̄dicationē: 7 ad alia diuina ire p̄tēpsit

**Si diebua festiua diuina beneficia non con .m. p.
sideravit atqz sua peccata non excogitavit grauiter
p. qz ex precepto per aliquam horam saltem de pec-
catia nostra tenemur dolere fm omnes doc.**

Si pro gratija exoluendis debita oiones non dixit.

**Si debita oblationes in missa non fecit ad quas de
bona cōsuetudine tenetur male fecit: non isī mox. p.
etiā si pretextu alicuius consuetudinis non obtulit.**

**Si pro benefactoribus defunctisqz sua diebus festi-
uia non orauit vt debuit.**

**Si diebua festiua in bonis opibus misericordie tē-
poralis 7 spūalia atqz alija v̄tutib⁹ nō se occupauit.**

**Si aduocat⁹ vl' pcurator dieb⁹ festiua p̄cessus 7 als
leges vidit p̄ncipalr rōne lucri. m. p. 7 erogaf tenef.**

**Si fuit cytbarrista 7 sonator 7 p totā diem pullauit 7
chozeaa duxit p̄ncipalr pp lucrū n̄ excusat a mortali
secus si fecisset pp aliquoz recreationē p̄ncipalr lz
fario pp lucrū.**

De. iij. legis precepto.

**Habeaa in honore parētes: inquit Moyfes legis-
lator quo in loco non solum patrem 7 matrem: sedz
auuz aniamqz: ac omnea ecclesie prelatos: 7 superio
rea: ac maiores omnes intelligendi sunt.**

Et in p̄mis si p̄ri v̄l m̄ri d̄bitā licitis nō p̄stitit reuerentiā ⁊ obediētiā mor. p. s̄z oēs ⁊ totiēs quotiēs. Si non dilexit cordialiter vt tenetur vel eorum mortem optauit mor. p.

Si eis nō fūiuit vt d̄buit i oibus eoz necessitatibus. Si eos fastidiuit ⁊ exhoruit qz graue peccatum fuit. Si alimenta eis denegauit qz mor. p. ⁊ si euz murmuratiōe ⁊ turbido vultu eisdez ipsa contulit.

Sunt etenim sex generatiōes qb⁹ tenet qsqz si potens. est facultatibus sub pena mortalis peccati alimēta p̄stare. Et p̄mi sunt filij parētibus ⁊ eēuerso si vir ⁊ vxor qz si vxor sit locuplex tenetur viro. Tertij fratres adinuitem: si aliquis eoz egens sit. Quarti serui a dominis. Quinti nurus a soecris suis. Sexti tutores pupilloz qz tenētur alere matres ⁊ sorores ipsorum pupilloz ⁊ hec s̄m canonistas.

Si rebellis ⁊ contumax aut proteruus aduersus illos fuit mortaliter. p. ⁊ totiēs quotiēs.

Si illos desperit vel irresit eis puicia irrogādo. m. p. Si cōmunicatus fuit eis: aut aliquod signum verberandi ostendit mort. pec.

Si eos verberauit qz mortalissimuz est ⁊ casus est ep̄iscopalis nec debet absolui sine mag. penitētia eum satisfactiōe scandali dati.

Si ad iracūdiā ⁊ ad maledicendū se eos prouocauit. Si euz eis pertinaciter contendit: nullaz eis filialem reuerentiā aut timorem exhibendo mor. p.

Si patres stultuz fatuumqz aut ebriuz vocauit.

Si m̄emqz stultū scortū ⁊ huius. vocauit qz sp. m. p.

Si suā Nouerchā desperit v̄l vberauit: aut d̄ca turpiter obloquit⁹ fuit siue cū ea ꝑcubuit v̄l qd̄ s̄i se comisit: qz grauissimū fuit ⁊ morte corporali dignus.

De priuigno hoc ideeꝝ interrogādū est: qz idē. p. est

Do. iij. legis precep.

Si hec ipsa circa auuz vel auia suā : 7 alios maiores suos: v3 patruos tutores gubernatores 7 magistros fecit: q2 quasi vnum 7 idē peccatum est:

Si parentibus 7 maiorib⁹ suis loquellā retinuit: nec bonum eis responsum vnquā dare voluit.

Si maiorib⁹ suis senibus: v3 auo 7 patrib⁹ atq3 alijs mortem vel eis maledictiones imprecatus fuit atq3 eos cum diabolo transmisit: q2 aliquñ potuit eē mor.

Si eoz vltimas volūtates pp auaritiā impeduit vl ad eos cū infirmi 7 senes erāt sacerdotes accedē nō pmi fit mor. p. Et tales s3 leges hereditate pvari possūt.

Si ipsoz quozcūq3 maiorz suoz legata n̄ impleuit vl multū impleere distulit cū potuiss3 : 7 pp hoc eoz aias maledixit. m. p. Et fm canones rapinā 7 furtū atq3 sacrilegiū comississe videt vt. xxiij. q. ij. c. amico.

Si etiā ipsis legatis nō satisfecit minus legitime scis pp ignoratiā notarioz mō pset eis de voluntate testantis q2 nō potuit testamēti formā obseruare mor. p. 7 satisfacere tenetur in foro conscientie s3 omnes.

Si parentū suoz vota sibi ex testamēto relicta nō ad impleuit: nō solū mor. p. s3 7 hereditate pvari debet3.

Si post morte3 ipsoz annuarum iumentoz fuit: q2 in gratitudinis magne signum est.

Si vxori sue verba cōtumeliosa dixit vocādo eaz scortum 7 obijciēdo ei defectus parentum suozū in eius contumeliam grant. pec.

Si eā sine causa eā verberauit magna cū ira mor. p.

Si nō puidit vxori sue 7 familie i necessitatib⁹ ex auaritia malefecit: q2 eis malefaciēdi occasionē pstitit.

Si vxor non fuit viro obediens 7 subiecta in licitis: vt debuit vel non delexit euz vt virū suū malefecit.

Si mulier cōtra virū suū rixosa 7 irreuerēs fuit 7 ad blaffemandum euz prouocauit: mor. pec. 7 maxime.

De. v. legis p̄cepto.

Si aliquē ex p̄posito deliberato occidit: mortalissime
p. 2. absolutio cōiter pape referuat: 7 s̄z theo. in. iij.
di. xv. primo lesio placare tenet: deinde pro satisfac-
tione culpe d̄z totā vitā suā cōsumere in ōfōnib⁹
7 ieiunijs 7 alijs bonis operibus iugiter insistere: ve-
rūtñ oīa sunt hodie in arbitriū cōfessoris habentis
auctoritatem: sed super oīa tenetur lesis satisfacere.

Si aliquē a deo vulneravit q̄ eidēz mēbruz abscedit
atqz eū inutilitē reddidit q̄ quidpiā laborare nō
valuit: qz non solum tenetur de culpa mortali: sed 7
ad eius placationē: 7 ad medicoruz impensas: atqz
ad lucrum censans satisfacere tenetur.

Si etiā aliquē a deo percussit: q̄ p aliquot tēpus nō va-
luit laborare s̄uz theologos in. iij. di. xv. vltra mor-
tale tenetur ei de tēpore perduto in ipsa infirmitate.

Si mulier ex p̄posito vel nūcio labore aut sua icuria
fecit abortivū si fetus formatū erat homicidiū comisit
vt extra de his q̄ filios occidunt casus aūt ep̄alis est.

Si mulier ex p̄posito vel ex negligētia snū suffocavit
partū 7 si illū tenebat secū in lecto vltra homicidiūz
excōicata ē: extra de his q̄ in. c. solvisti: 7 talis me-
retur penitentiā septenē: vt. l. di. c. si qua.

Si occidit vxores debet sibi aspera p̄nia atqz p̄petua
s̄m canones antiquos vt. xxxij. q. ij. c. Admonere.

Si occidisset matrem vel patres: debetur in peniten-
tia septēnis: vt ibidem. s̄. c. latorem.

Si quē ab iniusta morte cū posset nō liberavit. in. p.

Si quē occidit in advertēter dādo operā rei illicite vt
iacendo balistas: ludendo ad saxa vel ad gladios: 7
huius. non excusatur a peccato 7 pena homicidij.

Si etiā dabat opaz rei illicite: s̄z debitā nō adhibuit d̄-
ligentiā: vt pote p̄hiciēdo tegulas de tecto 7 huius.
non excusatur a mortali vt extra. e. cap. Innocens.

De secundo verbo fit.

xlviij

Si mandavit vel consuluit homicidium vel mutilationez fieri aut factum approbavit moz. p. vt. l. di. si quis viduam 2 tenetur de damnis datis.

Si alicui assassino pecuniaz dedit vel promissit causa aliquoz occidendi: vel si assassinos occultavit vel defendit vltra moz. excommunicatus est.

Si quem mandavit vulnerari vel mutilari pro quibus secuta est mozs homicidij reus est: vt extra de iniur. 2 da. datis. c. nullus: 2 leso tenetur satisfacere.

Si aliquem iniuste ad mortem accusavit: moz. p. 2 si ex hoc occisus fuit debetur ei penitentia. xl. dierum in pane 2 in aqua: vt in. c. accusasti: de acc. nec talis debet absolui: sed ad sedem apostolicam mitti.

Coluntate. iij. fit.

Si ad bellu occasione aliquoz occidendi accessit. m. p. siue illud fuerit iustu siue iniustu s'm Canonistas.

Si sibi met mortem optavit vel imprecatus est desperationis vel tedij causa: quia persepe moz. est.

Si alicui animo deliberato mortem optavit: 2 quaz ob causam: qz potuisset esse sine peccato verum si ex auaritia vel odio semper moz. est.

Si alicui quidpiam ad comedendu dedit vt abortum faceret aut ne scipere posset. m. fuit vt ex. e. si aligs.

Si causa homicidij vendidit venenum vel res venenosas. moz. p.

Si aliquam medicinam vel aliud medicamentuz alicui causa mortis dedit etiam si aliquod non secutu fuit malum vel mozs nihilominus moz. p.

Si medicus vel aromatarius aliquid infirmo no s'm canoni. medicine dedit: pro quo subsecuta est mozs homicida est.

Si vir pregnantē vxorem vel aliam adeo percussit q abortum fecit homicidij reus fuit.

De malo exemplo. iij. fit.

Si et ea nimis laborare fecit et huius. m. p. et casus est
Si mulier et aliquid fecit vel concedit ut sterilis effici-
ceretur. mo. p. et ablo huius. casus episcopo reservatur.

Si defendendo se excessit defendendi modum et pro ini-
mum a re ex leuissima iniuria aliquem lethaliter vulnera-
uit: quia a proposito excessit mo. p. et de damno dato
tenetur satisfacere ut Inno. in. c. Olim de resti. spo.

Si se ad multa mortis pericula exposuit vel alios ad
hec induxit. in. semp fuit. Interrogaque circa hoc
de multis periculis secundum ordinem persone ut in natao: lapides
iaciendo. Equos furiosos equitando: et similia.

Si fecit vel fieri fecit torneamenta et assiludia et similia
quia sepe mo. sunt. Et si stetit ad spectandum ea quia. g. p. est.

Si aliquem iniuste detineri fecit vel carcerari seculum ultra
in. ad satisfactioem danti dati tenet. ut. xiiij. q. v. c. peale.

Si infirmo vel indigenti homini elemosinam petenti non sub-
uenit et mors subsequuta est inter homicidas deputatur
secundum ambrosium.

De malo exemplo. iij. fit.

Si homicidium spirituale commisit quod multis modis committit. v. z.

Si aliquem ad malefaciendum induxit et ei peccandi occasio-
nes prestatit seu peccati non dicitur homicidium spirituale fuit.

Si suo malo exemplo aut sua mala conversatione alicui
scandalum dedit quia mo. fuit: ut de pe. di. i. c. Noli.

Si suasiōibus suis aliquem ad malefaciendum induxit ut
puta ad furandum: fornicandum plurimum et huius. m. p.

Si aliquem libellum famosum contra aliquem vel
aliquam scripsit homicidium spirituale commisit et maxi-
mo supplicio dignus est: nec talis absoluedus est nisi
si famam restituat: famam per alium in trium can-
tantez: et ultra ad satisfactionem de dam. datis tene.

Si aliquem vel aliquam sua murmuratioe occidit auferendo
eis famam et honorem deo enim surer vsurariū. pditorē:
sodomitā. Locubinariū deceptorē et filia et meretri-

cem ebriā fatuam: maleficaz ꝛꝛ. qꝛ ultra mortalia:
tenet de oimoda satisfatiōe vt. vi. q. i. c. detractores.
Essent ꝑ. erca ꝛ alie multe interrogatiōea hēde cir-
ca hoc spūal homicidiuz qđ in alabus multus mo-
dis fieri cōsuevit: vt qñ prelatus vel paterfamilias
male vtiqꝛ viuūt ꝛ ex nimia eorum austeritate sub-
ditoa ꝛ filios ac alioa ad desperationem inducunt ꝛ
filia qua infra vbi de statibus dicenna reseruatur.

De. vi. legis precepto.

Cō me habebis inqt Mōyses legis lator. i. nullū
luxurie pctm̄ facies in quo sane ꝑcepto ꝑhibet ois
illicitꝝ contꝛ ꝛ mēbroꝝ pudēdoꝝ vsua vt ēt h̄. xxxij.
q. iij. c. Mōrettrices: i quo illicito vsu colligūt octo
differētē que semp in oī spē sunt mortalia peccata.

De fornicatione ꝑimo que est inordinatus con-
cubina quo solutus cognoscit solutam.

Si ipse solutus cognouit solutaa ꝛ quātas ꝛ quotiēs
id peccatū ꝑpetrauit: qꝛ numerua ꝑsonaz ꝛ peccato-
rum necessaria est cōfidendū: ꝛ si in sexto id comisit.
Si concubinas publice tenuit ꝛ si ex illis aliqꝛ fue-
runt pediseque.

Si ad meretricea accessit atqꝛ alioa secuz adduxit: ꝛ
quotiēs ꝛ si i sexto qꝛ duplex pctm̄ fuit rōne reatua:

De adulterio qđ est alieni thori vio (nō aut ꝛꝛ.
latio: ꝛ id aliquando est duplex ꝛ aliquādo simplex.

Si ipse iugatꝝ cognouit puellā v̄l meretricē siue vi-
duā simplex fuit adulteriū ꝑete quoqꝛ i h̄ d̄ nūero.

Si ipse iugatꝝ cognouit iugatā qꝛ duplex adulteri
Si v̄. ꝑm̄isit se cognosci ab alio v̄l sibi suppo-
uit alienū ꝑtū aut ex adulterio cōcepit qꝛ ultra ꝑc-

Si ita ardēt amanit vxorē qꝛ ēt si h̄ fuisse. catū te.
vxor ꝑnber voluissz cū ea v̄l ēꝛ vxor viz adulteriū
cōfisse iterꝑtatiue d̄. **P**ena aut adulteratiū ē qꝛ oli

De sacrilegio.

capite plectebantur et hodie deberet carceribus mancipari atque ius petendi debitum possit si notorium est alii.

De stupro quod est virginum illicita defloratio quere. Si aliquam puellam suis pollicitationibus seduxit et stuprauit quod ultra mortali tenet eam aut sibi desponsare aut ei dotem constituere sicut theologia in. iij. di. xv. et canonici. de adulterijs nec omnino absolvendus est nisi cautionem faciat. Si aliquam volente defloravit ultra mortem tenetur eam reducere ad penitentiam: peccatque quotiens id peccatum comisit et cum quatis et si in festo.

Si aliquam violentiam alicui mulieri cuiuscumque status intulit vel si aliquam violavit per vim vel contravoluntatem maiorum suorum est domo rapuit: quod ultra mortalissimum capitum abscissione secundum leges plectendus est.

De sacrilegio.

Si cum persona deo dicata utpote moniali vel religioso cuiuscumque status vel gradus concubuit sacrilegium comisit: et quotiens id fecit.

Si aliud luxurie genus in ecclesia vel loco sacro comisit quod sacrilegium fuit: et si cum persona religiosa duplex sacrilegium fuit. Et maxima penitentia dignus est pete de die et numero.

De incestu qui est sanguineorum vel affinitum abusus. Si cognovit aliquam sanguinem suum utputa fratrem germanum patrem patruum etc. usque ad quartum gradum consanguini. vel affini. quod casus episcopalis est per statuta synodalia: et maxime quoniam hoc nefas a viris perpetratur: tamen mulieres possunt absolvi nisi in primo gradu quod tunc ad terrorem mittuntur episcopo.

Si cognovit aliquam cognatam suam vel uxorem. sanguineam. Si duas sorores vel matrem et filiam: aut duas sanguineas quod si id scienter fecit prout sicut canones perpetuo iugio et debet sibi penitentia. vij. annorum vel. xxxiij. q. vi. si quis

Si cognouit aliquā quā p̄ aut ff̄ aut cōsanguineus
 eius cognouerat et si fuisset ineretrix: incestū comisit
 Si comatrē uel quā in baptismo uel in confirmatio-
 ne tenuerat aut utramq; cognouit: incestuaria fuit.
 Si matrinam suam uel ciua filiam cognouit.
 Si adoptiuam filiam uel eius filiam cognouit.
 Si cognouit patrem uxore adoptiuū filij: incestū comisit.
 Si scienter cognouit filiastrā suā ultra. in. ampli⁹ de
 bitū ab uxore sua nō potest petere extra d̄ p̄sa. si q̄s filiastrā.
 Si mulier coniugata permissit se cognosci a p̄sangu-
 neo uiri sui incestum comisit.

De sodomia nunc dicendum est: que est turpitudine
 in masculū seu feminā facta. Et istud est grauissi-
 mus or̄is luxurie peccat⁹ ut b̄. xxij. q. vij. capi. vsus

Si masculis cū masculo turpitudinem operatus sit:
 quere quoq; ab eo si cū illo: in aliquo cōsanguinita-
 tis gradu coniunctus erat: qz maius peccatū fuisset
 cum fratre et consanguineo q̄ cum alijs extraneis pe-
 te etiam si in tali actu fuit agens uel patiens.

Si cū uxore p̄pria uel alia muliere id nefas exercuit
 idē pete a muliere si hoc a viro uel ab alio viro ptulit.

Si optauit etiā illud scelus committere et cum quibus
 et si operam dedit illud perficiendi.

Si ex hoc nefario opere aliquid lucratus est consu-
 le ut omnino eroget quisquā ille uel illa sit.

Si mulier cū muliere hanc turpitudinem operata sit in-
 quireq; que fuerit illa mulier: si soror: si cognata: uel
 p̄sanguinea. Preterea quere cū quibus operata sit
 scelus et quo in loco aut qua die.

De bestialitate.

Si cū aliquo bruto aliquo malū operat⁹ sit neq; opis
 est quere cū quo: s; si in scoto et quoties et si aliū ad id
 iduxit: cui debet penitētia. vij. an. s; antiquos cano.

De pollutione.

Si mulier supposuit se aliquo iumento: vel tenuit carnes in lecto ratione alicuius voluptatis.

De pollutione.

Si se corrumpit proprijs manibus v'l alio quouis modo nõ seruato naturalis modo ⁊ quotiēs ⁊ si i festis.

Si aliquem ipse corrumpere fecit vel aliquod animal.

Si permisit se ab aliquo vel aliqua corrumpi.

Si femina corrumpere fecit feminas aut virum.

Si ex aspectu virorum vel mulierum se corrumpit.

Si ex tactu virorum se corrumpit: ⁊ libèter permisit se tãgi.

Si ex malis cogitationibus vigilando se polluit.

Si in somnijs aliquã habuit pollutionem ⁊ qua ex causa si ex crapula v'l ebrietate aut turpi cogitatione inrosa: q2 possz eẽ sine perõ eẽ veniali: ⁊ quõq3 mortali.

De turpi loquio.

Si de luxuria libèter locutus est ⁊ se ex hoc ad aliquod malũ puocauit: aut pp hoc alios prouocare voluit.

Si inhonestas cantilenas ad luxuriã puocãtes cantat.

Si libros inhonestos frequẽtur legit. m. p. . uit. m. p.

Si cantiones fecit vel legit: vel scripsit seu audiuit cũ verbis lasciujs cũ multa delectatione ad se vel ad luxuriam prouocandum mor. p.

De malis cogitationibus.

Si habuit ualidas ⁊ libidinofas cogitationes cum desiderio peccandi semper mort. pec.

Si carnales habuit cogitationis: ⁊ in illis morã traxit: ⁊ deinde ratione cõprehendit id maluz esse: sed delectatione attractus illam a se expellere nõ curauit: etiam si nollet opus perficere mor. p.

Si propter hoc habuit motus carnales ⁊ in eis plurimum delectatus est.

Si ex h nocturnas habuit pollutiones: q2 mort. fuit

Si comedit electuaria ⁊ huius. ad luxuriã puocãtia
bac maxime

- hac maxime intentione: mox. p. 2 totiens quotiens.
Si mulier dedit filioa ad lactandū vt liberi⁹ possz luxu-
 rie deseruire: graui. p. 2 magna rephēsiōe digna ē.
Si cepit vl' ddit inūera 2 dona gfa luxurie. m. p. 2 co-
 gēdus ē vt talia paupib⁹ erogat tñ nō ē d' necessitate
Si fuit leno vl' mediator b mōi mox. p. vt de pe. dis. i.
 c. noli: 2 tenet tales ad cōuersionē reducere si potest.
Si associauit illū quē nouerat ad peccādū vl' aliud qd
 piā male faciēdū ire vl' ad faciēdaa matutiatas. m. p.
Si scripsit vel misit seu portauit aut recepit litteras
 amatorias vel ad lasciuiaa prouocantes: si h' aduer-
 tenter fecit: mox. pec.
Si diu philocaptua amore alicui⁹ mulieria: 2 illā cū
 suo scandalo quocūqz ibat insequi voluit mox. p. Et
 si nolebat tenet ei satisfacere de iniuria infamie.
Si reddēdo debitū vxori de alia cogitauit 2 ecō. sem-
 per mox. p. 2 totiens quotiēs hec deliberate fecit.
Si dedit licētiā viro ad alias mulieres accederē. m. p.
Si nimis zelotipus fuit de vxore sua 2 ecōuerso vxor
 de marito: qz nullū bonum ex hoc prouenire potest.
Si vir inuua remissua fuit in cura vxoria sue: 2 eam
 iuuenē quocūqz velit placitare permisit male fecit.
Si mulier ornaui se fucis: capillaturia vestimtis disco-
 latas ad voluptatē hoiz aliciedā. m. p. 2 totiēs quotiēs
Si p̄tēta fuit plures habuisse amatores 2 ex hoc expo-
 suit se ad loca grata vt videri 2 procarī possēt. m. p.
Si ex hoc vba ihonesta libēter audiuit vl' dixit. m. p.
Si alicui ad malefaciēdū domū vel locum concessit
 mortalissimum fuit. Et si attulit ambasiatas vel do-
 na. vel litteraa idem est.
Si picturas ihonesta in domo vel alibi fieri fecit vt
 in eisdē oblectaretur pp turpitudinē 2 amorē. m. p.
Si ymaginem sue amantis ob amores carnalem sibi

De luxurijs cōiugatorū.

Depigere sec̄: vt de turpitudine sepi⁹ recordare. m. p.

De luxurijs coningatorum.

Si cognouit vxorē extra vas debitū mortalissimū fuit: nec tal' absoluēdus ē nisi d'sistat: ⁊ vxor q̄ h' p'tulit pp̄ cōplacētiam viri magna p'nsa est plectenda.

Si cognouit in vase debito: s; in o'ibonefsto: si hoc ad voluptatē fec̄. gra. p. scus si aliqua rationabili cā.

Si cognouit vxorē vel al' mulieres mēstruatas sciēt. m. p. ac ēt vxor que h' indicare recusauit: sec⁹ si hoc fuisse p'tinuū vel pp̄ simplicem vxoris verecūdiam.

Si cognouit vxorē i puerp'io nōdū m'f'cā male fecit.

Si ea cognouit partui propinquā peccatum est propter periculum ⁊ honestatez: non tamen mor.

Si cognoscendo vxorem quesuit euitare generationez vel in tali modo f'ctit q' fieri nō posset. m. p. ⁊ totiens quotiens idem: quā maxime interrogandū est.

Si cognouit eam propter sanitatem corporalem nō excusatur a peccato.

Si vxor perenti viro sine rōnabili cā debitū reddere noluit ⁊ ei peccādi materiā d'dit a mortali si excusat.

Si vir vxori reddere noluit grauit.

Si cognouit eā diebus festiuis ⁊ maxime solēnibus ⁊ tpe ieiunij venialiter. p. vt. xxxij. q. iij. c. quotiens.

Si minus impudicus circa tactus amplexus ⁊ oscula atq; alia inbonesta fuit aliquādo mor. esse potuiss;: qz ea sacro non conueniunt matrimonio.

Si vxor ignominiaz suam viro discoperuit vel se discoperiri permisit: exprobratione digna est.

Si vxorē cognouit nō pp̄ prolē vel debitū reddendū s; sola sua ieffrenata ⁊ ifaciabili voluptate. Et se pp̄ huiusmodi itempantiā periculis exposuit graui. p.

Si se adinmicē ex tactibus impudicis extra matrimonium corruerunt grauit. pec.

Si fecerit actua in bonestoa pñtibua filija filiabusqz ac ceteria de domo: vt osculando: tangendo: ⁊ vba occiosa dicendo grauiter. p. propter malū exemplū. De alijs etiam ad luxuriuz pertinentibus interroga re poteris: prout hab: bia. j. in capitulo: de luxuria.

¶ De septimo legia precepto.

¶ Nō furtū faciea: inqt Moyses legif lator: l quo sane precepto prohibetur oia cōtractatio rei aliene inuito domino per furtuz autēz interpretatiue accipie muua hoc in loco omnia rei aliene illicita possessio: ⁊ ideo ab ipso furto incipiendo fū cōdictio. p̄sone sic interrogare poteris. Et primo.

Si pecuniā supra dñi: supra iustitiā: supra primū supra vites dilexit: adeo q̄ eius gr̄a oia illa stēpisset qz qñ id aīo deliberato fecisset: semper mor. fuisset.

Si aliqd furatus ē: qz. m. p. ⁊ ad restitutionē oīno cōpellēd⁹ ē nisi res fuisset modici p̄cij: vt. xiiij. q. vi. x. fi.

Si rem paruan furtim accepit cum intentione plus accipiendi si potuisset: mortaliter pec.

Si furat⁹ ē aliq̄ aialia: vtpote: pullos: anserea: aues: seu canes venalea: equos: vituloa: oues: capras: aut plātas: arbozea: viridarioa: ⁊ huius. qz vltra mor. te netur ad restitutionem ⁊ cogendus est satisfacere.

Si aliqd inuenit cū alo retinēdi: ⁊ retinuit furtū fecit vtp̄ta si inuenit aliqd ex naufragio: vel incēdio: aut ex Ruina. vel alio quocūqz modo: que non habebā: tur pro derelicta mor. p. ⁊ ad restitutionem tenetur.

Si accepit lignamina vel alie quecūqz rea assumini. bus portate: siue in mari causa alienande nauia iactata restituere tenetur: aliter furti reus est.

Si inuenit aialia siluestria vel pisces aut anca ⁊ filia i retibus aliorum: si non restituit furti reua est.

Si i alia naturalr̄ domestica depdita inuenit: vtpote

De vij. legis precep.

- boues: capras: oues: porcos: equos: gallias: aseres:
aneras: pauones: accipitres: 7 canes: 7 illa cepit: 7 si
restituit. m. p. qz sz cqtatē bone p̄seie restituc̄ renef.
**Si etiam aliquas res accepit illorum qui incendium
paciebantur maliciose ad restitutionem tenetur: vt
extra de iniur. c. si quis domum. secus si se exposuis-
set periculo vel habebantur pro derelicto.**
- Si optauit multa furari: quia semper. moz. p.**
- Si aliqua bona sibi mala fide prescripsit furti reus ē
7 illa cum fructibus restituere tenetur.**
- Si ad hoc vt furtū fieret consilium sanorem vel ascē
sum aut laudatione aliquid simile prestitit: quia te-
netur si alias nō fecisset fm̄ theologos in. iij. di. xv.**
- Si ad furtum faciendum aliquod ferramentum vel
scalas aut scortam vel aliam quācunqz opem contu-
lit moz. p. 7 ad restitutionem tenetur etiam si nihil
habuisset: 7 sua cooperatione id solum fecit.**
- Si furtis faciendis fumi vel ignis signum dedit aut
verbis exhortatiuis animauit vltra moz. ad satisfa-
ctionem tenetur fm̄ Inno.**
- Si ignem in aliqua domo posuit vt fires in alia do-
mo facilius furta cōmittere possent vltra moz. inso-
lidum tenetur fm̄ Inno.**
- Si cum aliquo fure societatis non furandi causa ac-
cessit: sed defendendi vltra moz. fm̄ Inno. tenetur si
fur alias non fecisset nisi eius societas affuisset.**
- Si mādauit furtum fieri et si nihil vtilitatis habuit
ad restōnē renef de omni dāno: vt. ij. q. iij. iulianus.**
- Si scienter rem furatā recepit: qz tenetur restituere.**
- Si ratū habuit furtū suo noie factū moz. p. 7 ad resti-
tutionez insolidū tenef: si dānicatus ex sua ratia-
bitione rem suam consequi non potuit. ij. q. iij. qui.**
- Si fraudauit iustas gabellas 7 pedagia portādo mer-**

res hinc z inde furti reus e z satisfaccere tenetur: nec
absolui debet nisi satisfacciat: scus si pro vsu suo z fa
milie aliquid attulisset de istis etiam tenetur satisfaccere: qñ tales gabelle p vniuersali bono posite sunt.

Si sciēter d furto comedit aut dubitabat fuisse fura
tū vltra. p. p tātō satisfacc. tenet fm tho. in .iiij. di. xv.

Si vxoz viro qd magnū furto accepit vt in rez ppziā
conuerteret moz. p. scus si in cōmune cōmoduz con
uertere intendebat vt. xiiij. q. vi. c. fi.

Si filius patri vel auo aut alijs de domo maioribusz
quibuscuqz suis aliquid suratus fuit: vt in malos
vsus conuerteret moz. p.

Si filia pentib⁹ suis surata fuit qz vltra. p. fstituc^r te.

Si cognata vl^r nurus foceris suis: vl^r frater fratri aut
discipulus mag^{ro} seu suus vl^r ancilla dñis suis: nec
nō z colonus patronis ac laborator conductoz sui:
z huiusmodi furati sūt vltra moz. ad restitutionē co
gēdi sunt nec omnino absoluēdi donec satisfaccerint.

Si mater vni filio de rebus aliorum filiozum aliquid
occulte dedit furtum comisit

Si vxoz de reb⁹ mariti occulte parentibus dedit fur
tum comisit: scus si fuisset quid minimum.

Si vxoz de rebus mariti ddit filijs alterius mariti qd
quam furtum fecit nisi in magna fuissent constituti
necessitate: qz tunc licet cum honeste tamen.

Si mater filiabus suis a patre dotatis cōtra volunta
tem heredum aliquid dedit furtuz cōmisit nisi de re
bus que ad ipsam pertinebāt etiam si in propria do
tino adhuc fozent.

Si mulier alienum partuz sibi supposuit vel de alie
no viro concepit furtum cōmisit z quantum in se est
heredibus satisfaccere tenetur.

Si constat alicuius esse adultere filium nisi restituat

De. vij. p̄cep.

hereditatem veris heredibus furti culpa reus est si
id pro certo ante prescriptionem sciuit: alias non.

Si in numerando mensurando vel ponderando ali-
quid surripuit furtum comisit.

Si sciēter in alieno agro vel solo in scio domino agri
edificauit furtū comisit: ⁊ dñs agri satisfaccr̄ tenet̄.

Si terminos vel confines alterius possessionis remo-
uit vt sua iura ampliare videretur furti reus fuit.

Si rem furatam perdidit vel deteriorauit: qz ad om-
ne damnum satisfacere tenetur.

Si vsus fuit pignore ad sui vtilitatē contra volunta-
tem domini furtū comisit fm Tho. 2a 2e. q. lxxviij.

Si rem accomodatam sibi retinuit furtum fecit fm
theologos in. iij. dist. xv. nisi tantumdem de suo ha-
beret quod alio modo consequi non valuisset.

Si aliqd depositū fraudulēter sibi retinuit: qz nō so-
lum ad ipsius restōnē: s; ⁊ ad oē eius interesse tenet̄.

Si rē suā apud aliquē depositatā: vt cū accusare pos-
set furti surripuit: nō soluz mor. p. s; ⁊ furti reus est.

Si sciēter aliquid emit de rebus furatis vel raptis
mor. p. ⁊ vsqz in infinitum: vero domino restituere
tenetur etiam si publice in mercato emisset. Ac etiā
si illam alienasset vel perdidisset: aut ei violenter ab-
lata fuisset: semper tenetur fm Hostien. xij. q. ij. ar.
c. vulterane.

Si aliquid vsurario vel dño suo surripuit vel eleimo-
synas pro eis faceret: male fecit: qz non sunt facien-
da in ala: vt veniāt bona: vt. xiiij. q. v. c. forte aliqs.

Si aliquid de ecclesia furatus fuit: non solum furtū:
sed ⁊ sacrilegium comisit.

Si ēt aliqd sacū de non sacro furtiue abstulit: vltra
furtū: etiā sacrilegiuz cōmisit: vt. xvij. q. iij. si quis.

Si pp furtū facienduz effregit locū sacū vel religio-

sum: qz vltra furtū ⁊ sacrilegimū excōscatus est: sed ante demittationem a dyocesano potest absolui: post vero non: vt extra de sentē. excom. c. conquesti. Si fures ⁊ latrones raptōres ac pyratas defendit in ⁊ domos suas: seu portus suos recepit satisfacere tenetur: vt. ij. q. iij. c. qui consentit.

Si tacuit furtū cū ex officio prohibere potuisset tenet si n̄ f̄stitit furto cū ei ex offō cōpetebat satisfacere tenet.

Si rē furatā in iudicio vocatus nō manifestauit ipse ad restōnez teneri v̄: ⁊ maxime vbi periculū sui cozporis non imminebat: vt extra de fur. qui coz fure.

Si restōnem furtoꝝ impediuit occultādo v3 rē furatam: vel latrones vt dictū est ipse satisfacere tenet.

Si in distributione elemosynarū sibi aliquid furtim retinuit vltra. in. tenet satisfacere illis indigētibus.

Si a miserabilibus personis vel ab adolescentulis nubilibus pro dotibus vel elemosynis procurandis sibi dona ⁊ sportulas accepit furtim comisisse videtur: ⁊ restituere tenetur.

Si elemosynas pauperū indignis ⁊ infamibus personis seu parentibus erogauit: qz si id mala intentione fecit. moꝝ. p. ⁊ in conscientia satisfacere tenet.

¶ De rapina que consistit in publica violentia.

Si p̄ viz alicui aliqd abstulit maius peccatū q̄ fur commisit: qz s̄m oēs doc. est maius furto ⁊ vltra mort. tenet omnino satisfacere nec absolui potest nisi rē.

Si in rapina aliquā efficacē cām prestitit: qz idē est si cut de furto dicitur est: v3 si illam fieri mandauit si s̄suluit: si consensit: si laudauit: si receptauit: si participauit: si defensauit: si emit: si non. obuiauit: ⁊ si non manifestauit: qz insolidum de omni damnificatione tenetur: et si tacuisset euz ex officio tenebatur.

Si alicui aliqd per mettū aut ob aliquā reuerentiaz

De usura.

seu importunitatē extorsit: rapinam comisit: et restituere tenet sicut in hosti, extra de his que vi in e. ca. c. si.

Si aliquid recepit pro cessando a veratione alicuius in debita rapinā fecit: et ad restitutionē omnino tenet.

Si fuit nuntius vel officialis alicuius palacij seu fori aut curie et aliquid ex imoderata improbitate a litigantibus extorsit: rapinā comisit: nisi fuisset quod paruum: et ad restitutionem tenet sicut in canonistas si salariatus erat.

Si aliquid turpiter acquisiuit: ut dolo fraude deceptioe metu aut extorsione et similibus modis rapinā comisisse dicendum est. Et quibus extorsit restituere tenet.

De usura que semper est peccatum mortale: nunc interrogationes formande sunt.

Si pecuniam vel aliud quod usum consumitur sub spe lucri tacito vel expresse mutuauit usuram comisit xiiij. q. iij. si fenera.

Si mutuauit super pignus rei mobilis vel immobilis et interim fructus percipit usuram fecit extra de pigno. illo.

Si accomodauit aliquid cum spe alicuius seruitij consequendi: ut puta subuentione persone: bono: equi: ad uocationis procurationis in palacio: et similibus usuram comisit: et ad restitutionem talium beneficiorum perceptorum tenetur: ut. xiiij. q. iij. c. plerique.

Si accomodauit tabernario ut gratis commederet: usurarius dicendus est.

Si accomodauit lusoribus cum pacto ut de lucris aliquid perciperet: usuram comisit.

Si pecuniam penes negociatorem posuit: cum intentione aliquid utilitatis percipiendi et sine aliquo alio pacto: sed vult omnino non omnino euentu sui capitale saluum esse sed do. i. iij. di. xv. usuram comisit secus si voluit de damno et lucro participare.

Si alicui sine pacto mutuauit ut et ipse tantumdes sibi vel alteri nomine suo remutuet: usuram comisit: quia illa pecu-

niaria obligatio p̄cio extimari p̄t vt ex graui: i cle.
 Si alicui hoc pacto mutuauit vt aliquid ab eo emat
 vel coquat in suo forno: aut in suo molendino mo-
 lat: vel quid simile ad sui vtilitatē faciat: usura fuit
 fm̄ canonistas sed ad restitutionem non tenetur.

Si alicui mutuauit cū hac cōditioe: q̄ res p̄gnoza-
 ta sua fieret nisi tale tēpore persoluisset: vsurā fecit.

Si debitoribus suis prozogationē termini facere no-
 luit nisi aliqua data pecunia vel qd̄ sibi vsura fuit.

Si alicui rem accommodatam dimittit quādiu sibi ser-
 uit vel quidpiā singulis annis offert: z ob hoc patie-
 ter possidere permittit: alias non: vsurarius est.

Si pecuniā pro sibi pecunia: aut aliā pro sibi alicui tra-
 didit: sperās tēpore restōnis plus valere: vsura fuit
 si hac sola intentione fecit vt in meliorationē lucrare.

Si inter eadē vsuraz alicui .x. brachia p̄āni pro alijs
 .x. vsura expresse non fuerit: tñ̄ facere non licuit.

Si mutuauit pecuniā receptor⁹ alterius generis alio
 loco vl̄ tpe vt i extimatōe lucrare vsura fuit hosti.

Si mutuauit mercatori ad negociatiōz cūti aliqd̄ vl̄
 tra sortē receptorus eo q̄ i se z pecuniarū z mercū
 periculū suscepiss̄ vsurā comisit extra. e. c. nauigāti

Si granum vctus dedit nouum postea receptorus: z
 si hoc solum fecit respectu meliorationis vsuram fe-
 cit fm̄ Ray. in. c. consuluit extra. e.

Si emit fructus agri seu arboris multo viliori precio
 propter solutionis prematurationem vsuram fecit
 fm̄ cano. c. nauiganti.

Si res suas cuiuscunqz generationis fuerit plus iu-
 slo vendit ratione dilationis termini vsuram fecit.

Si mutuauit cōitati vl̄ alteri p̄sone cū pacto q̄ durā
 te termino nō teneat soluere collectas legitime ipo-
 nendas vsuraz fecit fm̄ cano. in. c. consuluit extra. c.

De usura.

- S**i exis tutor vel factor pupilloꝝ vel alioꝝ pecunias dedit ad usurā ad p̄dictoꝝ vtilitatē ad ressonē ipsaz usuraz ultra moꝝ. ipse d̄ suo tenet s̄z inn. l. c. michael
- S**i similiter talis erigisset usuras ex s̄cribis usurarijs a p̄fe pupilloꝝ factis tenet ipse resti. si illi nolēt.
- S**i existens s̄lter factor alicuius viri viuētis ⁊ apud eū residebat tāquā principalis auctoritatis sui d̄nii ⁊ sub usuris aliqd mutuauit nomine ⁊ beneficio domini sui ipsas usuras restituere tenetur: si dominus suus restituere nolet: eo q̄ ad efficacem causam prestitisse visus sit ar. in. c. episcopus: de preben. lib. vi.
- S**i emit pignora a publicis usurarijs iaz p̄dita male fecit cū nō sit in eis trās latū d̄nii: tñ moꝝ. non fuit.
- S**i gerēs negocia stipendiarioꝝ mutuauit aliquibus ex eis in necessitatibus p̄stitutis certū qd vt idē recipet certū salariū donec recipēt pagas suas usurā cōsist.
- S**i existens collector sue communitatis vel dominiꝝ aliqd accepit pro expectatione alicuius spacij temporis si ratione solum expectationis fecit: usuraz comisit s̄m Tho. 2a 2e. q. lxxviij. secus si ratione laborum ⁊ expensarum suarum fecisset.
- S**i buletas cōitatis ab aliquo multo minori p̄cio emit q̄ fuerit eaz cōtinētia usurā fecit nisi ad suū interesse vel laborem respectum habuisset s̄m tho. ibi. 3.
- S**i domū vel predium multo minori precio emit cuz pacto de retrouendēdo quoniens voluerit venditor: usura videtur extra de emp. ⁊ vendi. c. ad nostram: secus si iusto emisset precio: qz tunc licitum fuisse.
- S**i alicui quidpiam ad certum tempus dare debebat: ⁊ ad creditoris preces statim dimidium soluit pacto vt a reliquo liberatus esset usuraz comisit s̄m theologos in. iij. di. xv. eo qz tempus mora fecit negocium illud illicitum: licet sint qui aliter teneant.

- S**i aliquando accepit uxorem per se vel per filium suum
 & a socero vel ab alijs cautione accepit & solvenda do-
 te in certo termino & interis ex pacto a socero vel ab
 alijs quinque pro ceterario recipit usuram comisit sicut
 cano. in. c. salubriter extra. e. asserunt tamen equissimum esse
 debere maritum a socero alimenta percipere pro ho-
 noribus matrimonij: non ut pecunie fructus. Et in
 hoc casu sine scrupulo posset de alimentis convenire.
- S**i mulier vidua vel eius heredes aliquid pignus ab heredi-
 bus mariti pro dote restituenda recepit ut inter fructus
 percipiat nisi fructus in sorte computavit usuraria
 cesset: et si statutum fuisset quod heredes tenerentur ad alimenta
 eius quod tale statutum doc. non approbat in. c. ex gratia.
- S**i scienter accepit dote a patre uxoris sue usurario
 quod non nisi si nil aliud habebat nisi de usuris aliter non sic.
- S**i suo consilio aut consensu aliquis privatus vel com-
 mune pecuniam sub usuris dedit: & ipse usurarius
 fuit extra. e. c. conquestus.
- S**i aliquomodo usurae mediator fuit: quod si magna
 absque necessitate & rationabili causa fecit. in. p. vel renitentes
 ad hoc quasi sua oportunitate iduxit magnus. p. comisit.
- S**i accepit mutuo sub usuris ut luderet vel ut in ma-
 los usus expenderet. in. o. p.
- S**i aliquid dono aut alio quocumque modo ab usurario
 accepit si nil nisi ex usuris habebat: restituere id tenet.
- S**i cambium non reale sed fictum fecit usuram com-
 misit sicut omnes canonistas. Ipsa & enim cambia in
 magnis civitatibus fieri consueverunt: de quibus
 multi tractatus confecti sunt.
- ¶ De sociis animalium.**
- ¶ S**i animalia aliquas ad socium dedit: & ductorem ni-
 mium gravavit: iniusticiam mortalem fecit: non tamen usuram.
- S**i sociando animalia capitale voluit saluum esse usuram fecit

De viij. legis precep.

Si tradidit aialia ad pascēdū vel custodiendū alicui
et in se periculū nō retinuit s̄m dō. **Œctus fuit illicit⁹.**

Si scienter emit anima a rustico nō extantia: et ip-
sa eidem ad fociuz locauit: vsuram pro certo comi-
sit secus si id verum esse arbitrabatur.

Si dimisit facere **Œctus** illicitos potius pp mundanū
timorem q̄ diuinum: mo2. p. 2 totiens quotiens.

Si credidit vel dixit vsurā fore licitā et nō pctm̄ si hoc
ptinaciter assernissz hereticus eēt extra. e. **Ex graui.**

De octano legis precepto.

Non falsum testimoniū dices inquit **Moyfes** le-
gislator. In quo precepto prohibetur omne genus
mendatij siue perniciosi: siue iocosi: siue officiosi. **Et**
ideo sic interrogabis.

Si in iudicio falsuz testimoniū contra aliquem tulit:
qz tria mortalia comisit: primo qz periurauit. ij. qz
iudices iniustam sententiā ferre fecit. iij. qz proximū
turpiter lesit: et ideo de omni damno leso satisfacere
tenetur vi. xiiij. q. v. c. **Non sanc.**

Si pro testimonio ferrendo etiā iusto aliquid habere
voluit: quia mo2. p. vi. xiiij. q. v. eodem. c.

Si pro falso testimonio ferrēdo aliquid accepit vt tra
mo2. restituere tenetur ei iniuriam tulit. xiiij. qz. v.

Si aliqd recepit vt non accusaret de peccato comisso
turpe lucz fecit: et de bono psilio restituere tenetur.

Si aliquid recepit: vt nō accusaret d malo ppetrādo.
mo2. p. 7 ad restitutionē cogendus est: non eidez qui
dedit sed pauperibus. i. q. i. c. **Subemus.**

Si calūniōse aliquem accusauit: vel alicuius crimen
non ex caritate sed ex odio aut lucri gratia denūcia
uit vltra: mo2. ad satisfactionem dāni dati tenetur
s̄m **Hosti. in ritu. de peni. §. quibus.**

Si fuit officialis publicus ad accusandum damnifi-

cantes: et non fecit ultra periurium mort. et de dain-
nis etiam ipse de suo satisfacere tenetur.

Si testificando rem dubiam: pro certo asseruit. mort.
p. et si iuravit periurij reus fuit.

Si alicuius falsi instrumēti sciēter testis fuit. mort. p.

Si alicui⁹ in fidei tenoris sciēter testis fuit: male fecit.

Si pro cā matrimoniali vel cōsimili testificādo aliqd
preter expēsas habere voluit: s; tbo. symoniac⁹ fuit

Si in iudicio litigauit: sciens non iustam fauere cau-
sam: ultra periurij mort. tenetur de omni damno.

Si litigādo a iudice iniustā hūit sententia: q; post cog-
nitōne illius iniusticie: si nō retractauit. in. p. nec sal-
uari pōt nisi satisfaciat: s; pa. in. c. i. d. pces. preben.

Si i pcessu alicui⁹ sui litigij cognouit se iniustā fouē
cāz: si nō desistit. in. p. et d dānis datis pti aduerse sa-
tisfacere tenetur. s; in cano. ar. c. de iur. de ser. iij. p.

Si corrupit alterius partis iudices vel testes: seu ad-
uocatum: ultra mortale tenetur satisfacere.

Si falsauit instra vel libros alicuius aut destruxit vl
obussit seu ocltauit: si solū. in. p. et ad restōne totū
interē tenet et s; in leges magna pena dignus erat.

Si a iudice interrogatus in iudicio mēdaciū dixit et
q; non iurasset periurij reus fuit: vt supra dictū est

Si negauit vel petijt aliquid quod ipse vel alius da-
re debebat vel habere non debebat: ultra. mort. de
iniuria satisfacere tenetur.

Si extra iudiciū negauit id qd aliqs p̄sio dare d̄bne
rat cū sibi de vitate p̄staret: ultra. in. de dāno tenet.

Si extra iudiciū aliquē iuste ifamauit aut accusauit
dicēdo ip̄s latronē et filia s; host. i. c. si culpa extra d
liu. ad restōne tenet nec absolui p̄t donec satisfaciat.

Si aliqd p̄nitiosus dixit mēdaciū qd s; honorē dei vl
p̄ximū fuerit notabile: semp. in. fuit: vt dicēdo for.

De ix. legis precep.

nicationem, ysuram: et similia non esse peccatum.
Si mendacia dixit in emendo: vendendo: garuládo
etiá causa solatij: vel causa exaltationis veniale fuit
fin tho. nisi aliquod scienter addidisset iuramentuz
qula tunc mor. fuisset: et totiens quotiens.

De susuratione.

Si fuit susuro et bisquis disseminádo iter amátes
discordias: dicendo vni malú de alio: et econverso:
qz mor. et grauissimú sp. e: et multo mai⁹ q⁹ furtú: nec
oíno tal' absolued⁹ e nisi satisfaciat qz fili⁹ diaboli hf

Si detrahédo alicui qd notabile iposuit: qz vltra. m.
oíno et ipse. satisfacta. te. nisi piculuz corpis sui imineít.

Si alterius peccatum narrando aliquid addidit qz
fame tenetur satisfacere.

Si alterius peccatú occultú cá diffamandi manifesta
uit mor. p. et quantú in se est tenetur satisfacere.

Si etiam occultuz alienius peccatum ex quadam lo-
quacitate manifestauit veniale poti⁹ q⁹ mortale fuit.

Si pctá manifesta iniuriádi intétióne narrauit. m. p.

Si aliquoz defunctos defectus in obprobriú suozuz
parentum recitauit: mor. pec. et totiens quotiens.

Si aliozum bona facta dixit mala intentione gesta:
vz ad quandam hypocrisim, seu superbiam ostentan-
dam: morta. pec.

Si tacuit bonú alteri⁹ cū opus erat ad eū exaltanduz
vel euz liberandú: et si ex malicia tacuit grauiter. p.

Si alioz diffamatióes et detractiões libéter audiuit
mor. p. et toties quoties: secus si ex quadaz leuitate.

Si Rector v^l paterfamilias sinistras relatióes audié-
do cū posset nō corripuit. m. p. vt. xxv. di. §. alias aut
eo qz id ad eos potissimum pertinere videtur.

De nono legis precepto.

Nō concupisces vxor e⁹ primi tui. nō ancillá et c. ingt

Moyſes legiſ lator: vbi ſim doctores phibetur ois
cōcupiſcentia inferior: prout eſt in cōſenſu rationis
non prout in ſuggeſtione. Et ideo ſi interrogabis.

Si cōcupiuit qualitercūq; comitere peccatū carnale
cuſ aliena muliere: q; ſi id deliberate: & cū conſenſu
rationis fuit moꝝ. p. & totiens quotiēs: talis delibe-
ratio & conſenſus fuit.

Interrogaq; q̄ fuerit ſpēs ipſi⁹ concupiſcētie: q; qualis
fuit tale & peccatū: & ſi mutauit cogitationē aliquā de
perſona in aliā. Et ita ſi pluries mulieres: vnā poſſ
aliā vidiffet cū concupiſcentia eaz: totiens moꝝ. p.
vt. xlix. di. c. hāc. Et ideo valde periculoſum eſt bu-
luſmodi peccatuſ: q; vix quis poterit cogitare quot
& quātas mortales habuerit cogitationes.

Si concupiuit habere amatrices vel amatoꝝ: mul-
tos: q; vt ſupra dictum eſt: etiam ſi noluiſſet peccare
propter ipſius tamen delectationem moꝝ. pec.

Interroga deniq; quātū in talibus cogitationib⁹ pſe-
uerauit: & ſi in feſtis: ſi in eccleſijs: ſi in locis ſacris:
ſi cū affimibus vel puellis: vel religioſis: vel coniugatis
vel cum masculis: q; iſte circūſtantie neceſſario ſunt
conſitende. ¶ De decimo legis precepto.

¶ Non concupiſces rem proximi tui: inquit Moy-
ſes legiſ lator: non bouem: non aſinum: nec cetera q̄
illius ſunt. In quideſ ultimo precepto pariſor: inter-
prohibetur omnis concupiſcentia ſubſtantie aliene.
Et ideo ſic interrogabis.

Si cōcupiuit res pximi ſui: qualitercūq; habere ſine
iuſtitia aut cuſ iuſtitia & hoc animo deliberato: q; to-
tiens. p. moꝝ. ſicut dictum in precedenti precepto.

Si optauit aliquem decipere quocūq; modo: q; ſem-
per moꝝ. p. Et hec vt plurimuſ contigit circa mer-
catoꝝ & artifices.

De superbia.

De septem peccatis capitalibus. Et primo de superbia que est imoderatus affectus proprie excellentie sic interrogabis.

Si dño deo suo ingratus extitit ei⁹ ingentia quottidianaq3 beneficia nō cognoscendo eiq3 gratias pdignas pro posse nō exoluendo : atq3 eius sanctissimo nomini in omnibus laudes ascribendo : necnō 7 pro his eum super omnia diligendo : q2 hoc est cōtinuū hominum mortalium superbie vicium.

Si d bñificio pximi suscepto lgrat⁹ fuit si retribuēdo ei vicissitudine i necessitate pstitot⁹ lgratissim⁹ fuit.

Si de beneficijs perceptis murmurauit atq3 ea cum suo benefactore contempsit.

Si suo benefactori mala pro bonis retribuit : vel qd in contemptum eius fecit q2 mortu. fuit.

Si bonū qdctūq3 habuit vel habet a se ipso vel pprio ingenio aut pprio studio se habere existimauit 7 nō a deo suo vtpote honores dignitas diuitias ingentū scientiam eloquentiā sanctimoniā 7 ceteras quasq3 virtutes aut gratias quādoq3 potuit esse mortale.

Si se laudauit habere vtutes quas habebat dei alienas sibi scripsit grauitet pec.

Si bōa q̄ h3 credidit sibi a dō data : s3 pp sua merita.

Si vt singularis appareret alios vl al despexit : q2 in pdictis quatuor casibus magna supbia reputatur.

De psumptiōe q̄ sibi libēter alioz bonū ascribit.

Si aliq3 officium exercuit quod nesciebat in periculum proximorum suorum : vt cōfessiones audire : medici insit mos cōsulare q̄ ne sciebat mor. p. vt colligitur in. iij. sen. di. xvi.

Si posuit etiā se facere que crant. s. facultatem suam vt facere officia ad que non est ordinatus nec constitutus mor. p. fm theologos.

Si fuit

De superbia.

xxv.

Si fuit cōseruator alicuius puincle vel ciuitatis ⁊ se intromisit de his que non debuit v3 preterq̄ in violentijs ⁊ manifestis iniurijs mor.p. ⁊ fuit ex tūc ipso facto a tali officio suspensus. Et ipse ⁊ qui procurauerunt hmoi excessum in sententijs excomunicatio nis inciderit: nec debēt absolui nisi satisfaciant de expensis vt de officio dele. lib.vi. Hac p̄stitutione.

Si cū esset ignorās aliqd̄ accepit publicū officiu3: vt fuit notarie iudicarie: ⁊ hmoi: ex quibus dānatus fuit proximus: mor.p. ⁊ de dānis satisfacere tenet.

Si fuit iudex a cōitate sua ad aliquas cās deputat⁹ si in his ex ignorātia aliquā dedit iniustā sententiā mor.p. ⁊ de dānis satisfacere tenet: secus si in his peritos consulisset: quia tunc non teneretur.

Si p̄ ignorātia iudex partē dānicauit vel grauauit ad restitutionē tenet eum sciebat se ignorantē fore.

Si exposuit se periculis peccatorū mortaliū p̄babiliter mor.p. ⁊ maxime si de periculo aduertebat.

Si d̄ misericordia dei nimis p̄sumpsit: ⁊ ex hoc i peccatis perseuerauit: mor.in spiritum sanctum fuit.

Si aliquod peccatum sub pretextu future cōfessionis cōmisit quia etiam mor.in spiritū sanctus fuit.

Si talis ac tātus se existimauit: q̄ deus cū etiam peccantem non p̄niet vel a sua misericordia nō excludet mortaliter a deo peccauit: ac si diuinaz iusticias in omnibus paruipendisset.

De ambitione. iij. superbie filia que est appetitus inordinatus dignitatis ⁊ potentie. Et ideo quere.

Si p̄p ambitionē appetiuit dignitates sp̄iales vel tēporales: ⁊ hoc solū p̄p honores ⁊ bonū t̄pale mor.p.

Si appetiuit qualemcūq3 dignitatem sciens se indignus: ⁊ pro ea adipiscenda paratus erat quodcūq3 mortale comitere: mortaliter pecca.

De superbia

Si indignationē aliquā offendit q̄ sibi nō exhibebat
honor sicut volebat: et si ex hoc a consortio societatis
recessit magne superbie signum fuit.

Si aliquid dedit pro beneficio vel officio seu ecclesia-
stico vel seculari habendo: simoniacum mor. fuit.

Si aliquid ex pacto mutuauit pro officio habēdo vsu-
ram fecit: secus si pactum non apposuisset.

Si ira inordinate in quibuscūq; rebus honorem ques-
uit q̄ ibidē quasi suum constituerit finem mor. p.

¶ De temerario iudicio quarta superbie filia. q̄ sex
modis mortalibus comittitur: quia contradicit pre-
cepto christi qui ait. Nolite iudicare.

Si iudicauit aliquem de mortali sola suspitione aus-
teuibus inditijs: mor. pec.

Si iudicauit aliquē non seruato ordine iuris: vel etiā
seruato: sed iniqua voluntate: mor. p.

Si iudicauit aliquē quātū ad euentū futuroꝝ vsq; q̄ ma-
lus erit vel male finietur et similia: male utiq; fecit.

Si iudicauit factū occultū alicuius: qz de intentione
alterius non debet nec potest recte iudicare.

Si predicauit aliquem esse bonum cum exerceret ope-
ra mala qz propter scandalum graue peccatus: vbe
qui dicitis malum bonum.

Si bona opera proximi iudicauit mala intētionē esse
facta: vt puta elemosynas ieiunia et orationes atq;
alia benefacta iudicauit mala mortale fuit.

Si iudicauit aliquē bipocritā vsurariū falsariū ebris-
sum luxuriosum maluz et hīndi mor. p. non tñ semp.

¶ De derisione. v. supbie filia qñ qz ponit maluz vel
defectuꝝ alicuius in ludū aut derisum vt erubescat.

Si aliquē p se vel pet aliū itisit aut vilipendit ebachi-
nādo aliquibus verbis aliqui potuisset esse mortale.

Si derisione fecit de vitijs bonis et eos ea d causa abo-

no incepto retrahit vel ab ingressu religionis: qz nō solum inozta. p. sed z religioni satisfacere tenetur.

Si ex derisione vel subsanatione aliquē turbare z blasphemare fecit inoz. p. si hoc vilipendendi causa fecit.

Si et aliquē vbis vel alijs modis inhoneste vitupauit qz vltra inoz. tenet eū recōciliare aliqua reuerentia.

Si subsanauit et alicui inhonestis vbis z truhbis: z alijs derisorijs signis: qz graue peccatū est s̄m thcologos z hoc notandū est qz derisio z illusio ac subsanatio idē sunt: differunt tñ a conuicio z contumelia.

Si de deo v̄l sanctis: aut rebus sacris: z preceptis diuinis z ecclesie atqz scripture: seu parentum suorum derisionem fecit inozta. p. z totiens quotiens.

De curiositate. vi. superbie filia que est quedam inordinatio velle cognoscere q̄ non conuenit.

Si voluit audire vel videre aut adiscere que sine peccato inoz. fieri non possunt: v̄puta fornicationes incantationes z huiusmodi inoz. p. hi sunt qui ad loca inhonesta vadunt ex quadam curiositate: quia non sine mortali ipsa fiunt.

Si voluit adiscere a demonibus vel alijs quibus sub precepto prohibetur inoz. p. vt. xxxix. q. i. c. illud.

Si stetit ad audiendum peccata que quis confitebatur ex sua curiositate inoz. p. s̄z theologos in. iiii. di. xxi.

Si voluit experiri que non licent: v̄z si incantationea vel diuinationea aliquē habebant effectum inoz. p.

Si intendens curiosis doctrinis z lectionibus dimisit ea adiscere que ad salutem vel officium suum pertinebant inoz. p. vt habetur. xxxviij. dist. c. vno. z hi sunt qui poetarū z aliarū libenter audiunt z legunt.

Si ex curiositate diebus festiuis voluit videre spectacula curiosa z prohibita z dimisit diuina inoz. p. vt habetur. xxvi. q. i. c. qui sine.

De superbia

Si ex curiositate vel auaritate induxit aliquē ad detrahendum ⁊ faciendum torneamenta ⁊ hīa similia prohibita que fieri non possunt sine mortali mor. p. vt habetur. lxxxvi. dif. c. qui venatoribus.

De adulatiōe. vij. superbie filia que est vana laus alicui exhibita cum intentione complacendi.

Si laudauit aliquē de malo commissō seu vindicta aut aliquā turpitudine vt curiales p̄sepe faciunt mor. p.

Si laudauit aliquē: vt fraudulēt ei nocerē possz. m. p.

Si in laudando aliquem excessit modum laudandi: ideo q̄ vni in vanam gloriā induxit: cōmuniter est veniale: posset tamen esse mortale.

Si defunctos in sermonibus funeralib⁹ aut aliā modū ⁊ epistolia plura iusto laudauit: vt dona vel beneficia ab eis percipere posset: grauiter. p.

Si aliquē mendaciter laudauit vt alio ad risum vel eius derisionem prouocaret in ale vtqz fecit.

Si adulādū grā alterius peccatum tacuit in ale fecit.

Si laudauit malū alicuius dicendo bonū esse. m. p.

Si adulatoribus suis aliquid dedit grauiter. p.

Si sua adulationibus aliquē ad malū induxit: qz cum vltra mortale ad penitentiam reducere tenetur fm̄ theologia in. iij. dif. xv.

De hypocrisi octaua supbie filia que sub vtrutuz simulatione consuevit calide palliare occultū vicium.

Si sanctitatem simulauit vt dignitates adipisci vel falsam doctrinam serere posset mor. p.

Si sanctitatē simulauit: vt largas elemosynas acquirere possz. m. p. ⁊ ea q̄ hoc mō acq̄sinit restituere tenet.

Si fecit elemosynas vel longas humilesqz orationes vel aliud quid de genere bonorum ad vanā gloriā sibi comparandū mortaliter. p.

Si renuit honores ⁊ dignitates aut se vilib⁹ iduit vt

Stimentia propter hypocrisisini: male fecit & pecca.
 Si suas negavit virtutea: quaa in se nouit esse vt bu
 milis diceretur: mortaliter pecca. quando dolose &
 causa decipiendi aliquoa fecisset.

Si edificauit monasteria & ecclias vel hospitalia cus
 insignibus sua & alijs inscriptionibua ad pompã &
 vanam gloriã peccauit: & suã recepit mercedẽ: se
 cus si ad ex. successoz suozũ fecisset vt fieri deberet.

De pertinacia nona superbie filia.

Si nimis durus & pertinax fuit in sua opinione ita q̃
 voluit omnino a cõi aliozũ sola & cõsilio discrepare
 moz. potuit esse in hoc maxima cautella est necessa
 ria: qz raro quis in hoc cognoscit errorem suum.

Si sua male dicta aut male facta obstinate defende
 re voluit: & pertinaciter in suo proposito permansit:
 si id fuit contra bonum commune moz. p.

Si discordauit ab his que ordinabatur ad dei hono
 rem & proximi vtilitatẽ: & maxime p̃ eoa qbus mala
 afficiebat vel vt se alijs sapientiozẽ oñderet moz. p.

Si pertinax & rebellia fuit discipline & correctionib⁹
 maiorum suorum: quia graue. p. semper fuit.

**De contẽtione decima superbie filia que veritati
 consuevit impugnare: cum cõfidentia clamoria sui.**

Si contra veritatẽ scienter in rebua alicuius lportan
 tie contentiosus fuit moz. p. nisi fuissent parue res.

Si cuz maioribus contendit: vtputa cõ patre matre
 que domino suo: aut viro suo: qz si ex hoc blaffema
 re & alia mala eoa dicere fecerunt moz. fuit.

Si secularis cõtendit contra aliquos laudatores ali
 cuius doctozis domini familie: vel religionis & simi
 lium si ex hoc prorupit in detractionibus similium
 mortaliter pec.

Si aduocatus vel doctoz seu disputatoz de quacũq;

De superbia.

re in impugnando falsitate modus excessit: et ex hoc aliquod scandalum fuit exortus: grauius. p. q. ipsa ad subuersionem audientium sunt.

De discordia vndecima superbie filia.

Si discordauit se ab alijs in comuni consilio scienter a bono dei vel proximi ne illud sequatur: aut ne alios sequi videatur aut se plus alijs scire ostentaret mortaliter pec.

Si ex odio vel displicentia quam habebat aduersus aliquem impediuit et discrepauit alijs in consilio: ne quod petebat obtineret: mor. pec.

Si odio amore timore vel premio in consilio veritatem tacuit siue falsitatem dixit: aut alio quocumque modo malum consilium dedit si ex hoc aliquod damnum alicui persone vel rei publice secutum est ad restitutionem tenetur secundum theologos: in. iij. dist. xv.

De inobediencia duodecima superbie filia satis dictus est. s. in preceptis ecclesie et in. iij. legis precepto ac etiam. j. ubi de statibus tractabitur multa dicentur verum tamen etiam hec ipsa hic interrogare potes.

Si non obediuit maioribus suis: ac legibus tam municipalibus quam consibus atque canonicis in rebus et preceptis rationalibus mor. p. et id totiens quotiens.

Si suo confessori in rebus ad confessionem: et ad salutem pertinentibus non obediuit mor. pec. et confessionem illam iterare tenetur.

Si desperit statuta synodalia vel prouincialia a prelatibus et alijs inferioribus ordinata.

Si et sue ciuitas vel comitis statuta desperit utpote de non portando arma vel non ire de nocte vel deponere superfluas vanitates et similia graue peccatum fuit.

Si non obediuit bone conscientie ac etiam erronee in rebus ad salutem necessarijs grauius. p.

De iactantia tertiadecima superbie filia.

Si se iactauit de aliquo malo a se gesto q̄ corruerit virginem q̄ fecerit vindictam : q̄ fecerit iniuriam vel quod simile mor. p. 2 totiens quotiens.

Si de aliquo veniali se iactauit venialiter. p.

Si se iactauit de malo non facto: vtputa fornicationem luxuriam 2 similia fecerit mortalissime. p. nec absoluendus est nisi redicat.

Si se iactauit de vxore filijs filiabus de nobili parentella de honoribus perceptis: de diuitijs: de scientia: de fortitudine: de agilitate corporis: de pulchritudine alijsqz bonis nature gratie aut fortune veniale vt plurimum est: posset tamen mor. esse si se ex quadam elata superbia iactasset.

Si se iactauit pagrasse mundum vidisseqz magna 2 mlt̄a picula strenue supasse: atqz ciuitates innumeras iustrasse 2 his filia nō sine pctō dici p̄nt: tuz pp mendata: tū ēt pp superbiaz 2 proximorum scandalū.

Si iactāter suū p̄siliū dictū vel factū alijs preposuit.

Si iactauit se vel laudauit de multis operibus 2 exercitijs factis: vt consueuerunt artifices medici. atqz alij: vt magna lucrarentur: 2 si ex hoc proximus lefus fuit vltra mor. tenetur damno satisfacere.

Si pp iactantiā suam noluit videre nec audire parētes suos paupes 2 egenos atqz vestibus laceratos 2 incultos imo ex hoc p̄em 2 alios parētes qui sibi beneficia prestiterunt desperit 2 a se reiecit: qz hec maxima superbia reputatur 2 peccatus grande est.

Si hac ēt de cā dixit suos parētes ad se nō pertinere

De arrogātia quartadecima supbie filia: q̄ hoies in magnā sui extimationē adducit 2 eos ad despiciendos inferiores se adducit 2 ideo sic interrogabis.

Si l officijs suis cū sit l arrogāf noluit aliquē pacifice

De superbia.

loq nec audire: s; qdā perulātia auctoritatē ostētar.
Si nesciuit aliqd precipe vel iubere nisi cū quodā im-
perio ⁊ vilipēdio subditoꝝ suoꝝ qbꝰ precipe hēbar.
Si propter suam arrogantiam omnes despexit nul-
liq; honorē nec verbis nec signis exhibere didicit: ⁊
si quē ipsi honorē aut in salutādo aut in sedendo vel
assurgēdo ⁊ locū eidem cedēdo exhibitus fuit nulla
tenus ipse repēdere curauit hoc fuit graue peccatū.
Si in icesu statu habitu ⁊ in oibus suis motibus tāq;
vento distentus arrogantia demonstrauit: voluitq;
more pbariscoꝝ ab hoibus vocari dñs ⁊ magister.
Si ex h̄ titulos dignitatis ⁊ peminētie sibi ascripsit.
Si alios ꝑbis clamorosis exprobrauit vilipēdit ⁊ de-
spexit ⁊ vituperationes multas in eos euenit: q; vt
plurimum mortale fuit.

De vanagloria quintadecima superbie filia: que
est humane laudis inordinatus appetitus que sem-
per de suo genere est peccatum mor. licet sint qui dī
cant id esse contrarium idest veniale. Et est predicta
rum filiarum caput.

Si in oibus opibus ⁊ verbis suis vanagloriosus fuit.
Si famam ⁊ gloriam de re falsa deliberate optauit ⁊
que contra gloriam dei fuerit mor. p.

Si multo plꝰ glā mūdi q̄ dei sui q̄siuit vel amauit ⁊
pro ea adipsēda nō extimuit preceptis ꝑhire diui.

Si de opere peccati mor. vananglo. (nis mor. p.
riam habuit: q; semper mortale h̄ fm theologos.

Si d̄ fortitudie pulchritudie: suuētute: sanitate: agi-
litate: ⁊ nobilitate: q̄ sūt bōa corpalia vanā glā ba

Si de bono intellectu: memoria lgenio sub. (luit.
tuli discretionē naturali: ⁊ de dispōne ad v̄tutes que
sunt bona naturalia ⁊ spūalia vanā gloriā habuit.

Si de scientia ⁊ peritia ⁊ huiusmodi que sunt bona

ſpiritalia acquiſita vanam gloriã habuit.

Si de gratijs virtutibus miſericordia obediẽtia pa-
tencia que ſunt bona infuſa vanam gloriã habuit.

Si de gratia orandi predicandi legẽdi cantãdi vrba
neloquendi vel pulchre allegãdi ꝛpcrite cõſulendi
que ſunt bona ex ore pcedẽtia vanas gloriã habuit.

Si de elemoſynia ieiuniã orationibus peregrinatio-
nibus vanam gloriã habuit.

Si de diuitiã potentia honoribus dignitatibus fa-
uoribus amicitiã ꝛ laudibus que ſunt bona tempo-
ralia vanam gloriã habuit.

Si elemoſynã ꝛ ieiunã atqz alia opera bona ppter
vanam gloriã tantum fecit mor. p. ſed non ſemper.

Si laudes hominum ꝛ reuerentias propter vanam
gloriã magnopere optauit ꝛ queſiuit.

Si expẽſas ſupſtũas in edificijs domoz in picturis
ꝛ alijs põpã. In cõuiuijs famulis: equis: canibus
veſtimẽtia atqz aliã ſumptuoſis ipẽſis vltra pcedẽ-
tiam ſui ſtatua pncipaliter pp vanã gloriã. mor. p.
ſi ibi ſuũ finẽ conſtituit. ¶ Pro mulieribus.

¶ Si femina ornauit ſe ad vanam gloriã mortale
cum ſcandalo dei ꝛ proximi. mor. p.

Si ſe ornauit cã prouocãdi bolea ad ſui carnalẽ cõcu-
piſcentiam ꝛ laſciã. mor. p. Et toriena quotiens.

Si vxor ſe ornauit etiã ad inducẽdũ maritum ex-
tra metas honeſti matrimonij vs ad laſciã. m. p.

Si vxor in portatura veſtimentoꝝum exceſſit ſtatum
ꝛ facultatem mariti ſui grauiter peccauit.

Si vt ſe ornaret vltra patrie conſuetudinem varias
veſtimentoꝝum adinventionẽ fecit. mor. pecca.

Si cum vana gloriã quotidie tripudiauit: ꝛ eaz ob
cauſam multum tempna conſumpſit. grauiter . p.

Si ad pulchritudinem ſuã hoſtentandã propter

De auaritia.

- vanas gloriã aliquibus figmentis se colorauit mor.
p. secus si ad celandam aliquam suã turpitudinẽ.
Si voluit habere vestes nimis caudatas: decolla-
tas affrapatas polymitas et p̄ciosas ultra p̄dictionẽ
suã: magna increpatiõẽ ē digna pp̄ pectũ et scãdalũ.
Si h̄z annullos plurimos plas zonas et alia vestimen-
ta plurima: qz p̄stringẽda est vt omnino dimittat.
Si multum tempus in lauando pectinando ornãdo
speculando consumpsit.
Si discopto capite ad ecclesiã accessit et quã ob cãm
fecit: qz non h̄z s̄m apostolũ nisi tempore nuptiarũ.
Si pectus et faciem propter lasciuã et vanam glo-
riã persepe in speculo respexit mor. p.
Si planillas nimis altas detulit: et capillos capitis
nimium crispatos cum cyncinis compositos.
Si capillos adulterinos seu mortuos ofert graue. p.
est: si ad id ad vanã gloriã facit: secus si de suis nõ
haberet vel ad inueniẽdũ virũ qm̄ nubilus est: vel ad
cõplacendũ viro suo: tunc h̄z sine peccato mortali.
Si docuit puellas vanitates predictas facere: quia a
mortali non est immunis.

**De auaritia secũdo capitali vitio que est imodera-
tus reruz tẽporaliũ extrinsecarum appetitus: que
de suo genere semper est mortale peccatum. Et ista
multas et innumeratas videtur habere filias quarũ
prima est symonia.**

De symonia que semper est mortale.

- Si pro aliquibus sacramentis vel beneficijs habẽdiõ
aliquo tpale per modum precij dedit vel accepit.
Si p̄ religionis ingressu aut sanctoruz reliquijs: oleo
sãcto: chrismate: sepultura: ecclesia: altari aqua ba-
ptismali: et alijs rebus sacris pecunias appreciatue
dedit vel accepit mortalissimum peccatum fuit.

Si appreciatue pro spūalibus exercitijs pecunias de-
dit utpote pro missis cōfessionibus predicationibus
et huiusmodi symoniam cōmisit: secus si per modum
elemosyne aut bona consuetudine.

Si pro se aut aliquē ex suis aliquod beneficiū vel di-
gnitatē ecclesiasticā symoniace impetrauit: qz ultra
mor. illud resignare tenet aliter nō est absoluendus.

Si ad procurandas ecclesiasticas dignitates vel bñficia vl-
aliud qd spūale ex p̄cio puenit. mor. p. 7 s̄m Inno. te-
net illā pceptā pecuniā erogare alr nō ē absolued⁹.

Si aliqd bñficiū accepit p se vel p sua nō intendens
p̄moueri in ale utiqz fecit: qz iniquā v̄f habuisse in-
tentionem s̄m pa. in. c. ad audientia de cle. non resi.

Si aliqd beneficiū ecclesiasticū acq̄sivit suis cōsanguē-
neis indignis et inhabilibus mor. p. 2 de tali dāno te-
net satisfacere illi ecclesie taliter lese de suo Interesse.

Si habuit plura beneficia ecclesiastica et iniuste posse-
dit mor. p. Et si absolutōis beneficiū debuerit opti-
nere opz q̄ omnia resignet in manu illius qui resi-
gnationē accipere potest. Etia; si in articulo mortis
foret necesse est resignare: ac etia; fructus perceptos
resti. tenetur s̄m Inno.

Si nō intersint p̄sonaliter canonicā horis cū posset et
recepit quotidianas distributōes male fecit et ad re-
stitutionē tenetur ut de cle. nō resi. lib. vi. ca. unico.

Si horas canonicas oēs quotidie nō dixit non solum
mor. p. s; et fruct⁹ pceptos s; Jo. cal. restitue. tenet.

Si existēs in notorio pctō mortali et ecclesie sue fruct⁹
pcepit indubitāter tenet eos resti. cuz sit suspensus.
Et hoc s; Ant. de bu. in. c. v̄fa: de cobra. cle. et muli.

¶ De prodicione secunda auaritie filia.

Si prodidit aliquem populum vel ciuitatem aut ca-
strum pro pecuniā in manus inimicorum: qz ultra

De auaritia.

mortale tenetur de omni damno inde secuto.

Si tradidit aliquē in manus inimicorū occidendum vel capiendus aut a negocijs vel itineribus sua impediendus: qz similiter vltra mor. tenet satisfacere.

Si prodidit res proximi sui volētibus eas iniuste auferre: quia vltra mor. tenetur satisfacere.

Si secreta dñi sui vel comunitatia aut clientuli sui ad uersarija reuelauit tenetur de damnis datis.

Si bona vel pecunias dñi vel amici sui sua prodicione in manus inimicorum suorum deuenire fecit.

Si associado aliquē pduxit spoliadū in man^o hostiū.

Si aliquoz litteraa apperuit vt eaa legeret: s̄ volūta-
tez illorū qb^o mittebantur mor. p. 7 pro falsario me-
reretur puniri fm̄ doc. in. c. olim: de rescriptis.

Si notari^o vel scriba in instris suis maliciose aliqua absentiu noia apposuit vl̄ sigillū aliq^o furtiue surripuit: mor. p. 7 falsarius fuit: vt. c. Quāto d̄ iurciur.

Si habita sub secreto vel sigillo confessionis reuclauit mor. pec. 7 traditoris officium fecit fm̄ teologos in. liij. distin. xxi.

Si habuit volūtatē deliberatā comittēdi filia. m. p.

Si aliquē ad hec induxit vel suavit mor. peccauit.

Si sciebat aliquē hec facturū 7 non reuclauit: 7 quā maxime prodiciones in quocūqz modo mor. pec.

Si secreta mercatorum vbi agebatur de magno que-
stu mercatorib^o alija reuelauit de dāno dato tenet.

Si aliquā seditionē vl̄ tumultū ad pugna excitadā fecit. m. p. 7 ad oē dānū inde secutus tenet satisfacere: idē si secut^o ē tales tumultus vel ptialitates mor. p.

De fraudulentia. iij. Auaritic filia.

Si fraudauit artē suā quācūqz: qz semp mor. fuit.

Si artifex existēs alicuius boni artificis vel mercatoris suo i artificio vel mercatura apposuit male vtiqz

- fecit pp mendatiuz 7 ppforuz deceptionē vnde 7 qd. quid pluris de ea mercantia accepit: erogare tenet.
- Ide ē de accipitib⁹ insignia alicui⁹ pncipis vel potē ratus aut nobilis familie: vt huiōi p̄textu aliqd ma lūz facilius ppetrare potuisset: aut aliquas exploza tiōs fecisset pessime fecit: 7 magna dignus est p̄na.
- Si legi fraudē fecit: vtp̄ta vxoz finxit se vēdes in ar ro q̄ donare nō poterat: vlt̄ tutor existēs cū nō posset emere bona pupilli: aliā psonā iterposuit q̄ emeret: 7 huiōi grauiter pec. qz in conspectu dei nō excusat.
- Si vēdidit vinū limphatū p̄ puro: p̄nā vnius gene ris pro alio carnes ē vnius generis p̄ alia 7 huius. mor. p. 7 satisfacere aut erogare tantūdcz tenetur.
- Si vendidit equos boues asinos 7 similia malos vel infectos pro bonis: mor. p. 7 satisfacere tenetur.
- Si falsas monetas fecit vel emittit vt illas expende ret. m. pec. 7 de omni damno quibuscūqz illato satis facere tenetur fin omnes.
- Si monetas rasit vel tonsit aut alia malitia diuinuit videtqz aliquaz particulam auri vel argenti cū aqua ex moneta detrahendo vltra mor. tenetur erogare quicqd inde detraxit s̄z pa. in. c. quāto: de iur. iurā.
- Si scienter falsas monetas expēdit: quas ēt ignorā rer ipse recepit. m. p. secus si fuisset vliualis numus.
- Si falsaz monetā i domo seruauit vel in terrā fodit: qz iniq̄ egit 7 grauiter. p. vt h̄ i. c. quāto: d̄ iureiur.
- Si egit vel cōsuluit principem monetam aliquā frau dare: v3 valentes reprobare: 7 iniūis valentes acce ptare vt de reprobata bonum forum haberet: 7 illā postea ex suo nōmine cuderet: mor. p. Et d̄ lucro pre cepto vel de daninis datis ipse populis satisfacere tenetur: etiam si nihil percipisset vt in. d. c. quāto: de iureiur. Et vt falsarius etiam habetur.

De auaritia.

Si Alchimiam fecit: et illam pro vero Argento vendidit male fecit: et si doctores restituere tenetur quicquid ex ea habuit quia exercitius illud a doctoribus reprobatur: cum sit contra utilitatem publicam et illorum qui huiusmodi opus exercent.

Si fraudauit qualescunque decimas ecclesiasticas satisfacte.
Si aliquid unquam in fraudem creditorum accepit: quia male utique fecit et restituere tenetur.

Si aliquid dolose vel malitiose emit vel vendidit inuito precio quod ultra morem mercatum rescindere tenetur: ac etiam de damnis datis satisfacere obligatur.

Si rem pluris vendidit quam valebat: et hoc respectu dilationis temporis ad restitutionem tenetur: nisi ad eius impensas et damna resperisset: quia tunc licuisset.

Si arma offensibilia aut venena vendidit vel dedit his quos sciebat abasuros more per. Et peccata que inde subsequuta fuerunt: eidem ascribuntur: ut. v. q. iij. c. precipuo

Si taxillos et cartas fecit ac vendidit grauiter. per. eo quia eorum usus frequenter cum mortali exercetur.

Si in arte sua nouas fecit adinventiones: quia non licet secundum theologos.

Si fraudulentum consilium ulli unquam dedit. more per. Et si propter illud aliquid subsequutum est malum quod alias non preuisisset nisi dedisset: de damno satisfacere ipse tenetur.

Si in consilio suo ciuitatis existens aliquod malum commisit vel tacuit cum loquendo obuiare potuisset. more per. et si theologos: tenetur de damnis datis.

Si ipse mercator. cum alijs mercatoribus conuenit ut solus pro olibus venderet: illicitum utique fuit: si in hosti.

Si idem a sua ciuitate impetrauit: quia ultra graue per: si in leges multa pena esset plecendus.

De fallacia quarta auaritie filia.

Si aliquid donationem extorsit ab eo qui donare non poterat.

moz. p. 2 fm doctores d necessitate ad restōnē tenet.

Si aliqđ instrūm librū aut testamētū falsauit vel falsificationis auctor fuit: moz. p. 2 de oī danno tenet.

Si destruxit vel celauit aliqua instrumēta vel scripturas vltra moz. multa secunduz leges pena esset pūndus 7 ad satisfacionem lesi tenetur.

Si publicas mēsuras 7 pōdera falsificauit ad restitutionē dāno 7 tenet. Et p penitētia falsi deberet sibi ieiuniū. xxx. diez l pane 7 aqua vt extra d emp. 7 vē.

Si litteras apostolicas vel dominoruz tēporaliuz aut aliqua sigilla falsificauit: qz vltra moz. ex cōmunicatus est: 7 ad restitutionem tenetur.

Si aliquas lras surreptitias ipetrauit: vbi in supplicatiōe rez fallaz expssit grauit. p. 7 satisfacēt tenet.

Si fallatiā aliquā gabellarijs in ponderibus vel mēsuris fecit vt minus solueret satisfacere tenetur.

Si super predictis faciendis consiliū vel fauorē aut auxilium dedit moz. pec.

Si volūtātē habuit ipsa ppetranda 7 fecisset: nisi magis extinuisset hoies q̄ deū moz. p. 2 totiēs quotiēs cōsensum deliberatū super hmo i volūtare habuit.

Si locauit rez vitiosaz vtputa: equū restitū vel claudicantes aut domuz ruinosam 7 huiusmodi: de dāno dato satisfacere tenetur vltra graue peccatum.

Si sibi locauit aliqđ vas vitiosū vl marcidū et ignorāter: p quo vinū pductoris effusus ē vl emarcuit: ad rōnem vini tenet nec ignorantia eū excusare potest.

Si d supradictia 7 alijs reb⁹ locatis cū viderz pductor rez necessitatū nimīū precīū exegit satisfacere tenet.

Si rem locatā ante tēpus conductori sine rōnabili cā abstulit grauit. p. 7 de dāno dato fm IRay. tenet.

Si aram aliquā pro emptione vel venditiōe aliqua accepit: 7 postea a cōuentione 7 promissione recessit

De avaritia.

- I**n fidelis fuit ad satisfactionem omnino tenetur.
Si iniuste se appellavit a iudice. s. gravandi adversarius
aut cause moram afferendi mor. p. 7 de damnis da-
tis satisfacere tenetur vt. ij. q. vi. c. Quicumqz.
Si fuit arbitrator alicuius cause si ex dolo vel culpa
lata terminum pertransire permisit mor. p. 7 de dano le-
sis satisfacere obligatur: nisi se obtulisset expedituz.
Et multo magis si iniustam dedisset sententiam.
Si operarioa nimis vili precio conduxit: ac etiam eis-
dem non dedit mercedem suam.
Si etiam ipsis operarijs non pecunias conventas sed vera-
tas dedit: quas eis oportuit vendere viliori precio
quia etiam in h. satisfacere tenetur: nisi a principio
sic inter eos conventum fuisset.
Si operarij seu magister ductus non fideliter sed igno-
rater et negligenter ministerium suum exercuit propter quod ma-
gnum conductori subsecutus est damnum satisfacere tenetur.
Si rem sibi locatam male tractavit v. domum agrum equos
boves vestes v. c. filia: et quecumqz alia satisfacere tenetur.
Si dolose induxit aliquem ad vendendum quod non erat vendi-
turus: et id viliori precio vendere fecit satisfacere tenetur.
Si finxit emere granum vel vinum carius consueto: ut
suo precium accresceret maxima fallacia dicenda est
et magna dignus est penitentia.
Si ut carestiam introduceret finxit novitates guera-
rum et similibus mortaliter. p.
- D**e turpi luero quinta avaritie filia.
Si acquisivit aliquid per adulterium: sodomiaz leno-
cinium: et huius. mor. p. 7 erogare tenetur: id tamen
de consilio non de necessitate.
Si aliquid accepit ab ecclesiasticis persona vel a con-
iugata vel ab alijs qui donare non possunt restituere
tenetur ecclesie seu superioribus suis.

Si acquisivit

- Si acquisiuit ex turpi histrionatu vel tozueamentis.
 Si cōfecit infra in fraudē vsuraz turpe lucrū fecit.
 Si seruiendo vsurarijs in illo opere ⁊ aliquid lucratus est turpe lucrum fuit.
 Si diebus festiuis euendo vel vendendo aut scribendo ⁊ aliud quidpiam faciendo lucratus est sine magna necessitate turpe lucrum fuit.
 Si acquisiuit ex falsa accusatione ac etiam iusta turpe lucrum fuit: ⁊ damnis satisfacere tenetur.
 Si acquisiuit aliquid per cōcussionem aliquē v3 cōminando dicena nisi tale vel tale quid fecerit vel de deris condemnabo te in talem pecuniam vel sententiam contra te feram mo2. p. vt. xxij. q. i. c. militare.
 Et iste talia cōcussor si officialis erat infamia est effectus s̄m leges: ⁊ s̄m canones in quadruplum puniri deberet: ⁊ ad restitutionem tenetur.
 Si aliqd̄ recepit ex timore reuerēciali vel vt sibi solueret que debebat: aut aliqd̄ malū cuitaret restituere tenet qz talis datio extorsio secreta est nisi ille liberallyter dedisset. ¶ De ludo. vi. avaritie filia.
 Si ad taxillos cartasqz cū deceptiōe lusit: aut cū falsis taxillis vel cartis atqz mēdacija pluria: qz vltra mo2. restituere perdentibus tenetur s̄m theologos.
 Si cu3 aliquo de cota huenit ⁊ se vinci pmissit vt sortioꝝ bona surripit. mo2. p. ⁊ traditoris vicca gessit.
 Si vicit ab bia qui alienare nō p̄nt: vt sunt filij famēlias mulieres serui religiosi seu clerici cuiuscunqz gradus: qz vltra. m. restituere tenet maioribus suis
 Si vicit ei quez sua importunitate ad ludū traxit vel volētē a ludo recedere detinuit oino restituere tenet
 Si vicit in locia vbi ex lege municipali probibebatur ludus ⁊ mo2. p. restituere tenetur.
 Si aliquē ad ludēdū in ludis probibitis cōpulit: qz

De avaritia.

ultra pctm̄ graue. et a iudice seculari deberet puniri.
Si concessit domum luforibus: qz ultra mor. domus
illa fm̄ leges deberet publicari.

Si pecunias vel taxillos aut lunē vñ bācbū p aliquo
lucro ꝑcessit. in. p. 7 tales pecunias errogare tenet.

Si publicam tenuit baratariam: 7 si ibidem ultra lu
dum alia comissa fuerunt mala.

De acceptione personarum. vii. avaritie filia.

Si in iudicio vel comisso fuit psonarum acceptor vni
magis persone q̄ alteri ratione amicitie aut anari
tie fauendo: qz mortale potuisset esse fm̄ excessum.

Si in distribuēdis officijs cōib⁹ pp amorē vñ avaritiā
se iuste habuit idignos. s. ꝑmouēdo 7 ꝑbos ffutādo
aut ptialitate aut alia de cā. in. p. 7 tenetur de dāno.

Si se reperit a scrutiniū sue ciuitatis 7 pp anaritiā
vel odium: aut ptialitatem ineptos admisit: 7 maxi
me quos credebat ad talia officia fore noxios. Et
hoc etiam propter aliquod odium vel vindictam
mortalissime. p. vt. lx. dist. miramur.

Si scienter comisit aliquam aduimstrationem indi
gnis qz tenetur de mala eoruz administratione: fm̄
Inno. in. c. ex ratione de eta. 7 quali.

Si in imponendis oneribus 7 collectis conib⁹ scien
ter vnum grauauit magis q̄ alterum: 7 hoc ratio
ne amicitie parentelle seu ꝑcniij ultra mortale de
omni dāno dato tenetur si solus in hoc malo fuit.

Si indistribuēdis elemosynis alicuius hospitalis vel
misericordie aut loci pij vel testi pp aliquā sui como
ditatem non recte 7 fideliter vt debuit se habuit: qz
ultra peruriū mortalis peccati satisfacere obligat.

De impeditioe alicuius boni. viii. avaritie filia.

Si aliquē a ꝑscntione alicuius hereditatis officij be
neficij: lucri: vñ alteri⁹ boni aīo dōliberato ex avaritia

Impediuit. m. p. 7 s3 theo. i. iij. di. xv. tenet satisfacta. ad arbitrium boni viri: secus si fecisset causa ad salutem prope salutem.

Si semina alicuius agri effodit vel arbores scidit aut are fieri fecit. m. p. 7 tenet s3 theo. ad tñm qñtū fructus agri illius aut arboris in illo dubio potuissent reddere.

Si impediuit rusticum iniuste ne opas suas exqueret vel aucupes: seu piscatores: aut venatores a captationibus suis. m. p. 7 ad reuincensationem aliquam ad arbitrium boni viri tenetur. Qui considerabat si taliter impeditus verisimiliter tales habuisset utilitatem.

Si tenuit porcos equos boues oues capras 7 similes 7 in pascuis sine custode emisit cum multorum danno 7 incommodo satisfacere tenetur.

Si tenuit colubas: 7 eas non debite pauit vel non habuit de possessionibus suis circūcirca: tñm qñ verisimiliter eas passere potuit satisfacere tenetur dānificatis ad arbitrium boni viri sñm theologos in. iij.

Si blanditijs vel pollicitationibus alicuius filium vel seruū aut ancillam seducens a maioribus suis fugere fecit ultra mox. tenetur non solum subtractos restituere: sed 7 omne lucrum quod ex ipsis percipissent sñm theologos in. iij.

Si fuit custos carceris vel animalium aut alterius rei: 7 si pro huiusmodi custodia habebat mercedem si aliquid perdidit etiam ex leuissima culpa satisfacere tenetur.

Similiter si fuit nauta vel caupo aut stabularius 7 aliquid sub mercede custodiendum accepit si sua mala custodia aliquid perdidit restituere tenetur.

Si officialis in aliquo publico officio fuit: si aliquid notabile danno alicui ex sua negligentia prouenit. m. p. 7 danno satisfacere tenetur si ea de iure diuino sibi precepta aut ex officio commissa erant.

Si aliqua mutuo accepit 7 pro restitutionis mora illa

De auaritia.

perist: tenetur in conscientia satisfacere illi qualiter
cumq; perierit.

Si fideiussozi suo ex culpa sua aliquod damnum etie
nit ipse satisfacere tenetur vt de fo. compe. c. fi.

Si aliquem ex debito in carcere detentuz fugere fe-
cit mo2. p. 7 de dāno creditozi satisfacere obligatur
si detentus soluere poterat alias non.

Si etiaz aliques pro delicto in carcere detentum fu-
gere fecit: si id fecit ad nutriendū cū in peccato mo2.
p. 7 ad satisfacienduz cūstodi carceris tenetur: secus
si ex compassione fecisset: q2 tunc non teneretur.

Si incendit aliquā domū agruz vel syluam alicuius
ex culpa sua mo2. pec. 7 non solum tenetur de dam-
no incendij: sed 7 de rebz perditis pro eodem incen-
dio fm canonistas extra de iu. iur. c. fi. Est tamen
hic aduertendum q̄ hec pena locum non habet: nisi
in voluntarijs 7 scientibus vel qui ad hoc latam de-
dissent culpam.

Si tpe incendij alicui⁹ domū destruxit: ne sua vreret
si eius metus fuit iustus: v3 q2 ignis iam peruenerat
prope domuz suā: 7 probabiliter dubitabatur de in-
cendio non tenetur: sed si ignis a longe erat nec ven-
tus vllus erat: fm Host. satisfacere tenetur.

Si cum damno vicini aliquid animo iniuriandi vel
nocēdi edificauit male vtiq; fecit 7 in cōsciētia illud
tale quid edificauit suis expensis demoliri tenetur.

Si aliquid per represalias illicitas ab alio q̄ a suo de-
bitore exegit male fecit: 7 si cupit saluari satisfacere te-
netur fm canonistas in. c. 7 si pignozationes.

Si habuit aliqua bona mobilia: vel imobilia aliquo-
rū dānatoꝝ: 7 postea a p̄ncipe restitutoꝝ satisfacere
tenet: vtputa aliquis p̄nceps aliquē pp crimen dāna-
uit 7 postea ex gratia eum restituit: quicūq; ex eius

bonia habuit osno restituere tenetur: secua si illa restitutio preiudicasset alteri q̄ ipsi principi solo fin canonistas in. c. Quauis de rescriptis: lib. vi.

Si alicui dedit vel impetrauit litteras emunitorias: ne a sua creditoribus posset ad soluendū cogi de dāno tenetur: si debitor illa satisfaccere poterat.

Si aliquādo impediuit ne frumētū vel alias merces in aliqua terra uenirent: vt ipse carius uēdere posset inoz. p. 7 illud plus q̄ uendidit restituere tenetur illis quos impediuit: si damnsū aliquo passū sunt. Et hoc idem sentiendum est de illis qui emunt merces omnes vt postea carius ad libitum uendant.

Si impediuit in aliose quēquā ne posset ad quemq̄ iudicem seu forum pro causis suis: vel ad nundinas pro mercantijs sua accedere si uerisimiliter ex hoc damnum aliquod pertulit satisfaccere tenetur.

Si in suis uenationibus sculcauit agroa: 7 segetes ac uinea 7 sepea deuastauit: aut cum canibus suis occidit gallinaa: ansres: porcos vel agnos pauperuz inoz. p. nisi damno satisfecerit aut fuerit quid parū.

Si aliquod statutū fieri fecit: aut ad hoc cōsensuz prestitit ne. s. usuf solute exigi possint seu q̄ hoies ad soluēdas vsuras cogi possent: q̄ ultra excoicatioia. in. Et satisfaccere lehis ipse tenet: vt. ij. q. iij. c. q̄ sentit.

Si etiam aliquando conscius fuit: vt mala statuta uel leges inique conderentur non solū inoz. pcc. sed 7 ad restitutionem damnificatis ex hoc obligatua est: 7 si leges ille fuissent contra libertatem ecclesie excommunicata est vt extra de sen. excō. c. nouerit.

Si uoluntarie tales iniquas legea obseruauit etiam mortali. pecca.

Si deniq̄ abasiator fuit: 7 i ipsa sua ambasaria uolose plusquā expediret stetit illas expēsas cōitari sue

De auaritia.

restituere tenetur sicut omnes doctores.

De inquietudine mentis nona auaritie filia.

Si nimiam sollicitudinem habuit in diuitijs congregandis pro qua et necessaria ad salutem pretermisit: utpote missas orationes confessiones predicationes parentumque suorum defunctorum memorias et huiusmodi. videtur: si vero non omisit necessaria ad salutem veniale fuit.

Si etiam tantam in ipsis habuit sollicitudinem quod mentem et spiritum sibi adeo suffocauit: ut etiam sui ipsius curam habere nesciuit atque diuinarum rerum considerationem postposuerit: mort. p. vt. xxviii. q. i. Idolatrias.

Si ex ipsa subeffrenata acquirendi inquietudine vniuersam domum suis clamoribus perturbauit: vix ultra modum die noctumque laborare cogendo graui. p. fuit.

Si ex parua dei confidentia illam nimiam sollicitudinem suscepit gra. pec. fuit.

De inmisericordia decima auaritie filia.

Si nimium tenax et crudelis fuit in elemosynis erogandis mort. potuisset esse.

Si circa familias suam inhumanus nimius fuit: non providens eis sicut statum suum in cibo et vestitu eorum et alijs necessarijs: grauit. pec.

Si infirmis domus sue propter suam tenacitatem non prouidit de medicis et alijs necessarijs propter quod in mortem et graues languorem inciderunt grauissimum fuit.

Si propter suam inhumanitatem et tenacitatem filias et sorores et ancillas matrimonio coniungere noluit: sed eas in domo senescere permisit graui. p. et rapinam commisisse dicendum est. Sed pauci de huiusmodi peccato conscientiam facere sibi volunt: unde et in perditionem omnino labuntur.

Si de arte et industria sua miserabiliter cum potuit: non subuenit ut sunt medici procuratores aduocati et similes

les mor. videtur.

Si pauperibus in magna necessitate constitutis cum potuit non subuenit mor. videtur.

Si propter suam inhumanitatem et tenacitatem pauperes exoriunt et exacerbant.

Si etiam pauperes delicate nimis pauit veniale fuit secundum patrem Augustinum.

Si suas diuitias in tantum amant: quod pro eis conseruandis paratus fuit facere contra precepta dei. m. p. et totiens quotiens fuit in proposito.

De prodigalitate que medium liberalitatis corrumpit: que etiam peccatum inducit: sed minus est quam auaritia. Et ideo sic interroga.

Si suam substantiam in vestimentis tam suis quam vrorum et filiorum: sumptuosisque edificijs picturis et alijs insignibus: atque ludis pompis conuiujs et feminis malis expendit mor. p.

Si ad concurrentiam amicorum seu emulorum suorum superflue expendit superbia potius dicenda est quam prodigalitas: et magnum. p. est.

Si ultra statum gradumque suum tenuit canes: aues: equos: barchas: seruos et ancillas ad pompam grauior. p. quod sapiunt notabilem excessum.

De luxuria tertio capitali vitio que est quedam corporis incontinentia nascens ex pruritu libidinis que et in omni sua specie semper est peccatum notum: sed aliqua est grauior altera: et non solum opus: sed etiam deliberata intentio. atque consensus cum delectatione secundum theologos: de quibus omnibus speciebus satis. s. in sexto legis precepto dictum est. Nunc autem de eius filiabus aliquo qualiter dicemus: licet opus non sit multum interrogare: quia difficiles sunt.

De luxuria.

De cecitate mentis que est prima luxurie filia.

Si circa carnalia a deo mente obcecata fuit q̄ de deo aliqd cogitare voluit vel nesciuit ⁊ maxime que ad salutem necessaria erant mor. semper fuit.

Si etiam in temporalibus se ita occupauit q̄ occupationem q̄ deo exhibere tenebatur pretermisit grauit. p. vtpote: qz in diebus festiuis in quibus aliqua hora per orationes vel contemplationes vacare debebat: ⁊ non fecit grauit. p.

De precipitatione. ij. luxurie filia.

Si ex luxuria sua ita rōne absortua fuit q̄ ⁊ agēdis nullū consilium vel examinationē bñe volnerit: s; qua si sine intellectu subductus stetit. p. gra. fuit.

Si pp luxuriā suā se vel alios in ille mortis piculis exposuit: eundo per loca periculosa ⁊ precipitosa in quibus si repertua fuisset de facili potuisset occidi. in. p.

Si eam obrem nocturnia vel diurnis temporibus cōsuetudine vel sine cōtra prohibitionem rectorum suorum incessit serenata vel inatatas mulieribus fecit cum magno earum scandalo mor. p.

De inconstantia. iij. luxurie filia: que hominis rationem persepe extinguit.

Si propter luxuriā suā valde mutabilis fuit ⁊ bonum quid agere constituit sepius ex amore concupiscentie pretermisit grauit. p.

De inconsideratione. iij. luxurie filia: que est quidam defectus circa actum iudicij.

Si vbi iminebat aliquod periculū incautus fuit: vel vbi etiā timendus erat de leui seu leuissima culpa: ⁊ si aliquādo excusari possit de mortali non tñ excusatur quin non obligetur satisfacere fame ⁊ honori illius mulieris cui famā ⁊ honorem taliter abstulit.

De amore sui. v. luxurie filia.

Si pp luxuriã suã seipsum nimis dilexit querẽdo o-
modã sui corporis q̄tez ⁊ delectationẽ in comedẽ-
do: bibẽdo: dormiẽdo: delicatẽq; corpus suũ in oi-
bus nutriẽdo talis amor sui q̄n p̄duxisset ipsũ ad cõ-
tẽptũ dei. m. fuisse tñ de natura sui sp̄ veniale cẽset

¶ De amore seculi qui est. vi. luxurie filia.

Si pp luxuriã ⁊ voluptates huĩs seculi nimis ama-
uit vitã istã trãsitoriã: ita q̄ nullo mō si posset nolet
mori: q; si id tanq̄ delicatus appetiuit venialiter. p.

Si aut̄ cũ deliberatione volũtatis vellet p̄perno stare
⁊ viuere iste amor fuisse. m. fm̄ theo. in. iij. dist. xxi.

¶ De horrore future vite. vij. luxurie filia.

Si propter luxuriam suam futuram exhoruit vitam
⁊ de ea nullo modo audire voluit seu reminisci atq;
omnibus modis descipinit ⁊ desperit.

¶ De odio dei. viij. luxurie filia.

Si deum ⁊ eius legem odiuit eo q; voluptates ⁊ lu-
xurias ac concupiscentias prohibet: hoc est maxi-
mum omnium peccatorum.

¶ De stultiloquio ⁊ scurrilitate ⁊ ipse luxurie filia.

Si vsus est verbis libidinosis ⁊ inhonestis siue gestib⁹
ad p̄uocãdũ alios ad luxuriã: q; toties quoties ipsa
dixit vel fecit. m. p. De huĩsmodi vitijs peccatũ
valde piculosa ẽ: q; nulla aut̄ p̄rua sit correctio leu-
emẽdatio: ⁊ magna scãdala persepe ex his oriũtur.

**¶ De Inuidia. iij. capitali vitio: nũc formãde sunt
interrogationes: que qdẽ de suo genere. m. p. ẽ eo q;
S̄riatur diuine charitati q̄ de bono proximi semper
cõgãdet. Et id q̄n est cũ volũtate deliberata: secus
q̄n esset i primo motu ⁊ ex surreptione inẽtis: d̄f do-
lor alieni cõmodi ⁊ infortunij gaudiũ: h3 igit̄ inui-
dia: fm̄ diuini Gregorij qnq; filias: quaz̄ p̄mo ẽ in
prosperis proximi afflictio: de qua sic interrogabis.**

De inuidia.

Si de prosperitate vel honore primi deliberato alio
doluit reputans illud fore proprie excellentie et glo-
rie diminutionem grauissimum fuit peccatum: et sicut
doctores est peccatum in spiritum sanctum.

Si etiam nimium doluit de alterius prelatione digni-
tate officio: beneficio: sapientia: scientia: eloquentia:
opulentia filijs victu vestitu: et his similibus graue
peccatum fuit et totiens quotiens.

Si in predictis eum se equari vidit maxime ab illis
quibus preesse cupiebat: si inde multam tristitiam su-
cepit eum deliberatione. mor. p.

Si ex inuidia alieni profectum vel lucrum impediuit: quod ut
dictum est in peccato auaritie et. m. p. et satisfactio tenet.

Si mercator vel artifex de successu vel prosperitate alteri
doluit. m. p. si fuit eum deliberatione: secus si sine deli-
beratione quod est in viris profectis hoc pre sepe enenit solet

De detractio. ij. inuidie filia: que est quando al-
terius famam per verba secreta denigramus.

Si ex inuidia alicuius famam vel nomen aut commodum suis
detractioibus minuere vel extingere questum. m. p.

Si ex inuidia aliquis malum quod de primo seuit vel audi-
uit dixit aut aliquid adiunxit ut malum heres vel reputa-
retur ac ut illius famam perderet. m. p. et toties quoties

Si maliciose bonum quod de aliquo dicebatur negavit
asserens propter inuidiam illud non esse verum. mor. p.

Si etiam maliciose bonum quod de aliquo propala-
re et commendare debuerat tacuit. mor. p.

Si alterius bona facta ex inuidia dixit mala intentione
facta si hoc dixit: ut tolleretur eius bonum nomen. m. p.

Si alicuius vicium occultum ex quadam garrulatione
dixit his qui illud nesciebant: si ex hoc infamia sub-
secuta fuit. mor. p.

Si alicuius bonum primo dixit et postea strabendo malum

aliquid addidit moꝝ. p. ¶ Atq; ita predicte. septeꝝ
detractiones quocũq; modo fuerũt pꝛolate siue ver
bis claris siue obscuria aut nutibus vel litteris scur
per fuit moꝝ. p. ¶ In thcologos oēs in. iiii. di. xv. 2 ad
saine restitutionem de necessitate tenetur.

Si pp inuidiã de aliquibua defectu fecit vel fieri fecit
cantilenas sonetia aut cedulaa 2 in eius infamiam
cantauit 7 cantari fecit moꝝ. p. 7 torrens quotiens.

Si dedita opera stetit ad audiendũ detractioea ali
cuius notabilca: 7 si ille deliberate propter inuidiaz
sibi placuerunt moꝝ. p. 7 ¶ In Tho. 2a 2e. q. liij.

Si etiaz indirecte alicuius detractioem audiuit non
q; eũ detractioem peccatũ placeret: sed propter quẽ
dam humanuz timores vel verccidiaz seu negligen
tiam tacuit venialiter. p. verum si ex officio detrabẽ
tem compescere debebat 7 non fecit moꝝ. p. ac etiam
si ex hoc magnuz scandalũ subsecutũ fuit etiam. m.
pec. licet ex officio illũ compescere non teneretur.

Si aliquod notabile malum de seipso dixit: etiam si
humilitatis causa dixisset moꝝ. p. ¶ In tho.

¶ De odio tercia inuidie filia que est moꝝ. peccatũ.

Si aliquod notabile malũ pꝛimo suo optauit 7 quã
to tpe in illo pseuerauit: qz sem p moꝝ. fuit 7 totiens
quotiena in huiusmodi desiderio mentẽ occupauit.

Si etiam desiderauit modo malũ psonẽ modoq; ma
lum filioꝝum parentuz 7 propinquoꝝ aut rerum to
tiens se moꝝ. peccasse confiteatur nã sicut sunt diuer
sa subiecta etiam diuersa mortalia fuisse dicas.

Si ex inuidia contra aliquẽ odiz habuit aut ranco
rem in corde retinuit.

Si etiam ex inuidia alicuius moꝝ. e optauit moꝝ. p.

Si inimico necessitatem patienti ex odio nõ subuenit
aut non subueniẽdi aliquãdo ppositũ habuit. m. p.

De inuidia.

Si inimico veniam humiliter postulanti ex corde non peperit: et rancoris signa non dimouit inale utique fecit quis secundum theologos in. iij. tenetur.

Aduerte in hoc piculosissimo peccato se prepondera diligenter omnia circa hoc peccatum: quia maiora ponderatione summo opere discutiendus est: quia quoties scilicet illud rationis consensum quisque addicit: toties se. m. peccata. committit et confiteatur.

De murmuratioe. iij. iudicis filis qui est quidam querella qui consuevit fieri contra deum vel prelatos per impatientiam. Si murmurauit contra deum: quod non conturbat hominibus prosperitatem vel aduersitatem secundum eorum meritis vel demerita. Si murmurauit de tempore contra deum: ut calido frigore: siccitate: pluuia: niue: gradine: pruina: morbo et hominum bestiarum: scilicet terre sterilitate.

Si murmurauit de amissione filiorum parentum et carorum. Si murmurauit filios per sui beneplacito generare non potuerit. Si murmurauit de pontifice magno cardinalibus episcopis presbyteris: monachis: fratribus et sanctimonialibus. Si de principibus temporalibus rectoribus iudicibus et alijs magnatibus murmurauit.

Si de parentibus soceribus cognatis fratribus nuptiis scilicet alijs familiaribus et domesticis suis.

Si de puellis nubilibus pro quibus prope solet impediri earum maritibus successus: quia graue peccatum fuisse et honori earum satisfacere tenetur. Nec itaque sunt mortalis peccatum quoniam dixit vel credidit ex predictis deum fore iniustum.

De susuratioe quae inuidie filis qui est oblocutio quae dicitur proximo occulte facta ad diuidendum esse inimicitiam. Si discordiam inter vicinos et conuicinos suos ponere conuenit. Si inter fratres et consanguineos inter virum et uxorem inter cognatas: et inter nurum et socrum studiose retulit mala morum. peccata et totiens quotiens.

Sed si considerate aliquid dixisset veniale fuisset potuisset tamen mortale esse ratione malorum et scandali.

In hoc est aduertere debes quod discordie vitium seu peccatum semper maius est detractioe que ut dictum est: famam eripit ac etiam contumelia: que honorum ledit. Et predicti susurrones multo magis obligati sunt ad restitutionem fame quam fures et raptores ad restitutionem rerum. Et ideo neminem absolvas nisi amicitias ablatas refarcire studcat.

De partialitate sexta inuidie filia.

Si fuit partialis versus guelfus aut gibellinus: seu niger aut albus et huiusmodi: quod grauissimum est. peccatum etiam vel nominare propter scandalum.

Si alicui parti nocuit vel nocere fecit: et ratione ipsius partialitatis inordinatum. peccatum. et satisfacere tenetur.

Si alicuius partis destructionem quasiuit vel optauit. inordinatum. peccatum.

Si iudicauit vel dixit aliquem fore partialem et eam ob rem de eo plurimum murmurauit.

Si aliquem iniuste banauit vel banire fecit ut eius bona postea petrarct. inordinatum. peccatum. et de danis datis ad restitutionem tenetur sicut in inno. extra de his que vi. in e. ca. sunt. e. si.

Si seditiones et scandala ubique quasiuit et optauit.

Si est partialitatis diuicias portauit vel portare peccatum. inordinatum. peccatum. est supradictis sex capitulis. Nec quepiam omnino absolvas: nisi ista dyabolica penitus dimittat: quod omnium fere malorum in materiis subministrant.

De exultatione in aduersis. vij. inuidie filia.

Si propter inuidiam de damno maloque proximi notabili gauisus est inordinatum. peccatum. et totiens quouens.

Si ex inuidia etiam libenter detractioes audiuit et gratum habuit.

De ira quinto capitali vicio que est quedam immoderata animi indignatio: contra quodcumque sibi oppu-

De ira.

gnans: et hec sunt theologorum de suo genere mortale peccatum est: sed propter imperfectionem actus persepe venialis efficitur. Et hec ipsa etiam multas habet filias. Quarum prima est vindicta.

Si ex aliquo suo defectu sine spirituali sine corpali ad se sibi iratus aliquando fuit: quod deliberate concupiuit vel quesivit sibi aliquod malum inferri mortale peccatum.

Si propter aliquod malum sibi aut suis amicis illatum optavit vindictam notabilem quocumque modo fieri mortale peccatum.

Si aliquis hortatus est vindictam facere: et si ad hoc auxilium: vel consilium aut fauorem prestitit. in peccato. sed multo grauius predicto.

Si quocumque modo aut verbo aut facto vindictam fecit atque de huiusmodi vindicta gloriatus est. mortale peccatum.

Si ad quandam sui ostentationem gloriatus est fecit se vindictam quam non fecit mortale peccatum.

Si filiis et quibuslibet affinis suis sub quadam interminatione ut facerent vindictam precipiendo mandauit vel eisdem inscriptis legauit: aut se facturum iurauit. in peccato.

Si ad vindictam alicuius blada vel domus succendit: vel eius interfecit aut vulnerauit animalia: videlicet Equos boues porcos canes oues galinas et anseres siue destruxit ipsius sepes muros Aqueductus: aut precipit arbores et similia que solent homines ex vindicta proximo inferri mortale peccatum.

Si ob vindictam inferendam inimici sui in matrimonia impediuit videlicet filios et filiarumque ac suorum agnatorum.

Si eam ob causam violauit vel vituperauit inimici sui filias sorores et ancillas seu uxorem.

Si in vindictam aliquid inhonestum vel deformis fecit vel fieri procurauit super domos super ostia: aut super sepulcrum inimici sui: quod in omnibus semper mortale fuit.

Si multos vindicandi se excogitauit modos: quod mortale peccatum.

missis eē vel veniale s3 excessus: 7 hoc ēt pctm̄ admo
dus piculosus ē 7 h3 inse diversa mortalia v3 qn̄ trā
suiit de vno malo i aliud cū desiderio se v̄dicandī.

¶ De timore secunda ire filia.

Si noluit loq cū primo suo: nec cū recōcillari sibi im
mo cū obuiavit eū in via declinavit ab eo aut cū tor
uo aspexit vultu 7 filia gravi. p. qz talia signa sunt
indicia maxime inimicitie: vt no. lxxij. dist. c. cū Indi.

Si ēt alia signa inimicitie immo offēdit: vt v3 qz no
luit cū eo amicable r̄uersari nec cidē seruitū facere
aut ab eo postulat̄ recusavit: neq3 cū eo ex more cō
uersat⁹ ē grauit̄. p. secus si fecit vt qētius viueret.

Si, ininis 7 imoderatis clamorib⁹ potuit sue ire signa
ex quibus aliqd scandalum orium fuit grauit̄. p.

Si ex ira sua illi cui ira secebatur aliquod notabile ma
lum appetiuit mox. potuit esse licet ex suo genere nul
lam peccati mortalis habeat rationem.

Si cum immoderata tutela: 7 clamorosis vocibus
vbq3 sine respectu vociferando excessiue se defen
dit propter odium 7 vindictam: 7 obstinato animo
grauit̄. pecca.

¶ De ptumelia. iij. Ire filia que. s. culpe solū iportat

Si suis subditis contumeliosa verba dixit: qz grauit̄
ter. p. etiam si correctionis causa dixisset.

Si ptumelias ihonesto mō aliqb⁹ dixit venialiter. p.

Si ex contumelia aliquem vocauit proditorem fene
ratorcm furem ebriosum sodomitam lenonem ac li
tozem mox. p. 7 totiens quotiens.

Si iniuriādi cā de parētib⁹ alicuius aliqd malū dixit.

Si aliquem vocauit furciferum 7 huiusmodi.

Si exprobrando aliquem vocauit ignorantem surdū
cecum claudum gibum spurium seu bastardum.

Si ex ira dixit alicui mlieri xba obprobriosa vocādo

De ira.

eam meretricem: ebriā: maledicā: lenonā: & similia.
Si exprobrauit vel vituperauit vxoris sue matres sororesq; atq; alios sue agnationis parentes.

Si etiam corrigendo suos aut alios verba dixit infamatoria vocando eos traditores nebulones lenones sodomitas & huius. non solum mor. p. sed & ad famelese restitutionem tenetur fm tho. & alios.

Si aliquem iniuste vituperauit: q; fm theologos ad fame sue restitutionem tenetur. Attamen in contumelie peccato semper respiciendum est ad intentionem proferentis: q; contumelia & conuitium si non animo debonozandi sed causa corrigēdi dicta sunt non mortalia sed venialia peccata dicenda sunt.

De Blasfemia quarta Tre filia: per quā deo attribuimus vel remouimus q; ei de directo conuenit: vel creature attribuimus quod soli deo cōuenit.

Si denm & eius sanctam genetricē ac sanctos oēs aduertenter blasfemauit q; si id enozimter & publice fecit mor. p. & eius absolutio episcopo reseruatur: fm Pau. extra de male. c. statuuimus.

Si in blasfemijs suis fernz femineum deo attribuit: dicendo verba enozimia & contumeliosa mort. pec. & totiens quotiens.

Si blasfemando beatā virginem de ea dixit verba inhonesta vocando eam meretricem aut eius sexum cum opprobrio nominauit.

Si dixit non posset facere hoc vel illud.

Si dixit ad despectum dei & sanctorum eius faciam hoc vel non faciam negando eius potentiam.

Si maledixit cunctos paradisi sanctos.

Si maledixit vel blasfemauit sanctum Petrum sanctum Paulum sanctum Marcum: sanctus Ant. sanctum Enricum & alios sanctos.

Si blasfemauit

Si blasphemavit. S. Chateriná. S. Agatá & alias sanctas: & in eaz improperiú nominavit ipsoꝝ sexú
 Si dixit domini partialem: domini proditores foret & alia consimilia turpitudinis verba: qz tales sine vl la misericordia merétur puniri grauissima penitencia: vt babeť in. c. statnimus extra de male. In quo quidē. c. assignatur blasphemis pro penitentia. vij. dies ieiunij in pane & aqua: atqz alie etiam penitentie: eo qđ mortalissime peccauerunt.

Si aliquē animo deliberato blasphemavit optando eius notabile malū. in. p. secus si ex subito ire motu.

Si parétes etiaz ex subito ire motu blasphemauerūt filios sicut quottidie fit non mortale sed veniale vť.

Si blasphemavit atas parentū suoꝝ defunctoꝝ aut alioꝝ vel ēť seipm p ipacientiá blasphemavit. in. p.

Si blasphemavit sacerdotē qđ eñ vel alios baptizauit

Si blasphemavit irrationabiles creatu (mor. p. ras quascunqz in alicuius dānuz mortale videtur.

Si blasphemavit celū: terram: frigus: estus: pluias: grandines: & niues in vilipendium dei. in. suit.

Si ignē quoqz aquā: solē & lunaz & alia blasphemavit.

Si deniqz dyabolū blasphemavit qz Xbū occisus ē.

De maledictiōe. v. ire filia qđ blasphemie soroz hť eo qđ idē sit cū blasphemia: vt colligit in. c. statum?
 Sed proprie maledictio est iprecatio & quedā optatio mali aduersus proximū: & ideo sic interrogabis.

Si aliquē maledixit deliberato aīo dicēdo tibi eueniat mors vel aliud malū aut dyabolus asportet te in ala & corpore: & hoc intendens malum suum. in. p.

Si alicui iprecatus fuit rabiem vel aliud simile.

Si sanguinis egestionē vel apostema iprecatus fuit aut ignē sancti Antonij & malum sancti Lazari.

Si febrē tertianā vel quartanā vel quottidianaz aut

De Ira.

- fistulā seu cancaruz ⁊ vermēcanis ⁊ similia: qz semp
mor. vñ nisi ex quodam impetu ire dixisset: qz tunc
veniale diceretur: vt hñ in canone. xxij. q. iij. si igif.
Si maledixit diei natiuitatis sue aut: quando venit;
vel iuit in tali loco aut talem dominum.
Si maledixit diei in quo se nupsit vel quibus fecerūt
cū vxoreꝝ aut maritum habere: aut priuuz qui vn-
quam de huiusmodi re verbum fecit.
Si seipsuz in anima ⁊ corpore maledixit.
Si maledixit patrez ⁊ matrez qui eñ genuerunt: vel
patrinos ⁊ agnatos ac dominos suos temporales.
Si maledixit filios ⁊ filias ⁊ quando eos vnquā genu-
it vel enutriuit: qz mor. vñ: nisi ex impetu ire aut cor-
rectionis causa dixisset: posset tñ morta. esse quando
in consuetudinem deduceretur fm theologos.
De indignatione. vi. Ire filia q̄ cōiter veniale. p. ē
nisi p accidēs rōne scādali: ⁊ iccirco sic iterrogabis.
Si ininiū indignabundus fuit: ⁊ pro minimo recusa-
uit loq vel rñdere aut audire vñ videñ aliquē veniale
cōiter reputat: nisi destitissz i casib⁹ i qb⁹ d̄ pcepto te-
Si iniurijs sibi a pximo illatis impatiēs (nebat.
fuit: vel aliqua in viciscitudinez rependere quesimr.
Si pro aduersitatibus aliquas indignationez contra
deū suscepit dicendo quid ego contra deū feci plus
q̄ ille ⁊ ille atqz ita de deo inurmut.
Si p̄ paciētiā inuocauit dyabolū vt eñ asportaret.
Si ex impaciētiā optauit sibi aliquando mortem.
Si ex indignatiōe p̄termisit aliq̄ bonū qd̄cūqz i choa
Si indignationē suscepit: qñ loquēdo ñ fuit ad
missa ei⁹ pposito put volebat: ⁊ eāobz indignabū-
dus ex p̄silio ⁊ societate recessit cū malo exēplo alioꝝ
Si ex indignatione noluit comedere: nec in domuz
amici introire seu ab illo fuitiū expeter ⁊ huiusmodi.

Si propter indignationē aliquod displicentie signū alicui vnquaz offendit: quia si cum scandalo proximi id factum fuit grave peccatum extitit.

De clamor. viij. ire filia q̄ cōit er ēt veniale peccatū est nisi p accidēs. s. rōne scandali. Et ideo sic queres

Si p re minima in domo nimis clamorosua fuit aut pacifice nil loqui didicit: pp q̄ vnuersas domus suam ad indignationem ⁊ blasphemias prouocauit.

Si clamando contra aliquē nimis inordinatus vel confusua aut inordinatua extitit.

Si cū clamaret noluit acquiescere monitori vt taceret imo magis ac magis clamare cepit grauitur. p.

De rixa. viij. ire filia q̄ est pnatū bellū inter psonas priuatas gestū: ⁊ est semp mor. ⁊ maxie in incipiēte.

Si ex ira fecit rixas cum aliquo percutiendo se adiuuicez vindicandi vel iniuriandi causa si adultus est mor. p. secus si fecit causa defendendi se vel suos: ⁊ vltra mor. tenetur veniaz petere.

Si rixas vbique suscitauit ⁊ ad hec alios p̄citauit dya bolicuz officium exercuit ⁊ propterea mor. p. comisit.

Si hanc obrez coniurationes ⁊ seditionea in ciuitatibua atqz alijs in loca excitauit.

Si propter hoc arma ⁊ alia offensibilia portauit ⁊ ad hoc facienduz alios concitauit.

Si vt rixā suscitaret aliquē p gulā vel p caput mentitus est vel alia verba in eia contumeliā dixit vocando euz rusticuz furciferū ⁊ huiusmodi moria. p.

Si ad rixā concitandā lapides post tergū alicuius iccit: vel irisit: ⁊ subsanauit: aut in iudicia de domo sui contumeliā vel dānū proiecit ⁊ huius. semp. an. p.

Si propter rixas suscitandas alicuius filium vel filiā aut iumentum percussit mor. p.

Si eā obzē partialitates enutriuit ⁊ eas p̄tra aliquā

De gula.

- ptē scitauit: qz vt p̄dictū ē vltra. m. tenet d̄ os dāno.
Si etiā eaa ob res paratas fuit cū suo exterminio prosequi voluntatē ⁊ partem suam mortalissimum est.
Si deniqz excogitauit varioa suscitādi rixaa modos quia semper mortale fuit ⁊ totiena quotiena.
¶ De gula sexto capitali vicio que est irrationabilis cibi ⁊ potua affectio. quod ⁊ si conuincitur inter se ptem mortalia pec. tamen ex suo genere est veniale: ⁊ plurca habet filiaa s̄m diuum Grego.
Si ex gula p̄uenit t̄pa ⁊ horā comedēdi: vñ ⁊ q̄ p̄m̄tū exijt lectū voluit comedere aut bibere greue. p. est.
Si nimius comedit: ⁊ vltra q̄ eius necessitaa vel infirmitaa: seu conditio. vel complexio. vel tempus vel locua: vel societas requiritbat.
Si pp gulaz suā nimis delicate preparauit sibi cibos v3 in sapore in condimēto ⁊ nouitate ciboz3 inusitataz vñ si in nimia adhibuit curā in p̄parādo: aut si pp gulā comedit fructus inaturoa ⁊ sibi obnoxioa.
Si nimium anide appetiuit: vel sumpsit cibum ⁊ in ipsis cibis ⁊ potibua plurimum delectatua fuit.
Si cum nimio studio preparauit vel acquisiuit sibi ciboa aut cum nimio labore ⁊ solitudine id fecit.
Si ex gula sua non extinuit nimium care emere comestibilia cum magno domus sue detrimēto.
Si ex gula sciēter comedit cibaria sibi nociua gra. p. ⁊ potuit eē mortale: ac in oibus predictia potuit esse mor. si in eis suū constituit fines s̄m theologoa i. liij.
Si ob delectationē cibi ⁊ potus nimis morose ⁊ diu stetit i mēsa: ⁊ p̄pea nimium comedit cū suo nocimēto.
Si dubitauit q̄ illa nimia comestio ipsuz in luxurias aut vomituz inducere deberet mor. fuit.
Si pp gule delectationē tm̄ bibit p̄ inebriat⁹ ē. m. p.
Si alicui tm̄ bibere dedit q̄ ad ebrietatē p̄duxit: vel

si in potu eius aliquid inductum immiscuit: mort. p.
 Si propter gulam paratus fuit ecclesie vel voti aut
 religionis et penitentie ieiunia infringere: vel aliud quod
 cumque preceptum mor. pec.

Si ex gula frequenter tabernaculum vel ante missam co-

Si in carnis prurio propter gulas post ce. medit.
 nam comedit carnis et alios comedere suavit. mor. p.

¶ Nota hic sunt canones: quod abstinentia carnis et lacti-
 cinosorum incipere debet a cena carnis prurij usque ab sabba-
 tum sanctum inclusive: ut habet de conse. di. iij. c. de esu.

Si non induxit filios et filias et alios suos subditos cum
 posset ad ieiunium.

Si tempore infirmitatis ex gula non obediuit medicis.

Si pro tempore usus fuit illicitis vix carne et ovibus acca-
 seio in quadragesima et quattuor temporibus.

Si comedit in ecclesia vel bibit: quod peccatum est propter scandalum.

Si comedit pluries in die ieiuniorum vel bibit in frau-
 dem ieiunij quia in or. fuit.

Si cibaria pretiosa et inusitata propter honores et am-
 bitionem exquisiuit et preparavit peccatum: graue
 est secundum Augusti.

¶ De scurilitate secunda gula que est ad luxuriam et
 affectionis lasciviam refertur: sic interrogabis.

Si ex nimietate cibi et potus actus et gestus adeo scu-
 riles fecit et imundos: quod videlicet ad luxuriam et ad alia
 inhonesta induxerunt mor. p. et multo magis si ad
 hunc finem fecisset et totiens quotiens ipsos fecit.

Si etiam in ipsis scurilitatibus fecit alias immundas
 dissolutiones: utpote ventum eructationes ad exci-
 tatum risum et ebullitiones atque alias inhonestas
 leuitates mor. esse potuisset propter scandalum.

Si suavit alicui ut talia in eius solatium faceret gra. p.
 et quod talia audiunt et patienter sustinent multo magis. p.

De gula.

Si inhonesta et fabulas vel frotulas ac alia verba vana risu digna in mensa dicit que maxime indigna sunt bonis moribus grauius. p. qz scurilitas et turpitudine: ac stultiloquiū boni christiano non sunt nominanda.

De mtrilogo. iij. gule filia vbi nūq̄ deesse p̄t p̄c̄m.

Si in comestione leuia et occisa dicit verba veniale fuit nisi ea in derisionē alicuius dixisset: qz tūc mortale.

Si ex verbis ipsis itēdebat aligb^o notabit displicet. in.

Si et non intendebat nisi ad solatium ea proferre: sed dubitabat alicuiua displicentiaz mortale. p.

Si ex verbis suis derisorijs aliquez retraxit a proposito benefaciendi: si etiā ad id non intendebat. in. p.

Si ex multiplicatione verborum: ea que habebat in secreto tenenda reuelauit mortale. p.

De inepta leticia. quarta Gule filia.

Si ex gula sua inepta ostendit leticiam: videlicet demonstrando suas mentis lasciuia et leuitatez in inordinatis corporia gestibus et motibus.

Si et in instris musicis choreis: ludis: iaculationibus et actibus et gestibus nimium lasciuus et dissolutus fuit

Si in risu et chacinationibus et extitit dissolutus et alia ad huiusmodi dissolutionem et lasciuiaam puocauit.

Si in ipsa choreis strixit man^o v^t verba inhonesta dicit

Si tripudiauit in quadragesima aut alia p̄nie tēporibus seu in ecclesia: qz vltra mortale sacrilegiū comisit

Si cū religiosi p̄so. tripudiauit qz. in. rōe scādali fuit

Si tripudiauit cū aliquo ecclesiast. aut relig. hitu. in. p. et magna est dignus p̄nia vt ex. de vi. et ho. cle. c. cū

Si se fecit larvaz seu mascaram et ad lasciuiaam si femineo habitu induit mortale. p.

Si mulier excessit vestimenta sua pro huiusmodi lasciuia vel cōposuit iuuenes in habitu mulieri graui. p.

Si fieri fecit a feminis turpes iaculationes cātus: et

gestus inhonestos plerūq; mor. est ⁊ nō modo in isto
sed ⁊ quasi in predictis omnibus s̄m thcolo. in. iij.

**¶ De ebetudine sensuuz quinta gule filia: ⁊ langore
nature sexta gule filia.**

Si ex nimia comestiōe defecit in discretōe ⁊ cognitio
ne rez necessarioꝝ q; tāquā grauatus ciboni crapu
latione nesciuit aliquid boni operare vel cogitare.

Si ex supfluitate cibi ⁊ potus fuit persepe somnolen
tus ⁊ corde pregrauatus graue. p. est.

**¶ De accidia septimo ⁊ vltio capitali vicio: q̄ ē tediū
circa bona spūalia: ⁊ corporali que qdē d̄ genere suo
est mortale peccatū: eo q; ōriatur charitati ⁊ q̄ ma
xime si ptingat ad rōnē ⁊ bz cōplures filias que vt ex
diuersis colligere possumus dyc ⁊ viginti sunt.**

Si de dāno rez t̄paliū vel alia quacūq; tribulatione
scucarorū vel filiorū amissione tantā animi afflictio
nez concepit q̄ in maximā deuenit tristitiaz adeo q̄
optauit omnino non esse aut mortuus fuisse. in. p.

Si ex suis infortunijs in tantā desperationē deuenit
q̄ se ipsuz percussit ac capillos euulsit ac implacabi
les clamores emisit morta. p. re recusauit.

Si has ob res ecclesiaz quasi in despectuz dei intra
Si tentā tristitiā ex aduersitatibus cōcepit q̄ multa
peccata tāquā desperatus ⁊ non posse omnino bene
operari diuisus commisit.

Si bona sibi adco colata ex accidia vilipēdit cōside.

Si ex accidia voluit aliqui se bonū . rās alioꝝ bona.
aliquō fecisse ⁊ iaz ob rez p̄termisit bonū inchoatiaz.

Si ex infortunijs suis tātam concepit tristitiaz quod
in aliquam d̄menit infirmitatem.

Si ex occurrentibus sibi aduersis somnuꝝ cibuz ⁊ si
milia perdidit graui. pec. cū se potuisset adiuuare.

Si ex tedio ⁊ accidia necessarios p̄termisit labores opa

De accidia.

- tionea: lectiões: studia: cōtemplationis: orationia: z cetera pietatia opa. m. p. tā i hoc q̄ i p̄dictis s̄z tho.
- S**i magia voluit miser esse q̄ aliqd boni opari gra. p. qz tenet homo se occupare semp in bonia cogitationib⁹ locutionib⁹ z opationib⁹ aliter culpabilis dōa ē
- S**i propter pigritiam nimium dormiuit aut in lecto stetit cum magno sui scandalo.
- S**i inuincta sibi officia negligenter exercuit.
- S**i cum multo tedio audiuit missas: officium: predicationes z facias lectiones.
- S**i cū negligētia z tedio suaa dixit ofones z offm̄: z illas dixit tarde iterrupte: corrupte: idistictē: iatēte: isipide: i affectuose: atqz alia itētioē q̄ diceſ d̄bebat.
- S**i negligēa fuit circa puisionē necessarioz nom⁹ sue
- S**i multuz tempus perdidit in vanis z noxijs verbis z in hia presepe operam dedit.
- S**i vnīuersam familiāz sibi creditā in exercitijs z operibua bonia exerceri non fecit.
- S**i etiaz negligens fuit in erudiendo eaz in operibus temporalibus ac spiritualibus.
- S**i deniqz propter negligentiaz suam bone sua tēporalia deperire permisit qz graue peccatum est.
- D**e Malitia secūda accidie filia: qz dicitur peccatum in spiritum sanctum: z habet hec filia sex species: quarū prima dicitur presumptio de dei misericordia sine vllis suis meritis: secunda de speratio.
- S**i vnquā d̄ dei misericordia despatua fuit. possz.
- S**i aliqñ cognitā vitatē ipugnanit vt liberi⁹ peccat.
- S**i optauit nullū in mundo esse bonū: imo omnea esse malos: ne eua mala vita sibi confusionē induceret: hec etenim inuidētia fraterne gratie appellatur.
- S**i i pctis obstinat⁹ fuit: lz bona scia seu diuio timor pūgeret a pctis d̄sistere z noluit quoquomō assētis:

Si proposuit aliquñ de pctis nõ penitere nec cõfiteri:
 Imo omnes eñ exhortãtes cñ probo a se reiecit: ac si
 predicte sex peccatorum species: v3 presumptio de-
 speratio 7 impugnatio agnite veritatis inuidencia
 fraterne gratie obstinatio 7 inpenitẽtia dicuntur. p.
 in spm̃ scm̃ qd̃ irremissibile dicit: nõ qz ñ possit remit-
 ti: sed qz Ærie disponit hoĩem ad remissionẽ pñdam.

Si ex acci. et fuit malicios⁹ iniqu⁹ 7 dolosus vñ 7 sp̃ia-
 lia q̃q3 ac vtutes morales p̃tẽperit 7 abhoiat⁹ fuerit

Si ex inmoderata m̃tis tristitia multa machiat⁹ fuit ma-
 De d̃spatõe scda accidie filia q̃ ẽ falsa certina. la-
 tio d̃ dei misericordia ex pctis cõmissis vñ bonis om̃issis.

Si sciẽter 7 aduertẽter credidit vñ tenuit qd̃ d̃s ñ velit
 penitẽtib⁹ parcere aut ad pñiaz redẽtib⁹ g̃faz p̃fer-
 re hereticũ 7 grauissimã. p. eẽt secus si talis d̃spatio
 fuiss̃ in subito animi motu aut ex cõplexione nature
 hoĩs qz tũc veniale fuisset vel nullũ. p. vt tbo. sa se.
 q. xx.

De pusillanimitate tertia accidie filia.

Si d̃ana reruz tẽporaliũ vel amicorũ minus tũmuit.

Si d̃ana t̃palia spiritalibus 7 eternis proposuit.

Si aduersitates m̃di nimis refugit 7 linguas ho-
 minum in virtuosis nimis formidauit.

Si ob timorẽ deficiendi ab illis operibus qbus aptus
 erat se subtraxit: vtpote ab officio gubernandi do-
 mum vel tempu. suam vel studiendi vel a ieiunijs.

Si ex pusillanimitate desijt facere bona ad q̃ tenebat
 vtpote pp̃ aliquod t̃pale vel corpale bonũ om̃isit cor-
 rigere delinquentẽ amicũ vel frẽz qz s3 t̃bco. in. iij.
 mor. pec. qz ordinẽ charitatis p̃uertit bona illa plus
 amando q̃ aiaz proximi vez si nõ necessaria ad salu-
 tem corrigere diuississet veniale aut nullum fuisset.

De ranchoze quodam alio quarta accidie filia.

Si desiderauit vñ q̃sunt alicui aliqd̃ malũ: eo qz idu-

De accidia.

cere esse volebat ad bonum operandum: ut ad aliquid adiscendum.
Si etiam optauit alicui aliquid malum: quod eius increpabat pigritiam et ad bene operandum vel ad penitentiam illum inducere studebat.

De corpore quinta accidie filia: et ista in se habet ociositatem pigritiam et tepiditatem.

Si tepidus et ociosus fuit nil proorsus boni operans quod si propter hoc necessaria dimisisset: ut regnum bonum domus sue et reipublice ac alia spiritualia mori peccasset.

Si in corrigendo nimium rigida et seuerua fuit. p. fuit.

Si potius ex vindicta correxit quam zelo iustitie mori. p. ut. xxv. di. c. Qualis.

Si tepida et somnolentua fuit in bonis peragendis siue temporalibus siue spiritualibus.

Si multam incepit opera bona et ad perfectionem nullam perducere didicit.

Si negligenter fecit orationem suam psalmodiam lectiones et confessionem suam sine ulla deuotione et reuerentia.

Si ex negligentia in sermo pretermisit dicere aue maria et in mane benedicere mensam: et post gratias exoluere in sermo et mane dicere symbolum ac signo crucis se signare.

De euagatione mentis sexta accidie filia.
Si ad euitandum tedium quod habebat in opere bono multa cogitauit impossibilia: ut per orbem mentis discurrere: et castra in aere fabricare: optando dicere si inuenirem pecuniam vel thesaurum: vel ascendere ad taalem vel tales potentias et dignitates graue. p. est.

Si orationibus et alij rebus diuinis habuit euagationes et mentis distractionem ita ut non recordaretur: aliquando nec de missa nec de oratione neque etiam de seipso. Ex quo dicebat aliquando Pater noster intrauit in Aue maria.

Si in diuino officio ad quod ex debito obligatus non attendit se aliquando negotijs occupauit itaque ab eodem animo distra

rit. m. p. vt colligitur in. c. dolétes extra de cele. mis.
 Si ex sua mala mentis euagatione finxit sibi multas
 inaginationis peccatoruz: 7 in eisdez quesuit delectationes ac ipsis delectationibus consensit.

Si similiter vagatus fuit circa dolosas delectatiões
 v3 qño alicui noceret: aut qño alteri iputaret maluz
 qđ gessit: seu: qño cooperitur maluz quod agebat.

Si deniq3 vagat⁹ ē circa cogitatiões maliciosas v3 si
 cogitauit qño bono resisterz aut malū faceret seu in
 male p̄sistere possz. Et hec vt plurimū morta. sūt. p.

Si pariu fecit peccata venialia 7 nulluz adhibuit re-
 mediū ad illa peccauenda.

Si de ipsis peccatis venialibus nō doluit vt debuit.

De mala voluntate. vij. accidie filia.

Si propter tedius 7 insipiditates boni 7 delectationē
 mali malaz habuit voluntatē videlicet maluz quod
 cunq3 faciendi ad dedecus dei 7 dampnum proximi
 seu sui ipsius damnificationem.

**De ignorantia crassa 7 supina ac affectata. viij. ac
 cidie filia** quas vt plurimū sequi consueuerunt: ista
 videlicet in discretio: incautela: improuidentia: ru-
 ditas: 7 incompositio: 7 ideo sic interrogabis.

Si p̄ posse si laborauit vt sciret q̄ dēbat: 7 sic dēbat.
 Si vt se posset excusare de ignorantia quesuit igno-
 rare ea ad que tenebat scire vel si adiscēdi laborē re
 fugit.

**Et nota q̄ ex his tribus generibus ignorā
 tie mains peccatū est affectata q̄ crassa 7 supina nec
 excusat a morta. p. tal si ex affectata ignorātia igno-
 rauit ea que erāt sibi necessaria ad salutē: vt bñ in. c.
 ignorātia di. xxxviij. sed si nō erāt necessaria ad salu-
 tez tūc pctm̄ nō fuit. vt. xxij. q. ij. c. in quibus rebns.**

**Necessaria autē ad salutē que quis scire d3 sunt un-
 primis vniuersalia fidei: 7 iuris precepta ac fo ea q̄**

Uirtutea. vij. pecca. capit. opposite.

singuli ad eoz statũ & officiuꝝ spectant. Et h̄ h̄z tho.

Uirtutes septem peccatis capitalibus opposite: q̄ sunt. Humilitas: largitas: castitas: auicicia: mansuetudo: abstinentia: & sollicitudo. Et primo.

Si veram humilitatem contra superbiam oppositam non amauit vt quesuit & debuit qz sine illa placere deo quis nequaquam potest.

Si largitatem ð auaritiã suam nõ in se opposuit sed circa pauperes miseratqz psonas nimis parcus fuit

Si verã castitatẽ cõtra luxuriã suam non amauit sed omnes carnis delectationẽ tãquã spurcus quesuit.

Si verã auicitiã ð inidiã h̄e recusauit: imo solũ bonũ suũ ppriũqz comodũ optauit: & nullã aicũ q̄suit.

Si mansuetudinẽ cõtra iracundiã suam habere nõ cutauit: imo persepe nimius auferus extitit: aut se tanquã leonem ferocem habere voluit.

Si non cõ mansuetudine & animi tranquillitate suos conterit sed imperiosus & auferus nimis fuit. Quia mansuetudo peccatores ab etozibus etuit nec quẽqz in perditionis foveam propelit.

Si abstinentiã ð gulã suã pp dñi nõ amauit imo poti⁹ voluit ad explẽdã suã voluptatẽ esse ciboꝝ vorator.

Si sollicitudinẽ ð accidiaz in his q̄ dei sunt nõ q̄suit.

Si et forassis ex nimia sollicitudie reꝝ tpaliũ: quãdã in se diffidentia & dubietatẽ diuine bonitatis & puidẽtie oĩdit: ne sibi oĩno necessaria subministratz: veniale pctm̄ fuit qñ ex h̄ nõ itellexit facere ð iniusticias.

Si etiaz tantũ circa sp̄itualia sollicitus fuisset q̄ provisiones domus necessarias preternisisset peccatuz esset quia & quedam temptatio dei fuisset.

De seprẽ donis sp̄s scti que & ipsa septẽ pctis capitalib⁹ opponunt nũc dñm c̄: v3 dono timoris: dono pietatis: dono sciẽtie: dono fortitudinis: dono p̄silij

De. iij. virtutes cardinales.

Si propter delicias corporis sui parvipedit agere penitentiam de suis maximis peccatis: aut penitentia sibi iniuncta apparuit nimis longa.

De fortitudine.

Si modicaz aut nullaz in tollerando aduersa habuit patientiam: sed potius ex ipsis persepe fractus fuit.

Si in seruiendo deo ac bonum opando paz strenuus fuit.

Si de oronibus suis non statim a deo exauditus fuit quasi si ipse et sanctus eius quandam indignationem suscepit.

Si de prosperitatibus nimiam suscepit letitiam et vice versa in aduersitatibus imoderatam concepit inefficiam.

De Temperantia.

Si in cibo potuque modicam aut nullam didicit habere sobrietatem: et maxime circa damnosa et nociva.

Si circa actus veneros et uxoris maritique complexus modicam habuit temperantiam.

Si in ira sua modicaz etiam habuit temperantiam aut sibiipsum nullum scivit ponere frenum.

Si de his que sibi ex diuina permissione euenerunt in patientiam habuit et murmurauit.

De prudentia.

Si in regimine sui ipsius et anime sue imprudens fuit.

Si in regimine domus sue vel aliarum non prudenter se habuit: et eisdem malum exemplum dedit. in malis.

Si in bonis peragendis paz sollicitus fuit: sed potius si non precauit pericula anime et corporis ac huius seculi vel in locutione: operatione aliisque rebus inconsideratus fuit.

De. v. corporis sensibus: qui sunt: visus: auditus gustus: odoratus: et tactus.

Si oculis vagabundus et incompositus ubique tamen in ecclesijs quam alijs in locis stando: et per vias eundo: modo hic modum illic circumspectando et procando cum

malo proximi sui exemplo. graui. p.

Si delectatus est se videre formositatez mulierum: z
econverso procariri ad vicem.

Si delectatus est se nudo corpore respicere pp luxu-
riaz z carnis petulantiam: idem est de mulieribus.

Si delectatus est videre picturas z imagines ac ali-
as res inhonestas.

Si propter delectationez carnales illas in domo sua
depingere fecit cum malo multozum exemplo.

Si mulier portauit pect⁹ z alia sui corpis mēbra. m. p.
patulo pp ei⁹ pulchritudinē z hoīuz delectatiōez idē
die d'viria q eā obrē nō honeste fecdūt cū bene bitu.

Si delectata est mulier videre spudice alioz carnes.

Si se exposuit amatorib⁹ siue vidēdā: vi pote ad fene-
stras vli, eccl'is aut i limie dom⁹ vbi hoīes discurrūt
ad procandū scimp. m. fuit: et si nolet malū facere qz
occasionē ruine talibus p̄stauit. ¶ De Auditū.

Si aures suas ad murmuraciones detractionib⁹ no-
uitates z alia inhonesta audienda aperuit graui. p.

Si ad licita obturauit non audiendo patienter vti-
les admonitiones: increpationes consilia bona ma-
iorum: doctrinas sacrasqz lectiones z predicationes
z ad interiores inspirationes.

Si audiendo diuina verba ab eis vacua recessit cuz
nullum in eis saporem habere curaret.

Si vocāti deo p iternā p̄scie vocationē n̄ r̄ndit p obe-
diētiā ad bñ opādū z malū euitādū. ¶ De gustu.

Si inordinate gustauit res delectabiles.

¶ De odoratu.

Si cū nimio ardore bonos odores odorauit: atqz mu-
schium z alia odorifera super se portauit.

Si odorauit inhonesta ad voluptatē carnis cōmuni-
ter veniale est. ¶ De Tactu.

Si pp libidinē delectat⁹ ē tāger muliez secreta. m. p.

De. v. sensibus spiritalibus.

- Si mulier delectata est tangere secreta viroꝝ alie-
noꝝ vel se fecit aut permisit a pluribus tangi.
Si se ipsam voluptuose tetigit in quocũq; corporis
sui loco graui. p. Idem est de homine: quando se ex
h ad malum prouocauit.
Si se homo a mulieribus vel ab alijs personis pp de-
lectationẽ tangit fecit aut libenter p̄sensit: qz. m. p.
Si inhonestã brutorum tetigit propter libidinem.
Si filium vel filiam libidinia causa tetigit vel ample-
xata aut exosculata fuit grauiter. p.
Si aliquem osculata fuit aut exosculari permisit: ⁊
que in loco vel quam ob causas.
CDe quinq; sensibus spiritalibus v3 cogitatione
affectione: intentione: rememoracione: ⁊ locutione.
Si potius cogitauit mala q̄ bona.
Si malis cogitationibus proposse repulssas nõ dedit
Si suã affectionẽ potius in rebus m̄dialib⁹ q̄ diu-
Si eia tota int̄tio fuit vt bñ pasceret. (nia posuit.
beneq; induceretur ac bene ei esset t̄poraliter ⁊ suũ
ventrem sibi constituit deum.
Si sua bona opa poti⁹ respectu hoĩũ q̄ dei sui fecit.
Si multa mala preterminisit magis timore hominũ:
aut terrore geb̄ne q̄ dei creatoria sui.
Si sua preterita peccata cũ delectatione ad memoriã
aliquando reduxit ⁊ in eisdem diu permansit.
Si verba superflua ⁊ vana plurima atq; inconsidera-
ta persepe in mediũ protulit. Quia quandoq; mor-
talia sunt: sed vt plurimum venialia existimantur.
CCirca. vij. opera misericordie corporalia que sunt
visito: potio: cibo: redimo: t̄go: colligo: ⁊ condo.
Si infirmos nõ visitauit amicia ⁊ facultatib⁹ destitu-
toa ⁊ quã maxie sua p̄rios ⁊ nõ fuit aut fuit fec̄.
Si negauit cibũ vl̄ potũ p̄fectib⁹ in neces. p̄stitutis.
Sireligiosis

De vij. opa misericor. corpora. .xlj.

Si religiosis paupib⁹ elemosynas si erogauit vl⁹ dari
 cu^m possz fecit ad eoz substetatione: qz ex obito tene^t
 pp eoz coe bonu^m sz patre Aug. in lib. d vita xpiana.
 Si ex odio aut indignatiõe recusauit eis benefacere.
 Si recusauit benefacere illis qui nequeunt suis mani
 bus laborare.

Si non redemit captiuos qui in mortis articulo erāt
 constituti z non poterant se redimere.

Si non sepelliuit mortuos vel sepellire fecit quos nul
 lus sepelliebat: quia tenebatur.

Si ad sepulturā nō associauit pp odiū vel supbiā pau
 peres erant z associare erubescibat ad sepulchrum.

Si associauit ad sepulturā interdicitū vl⁹ publicū excoica
 tus aut vsurariū vel hereticū: qz nō lz vt. s. dictū est.

Si non vestiuit nudum: qz si sua inhumanitate mor
 tuus ex frigore fuisset homicida diceretur.

Si etiam nō collegit miserū z peregrinū receptatorē
 nō hntem: qz in hoc z in ceteris predictis qñ quis ex
 sua omissione notabiliter lesus fuisset: z potuit bono
 modo oia adimplere z nō fecit mor. p. si v3 habebat
 vltra cōdecenciam sui status aliter veniale habetur.

Circa etiā septē opa misericordie spūalia que sunt
 psule: castiga: doce: solare: fuisse: fer: ora. Et pmo

Si alicui bonum cōsiliuz negauit propter quod in ali
 quod detrimentum anime z corporis inciderit.

Si nō castigauit familiā z subditos suos deliquētes.

Si ignorantem potuisset comde non docuit.

Si afflicto consolationez quam poterat non prestetit
 sed in perditionem cum deuenire permisit.

Si si uisitauit mestos z tristes z eis salutis mōita si p.
 Si iniuriat⁹ iniuriatori veniā petēti: z p posse stitit.
 velle satisfacere se offerēti rācorē ex corde nō dimisit
 grauter pec. qz non lz xpiano aliquem odio habet.

A dominis & temporalibus.

nec potest absolui nisi remittat vt. xxij. q. iij. c. cxi lege.

Si impatiēter honerosos & defectuosos supportauit.

Si iunicū pp deū n̄ amauit aut est a cōiōzōne exclusit

Expeditis generalibus interrogationib⁹ preceptorum. s. ecclesie decalogi: ac septē peccatorum capitulū nec noui & quinq; sensū corporalium & spirituum atq; operum misericordie corporalium spūalium & aliorum peccatorum. Nunc aliqua particularia sunt ponenda in quibus specialiter hominea sunt interrogandi s̄m statum & conditiones ac officia quoru inq; contentium. Et primo.

CA dñs igit t̄p̄alib⁹ & p̄ncipib⁹ p̄m̄uz incipiendū est.

Si suū dominiū vel dignitatē iniusto sibi acquiuit t̄-

tulo: qz. m. p. & semp in mortali obuersatur quousq;

sibi istuz acquisiuit titulum: ar. de pe. di. v. Salsas.

Si neglexit facere iustitiaz vt sibi acquireret amicos

vt ex hoc in dominio vel dignitate securius manere

posset mor. p. & lesia satisfacere tenetur.

Si aliquā fecit iniustitiam multo magis tenetur ad

restitutionem & ad resarciendum damnuz lelo.

Si pontifici romano & alia ecclesie prelatia vel domi-

nia temporalibus ipse inobediens fuit: & eorū admo-

nitioes paruipendit & contempsit mor. p.

Si circa honorea nimis ambitiosa fuit: & p̄sequē-

do potētā & honorificētā parat⁹ fuit facere q̄d cūq;

malū mor. p. & totiens quotiē in tali fuit opinione.

Si sua subditoa in talis & exactionib⁹ niuiū graua-

uit: qz ultra mor. satisfacet tenet vt. xiiij. q. vi. si res.

Si contra iustitiaz collectaa imposuit: qz ultra mor.

satisfacere tenetur: vt. xvij. di. de eugolijs.

Si publica vendidit officia cū subditorū suorum

grauamine mor. p. & dāna sibi imputantur s̄m tho.

Si subditos volentes domiciliuz transferre spoliavit

A dominis temporalibus. .l.

- qz de necessitate fm canonistas satisfacere tenetur.
- Si bona decedentiu sine filijs ipse vsurpauit: vel testari tales prohibuit: tenetur restituere: talem in locis suis qui habuisset iurisdictionem.**
- Si feuda vasallis suis iniuste denegauit vel etiaz seruitium illis debitum denegauit.**
- Si ipse vasallus existens domino suo infidelis fuit.**
- Si ipse etiam domino suo aliquaz intulit iniuriam: v3 feudum ali cmando 7 similia.**
- Si filias subditorum suorum cogit nubere alteri: vt eis succedere: quia morta, potuisset esse fm qualitatem rei.**
- Si ab subditis suis seruitia indebita extorsit.**
- Si nimium vindicatus fuit.**
- Si homicidia vel mutilationes aut incarcerationes ex ira 7 odio fecit aut fieri permisit.**
- Si segetum vastationes 7 incēdia fecit vel permisit.**
- Si torneamenta 7 duella in suis terris permisit: quia semper mor. fuit: vt. ij. q. v. c. Adnarchia.**
- Si ludos 7 spectacula vana 7 periculosa fieri fecit.**
- Si turpes representationes cum magno populorum scandalo fieri permisit vel non prohibuit mor. p.**
- Si nimis durus 7 inexorabilis fuit: v3 ad parcenduz vel dispensandum in quibus debuit 7 potuit**
- Si etiam ad parcendum delinquentibus nimis facilis fuit contra iustitie ordinem.**
- Si penas 7 emendas delinquentium propter auaritiam in pecuniam conuertit.**
- Si et penas mortis corporales pp eandē cupiditatez 7 auaritiā pecuniarias fecit: qz vltra mor. tenet lesis si propter hoc aliqua scelera facilius sunt ppetrata.**
- Si propter lucrum publicos vsurarios in terris suis tollerauit: quia vltra mor, tenetur lesis satisfaccere.**

A dominis tēporalibus.

- Si** suis officialibus & stipendiarijs sua stipendia non soluit: quia ad eorum damna tenetur.
- Si** blasphematores & sodomitas & consimiles non puniuit vel puniri permisit. mo2.p.
- Si** prouinciam suam in alia & sceleratā viris non purgauit mo2.p. & in lege magna dignus est pena.
- Si** vias publicas cum posset non tenuit securas: tenetur de damnis illatis: sūm pa. de resti. spo. c. non l3.
- Si** pupillos & miseraa perso. noluit audire dando eis aliquas pub. audientiaa qz ultra. mo2. tenetur de damno q̄ eis infertur.
- Si** predictorum curā non habuit & legata ad eos spectantia non dedit: aut dari non permisit.
- Si** ecclesias & earum bona & iura vt decuit non defendauit grauiter. p. vt. xxij. q. v. c. princeps.
- Si** cōcubinaa & malas femi. cū scādalo pploꝝ tenuit
- Si** suaa ancillas & pedisequas deflorauit. (pnb.
- Si** ser uoa & ancillaa volētes honeste viueri non puniuit.
- Si** malam familiam tenuit & de eoz mala vita nullā curā habere voluit: qz ei totā impetniticm ascribit.
- Si** augurija & sortibua ac maleficijs vsua fuit.
- Si** incantatoꝝ & diuinoa in curia sua tenuit: ac illis fauit: qz mo2.p. vt habetur. xxvi. q. v. c. augurij.
- Si** legea iniquas edidit: vt v3 de iniurijs vnusquisqz se vindicare possit & similia mo2.p. nec potest absolui nisi talea leges abrogentur.
- Si** legea bonas & iustaa non obseruauit aut obseruare fecit & malefactora: lusoꝝ: blasphematoꝝ: fures latronea: & alioa iniuriatoꝝ non puniuit grauissi. p.
- Si** leges constituit: vt vsure solute repeti non possint: qz ultra mo2. excōicatuā est extra eo. in ele. ex graui.
- Si** malefactorib⁹ & homicidia aut obitorib⁹ p obito aut alia quacūqz re lras & boletinos emunitatis de

- dit extra bonum rei pup. vel priuatoꝝ psonaz: vꝫ qđ
 liceat eis de nocte: ire: armaqꝫ poctare: vñ qđ nō pos
 sint a creditoribus ad soluendū cogi: vel propter ho
 miciditꝫ possint impune in loco permanere ꝫ huius
 grauissime pec. vt. viij. di. c. que contra mores.
- Si** corruptus pecunia aliquem in debite condēnauit
 vel extra dictionem suam expulit ꝫ banniuit.
- Si** ēt alia aliq̄ irrōnabili cā aliquos exilio dānauit.
- Si** seditiones ꝫ scandala libenter quesuit.
- Si** partialitates ꝫ sectas atqꝫ discensione inter subdi
 tos suos enutriuit.
- Si** nimium superbus ꝫ arrogans fuit.
- Si** voluit a subditis suis in oibus ēt illicitis obediri
- Si** in vestimētis localibus famulis: equis: canibus:
 auibus barchis apparatus plurimis nimiuꝫ pom
 posus fuit: suaqꝫ bona inutiliter exposuit que indi
 gentibus dari deberent.
- Si** malos rectores impioꝫ ac crudeles i officijs pu.
 posuit qui iniuste i oibus se hñt ꝫ nimis subditos in
 extorquendis pecunijs grauabāt: ꝫ hoc propter lu
 crum quod ab eis percipiebāt: aut propter auaritiā.
- Si** aliquam iniustitiā vel violentiam: aut iniquitatē
 in subditos suos exercuit.
- Si** alios malos ꝫ siliarios ꝫ prauc conscientie tenuit.
- Si** aliqd p viz aut metū a s̄bditis suis extorsit f̄stitue.
- Si** indistribuēdo officia pu. officialibꝫ ab .re tenef.
 eis mutuū aliqđ accepit vsuram commisit fm theolo.
- Si** indebitas operas a suis subditis extorsit: vtpote
 agroz snoz culturas ꝫ victuras bouz ꝫ equozum.
- Si** in diebus festiuis ea ipsa fieri precepit.
- Si** in diebus festiuis venatus iuit: ꝫ propter hoc mis
 sam non audiuit: nec alios audire permisit.
- Si** venando segetes ꝫ alia agroz semina ꝫ culcauit

A dominis tēporalibus.

Spropter venationea contra eiuā pceptū a subditis suis factas aliquem condemnauit vel mutilauit qz si id liuore vindicte vel libidine vcnandi fecit. m. pec. z satisfacere tenetur.

Si permisit vel mandauit suis famulis surari.

Si bona cōitatū cōia sibi appro priauit satisfacere te.

Si ipse iusticiā non fecit vel ministrari non permisit.

Si iniustam cām vel bellū iniustus sciēter defendit.

Si delicta populozum suozū impunita permisit: aut malas consuetudines sustentauit grauit. p.

Si damnatoa vltimo supplicio sacramēta ecclēie denegauit ea: qz: eozū anime de manibua ei? reqrent.

Si suis terria iniqua pōdera: malasqz: mēsuras: aut iniusta rez venaliū p̄cia pmisit: siuc falsas monetaa erpendere vel cndere fecit: qz de olbus dānia tencf.

Si iudeoa interria suis officia pu. habere permisit: qz non licet omnino vt. xvij. q. iij. c. si constituit.

Si nouas synagogaa eoa erigere permisit: qz nō lz.

Si in diebua lamentationia in publicum eos prodire voluit aut hostia clausa tenere non fecit: male vtiqz fecit: vt extra eo. c. in nonnullia.

Si eos nō coegit signū portare vt ab alijs discernere male fecit: qz tencf portare vt extra eo. in nōnullis

Si eos christuz blaffemantea nō puniuit: qz fm **Mo**stien. z alioa merentur z debent decapitari.

Si de defectibus ecclesiasticarum personaruz ad euz non p̄inentibus se intromisit: qz graue. p. est.

Si traxit ecclesiasticaa personas ad forū suū qz nō soluz. m. p. sed z deponēdua esset: vt. ij. q. i. c. Nullua.

Si cōtra libertatem ecclēie ab ecclesiasticaa personis extorsit qz vltra moz. magna esset pena puniēdus vt xxv. q. ij. quicumqz.

Si ecclesiasticas p̄sonas cepit vel capere fecit aut icar

- cerant: qz si non habebat timentia: excōcatna est.
 Si de electione cuiuscūq; plati se ltrouissit: vt. s. quē
 vellet prelatū eligerēt. Et si pp hoc eoz monasteria
 vel loca grauauit qz assentire noluerūt excōcat? ē.
 Si pp hoc suis subditis vetuit ne eisdē ecclesiasticis ne
 cessaria rēderēt: aut eia in necessarijs seruiret: qz et
 annuere in electione noluerunt excōmunicatus est.
 Si ius patronatus alicuius ecclesie: vel alia bona ec-
 clesiastica sibi vsurpauit excommunicatus est.
 Si aliquod munus recepit vt supplicaret prelatīs
 pro aliquo beneficio conferendo.
 Si pro suis consanguinea vel amicia indignis perso-
 nis procurauit conferri beneficia ecclesiasti. symoni-
 am comisit: vt. i. q. iij. per totum.
 Si posuit talea vel collectaa sua pso. ecclesi. si ne lē
 cētia pa. qz si admonit? n̄ desistit l excōcatioez lecidit
 Si rea ecclesiasticas vt pote paramenta cortinaa tape-
 res in suos nuptiarum vsua accepit male fecit: quia
 non licet: vt de conse. dist. i. ad nuptiarum.
 Si aliquam presumpsit vendere ecclesiam: qz symo-
 niam comisit 2 venditio illa locum habet.
 Si in ecclesia posuit stipendiarios vel equoa.
 Si ecclesias in bello etiam iusto incendit vel vastauit
 quia ad emendam sui hosti. tenetur.
 Si bona ecclesiastica vel personaruz ecclesiasticaruz
 tempore belli abstulit: qz ad restitutionem tenetur
 nisi auctoritate pape vel prelati fecisset.
 Si in bello ad ecclesiam confugientea per vium extra-
 xit: qz non licet nisi ecclesia fuisset castellata.
 Si in ecclesia placita fieri fecit: 2 q̄maxie vbi d̄ sāgui-
 nis cā agebat: qz oino nō l3: vt extra. co. c. Ecclesia.
 Si etiam ibidem strepitus iudiciorz seculariū vel co-
 rum processus fieri voluit: qz ipso iure nihil value-

De eorum excoicationibus.

runt extra eo. lib. vi. c. decet domum.

Si malefactores in ecclesia vel domo epi seu monasterio aut predictis locis adherenti capere fecit qz non debuit.

¶ De eorum excommunicationibus.

Si sententias excois vel interdicti non curauit aut excoicatus in diuinis pticipauit: qz mortalissimū fuit.

Si pp eius defectus ipsius ciuitas vel dominium interdicti aliquando fuerunt qz etiā grauissimum est.

Si pp excoicationem in se vel suoz latā aliquem grauaui sacerdotē vel sacerdoti attinentē in nouaz iterum incidit excoimunicationē extra. eo. c. Quicūqz

Si nouas constituit gabellas vl' pedagia si hñs sup hoc a maiorib' suis auctatez excoicat' ē: vt i cle. d. imu.

Si ēt antiqua augmētauit sine licētia s'lr excoicat' ē vt extra de treu. 7 pac. c. innouamus 7 satisfā. tenet.

Si a personis ecclesiasticis pro suis necessarijs gabellas extorquere fecit excommunicatus est: taz ipse q' gabellarij lib. vi. c. Quamq'.

Si nauigantes depredari fecit vel factum ratum habuit quia in papalem incidit excommunicationem.

Si res naufragantiuz ad portus suos delatas sibi retinuit quia vltra rapine peccatum in excommunicationis sententiam incidit nisi ablata restituit.

Si in emunitate ecclesiastica aliquē p vi d' eccl'is extra bere fecit qz vltra sacrilegij notā excoicatōi subiacz.

Si p'ilegia ecclesiasticaz psonaz violauit excoicat' ē.

Si rep'salias in ecclesiasticas psonas pcessit excoicat' ē.

Si procurauit aliquē occidi facere per assassinos etiā in excoimunicationis 7 depositionis sententiam ipso facto incurrit vt extra de homi. li. vi. c. pro humani.

Si se subtraxit ab obedientia Ro. pontifi. excoimunicatus est

¶ De Bello.

Si in aliquos sine legitima causa bellū mouit. m. p.

7 de damnis datis satisfacere tenetur.

Si et bellū iustū mouit sine principis sui licētia seu ec-
clāstici seu secularis graui. p. vt. xxiij. q. i. qd culpaf.

Si aliquo malo sine bellū mouit qz nō lz nisi p. repeti-
tione rez suaz vel suc patrie defēsiōne: vt. xxiij. q. ij.

Si potius vindicte causa q̄ ad propulsaudam iurias
mouit grauiet. p. vt extra de homi. c. significasti.

Si in bello guastū insonib⁹ dedit qz satisfacē tenet
Si noua propugnacula in alterius iniuriā erexit.

Si dieb⁹ festiuis sine magna necessitate bellū gessit.

Si hostē vltra suū dānu3 damnicauit qz non licet.

Si ipse dānicatus sua auctoritate rez dānicatis
abstulit quā dānicans ei accōmodauit: qz nō lz.

Si in bello spoliāuit clericos reitiosos peregrinos
romipetas: mercatores: agroꝝ laboratores: 7 filios
qz omnino non lz: vt extra de treg. c. Innuamur.

Si pmissiōes quas in bello spopōderat si obseruauit
7 fidelis extiuit. m. p. 7 restituet tenet ablata. 23. q. i.

Si etiam mouit bellum iniustum: qz non solum ad-
uersarijs tenetur: sed etiaz subditis suis de vastatio-
nibus: 7 de damnis habitis tenetur satisfacere. Et
hoc si ipsi subditi bona fide vel coactēfacere.

Si in bello iusto animo crassandi vastationes 7 dan-
na hostibus intulit cum alter sibi consulere potuif
set satisfacere tenetur.

Si homines in bello captos crudeliter affligere fecit
vt grandes taleas facerent mor. p.

Si domos incēdit vel destruxit gratia habēdi serꝝ.

Si inimicorum bona militibus suis in predam 7 di-
reptionem dedit: 7 contra eosdem crudelitatis 7 in-
bonestates multas fieri precepit vel permisit.

Si mlieres 7 adolescētulas violauit vl violari pmisit

Si in ecclesijs vel monasterijs effudit sanguinem vel

A iudicibus seculari.

pollutionem ultra mortale sacrilegium illam ecclesiam suis expensis reconciliari facere tenetur.

Si per vis vel per furtū aliqd de ecclesia auferri fecit atqz ibidem mortuorum sepulchra aperiri fecit: qz ultra sacrilegium esset excommunicatus: vt extra. eo. c. conquestus.

¶ A iudicibus secularibus.
Si aliquem iudicandi iurisdictiones sibi vsurpauit: qz semper officium illud exercendo mor. p.

Si sine potestatis fines scienter vel ex ignorantia crassa excessit mor. p.

Si dolo aut sua ignorantia iniquam tulit sententias qz ultra mortale ad totum lesi interesse tenetur: vt extra de iniurijs 7 dam. da. c. si culpa: ac etiam sui legea multas penaa substinere deberet.

Si accepit pecuniam vt male iudicaret qz ultra mor. salariū reddere tenetur: non tamen illi qui dedit: sed lesio: vt. i. q. i. iubemua.

Si accepit aliquid vt iudicaret vel vt non male iudicaret tenet restituere illi q dedit. 2. q. 3. c. Qui recte.

Si recusauit omnino iudicare cuz deberet: 7 propter hoc aliquis suuz amisit ius lesio satisfaccere tenetur. vt. xxij. q. ij. dominua.

Si ignarus 7 impit us de iudicijs se intromisit. in. p.

Si per negligentiam studendi quia suam perdidit causam qz sui canonistas satisfaccere tenetur.

Si sua bñs puisionē aliqd pro causis erexit. Injuste accepit: 7 iō restituere tenet vt. xxij. q. i. c. Militare.

Si etiā oblata sponte recepit: qz non debuit propter suspicionem verū tamen restituere non tenetur.

Si delegatus a partibus aliqd accepit: qz nō nisi moderatas expēsas in cā sibi cōssa accipe pōt s3 Ray.

Si sine accusatione aliquem iudicauit grauiter. p. cum non debuit: vt extra de accu. c. si legitimus.

- Si delicta reliquid impunita male vtiqz fecit: cuz ex officio teneretur vnicuiqz ius suum reddere.
- Si fuit aduocatus in causa in qua erat iudex: qz non potuit duo simul officio exercere.
- Si contra ius dilationes fecit: 7 stordinez iudiciariis non seruaui mortu.p.
- Si aliquam partem contra iusticias grauauit.
- Si appellationes legitimas non admisit.
- Si aliquibus locum appellandi dolose dedit.
- Si post legitimam appellationem nihil inius in cā causam processit.
- Si allegationes friuolas admisit quia non licet.
- Si fecit oppositiones 7 inquisitiones ad quas reus respondere non tenebatur: 7 quam ob causam fecit.
- Si debitas penas auxit vel minuit eum non posset.
- Si fm allegata 7 probata licet contra veritates iudicauit sciens pro certo innocentem fore condemnatū varie in hoc sunt doctorū opiniones: sed in hoc tho. potissimum iudicem excusatus habet: licet alij multi aliter sentiant.
- Si omisit facere cōdemnationes expensaz: ipse d suo pti residere tenet: 7 marie si a principio perite fuerit.
- Si in dubijs magnis peritos consulere neglexit.
- Si sine magna indigentia 7 cuz fraude assessores accepit. qz nec debuit nec potuit: nisi de suo soluat.
- Si psonas ecclesiasticas iudicauit grauiter. p. cū nullo iam in ipsas habeat iurisdictionem.
- Si religiosum pro aduocato admisit: nō licet nisi de mandato superioris: 7 solum in rebus monasterij 7 ad pias causas vt. xvi. q. i. c. Adonachi.
- Si etiā clerici admisit cuz nō debuit: qz nisi in cā propria 7 pro miserabilibus psonis aduocare potest.
- Si psonas ecclesiasticas aut pupillos 7 viduas n̄ defen-

A dominis temporalibus.

- dit et eisdem de iusticia et aduocatis non subuenit gra. p.
et de suo ipse eorum damnis satisfacere tenet secundum cano-
nes vt. xxij. q. v. c. administratores: ac etiam secundum leges.
Si symoniace sunt alio quocumque modo iudicandi ha-
buit iurisdictionem mor. p. vt extra Ne prelato.
Si etiam de aliqua quarta prouentus vel lucri con-
uenit symoniam commisisse videtur secundum Hostien.
Si minister iudicis existens scienter iniquam senten-
tiam mandauit executioni grauer. p.
Si fraudulenter pro testimonio ferrendo aliquas ad
se vocauit mulieres non solum mor. p. sed et ipso fa-
cto excoicatus est: vt in. c. mulieres: de Ju. lib. vi.
Si in domo sua baratariam tenuit: quod ultra mortale
etiam secundum leges grauiter venit puniendus.
Si sine precedentibus inditijs alicui torrens fecit. m.
pec. et ad resarciendum damnum lesio tenetur.
Si et torrens quem de iure torquere non debuit: sicut illud qui
erat minor. xxiiij. anno. vel si torrens modis indirectis
dando eidem falsa ad comedendum: vt siti cruciaret. m. p.
Si propter lucrum in aliquo actu mulieris vel pupilli in eorum
dammum suam interposuit auctoritatem quod ultra. m. te. de damnis.
Si vt pecuniam extorqueret aliquem arestauit: sunt eius
bona per officiales suos describere fecit: aut aliquid
aliud fraudulentum modum extorquendi adinuenit
grauissimum. p. et omnino ad restitutionem tenetur.
Si et ipse proninciam malis hominibus non purga-
uit quod sibi omne malum imputatur.
Si propter lucrum sententias in longum protraxit:
quod non solum mor. p. sed et omnem pecuniam restituere
tenetur: ac etiam parti lese satisfacere tenetur.
Si in sententijs aliquibus vniuersimodum aliquas clausulas obscu-
ras apposuit: vt ille pro quem dabatur sententia: non posset se
defendere: quod ultra mor. tenet satisfacere parti lese.

Ab advoco.

- S**i sciet̄ in iustā aut suspectā defendit cām: qz vltra. m. lco satisfacere tenetur fm̄ thcologos in .iiij.
Si in advocando produxit falsa instrumenta vel falsos testes aut falsas allegationes allegavit mort. p.
Si in dispendiū ⁊ gravamē alterius ptis non necessarias q̄sinit dilatiōes ⁊ terminos: vt v3 pctēdo testes a p̄ria alienos ⁊ filia qz male fec̄ vt. iij. q. iij. c. spaciū
Si etiam alio aliquo modo aduersario bonā causaz abstulit: v3 faciendo oppositiones duplices cavillosasqz ac dolosas. vltra. m. tenetur de omni damno.
Si nō fideliter causas s3 iusticiā defēsaui ⁊ faui: qz fm̄ canones. iij. q. vij. c. si qs aut tene: ⁊ ēt fm̄ leges
Si suis dolis ⁊ fraudibus administrationē alicuius tutoris spediuit faciēs eū accusari p̄ suspecto ⁊ filia qz de eius dāno tene fm̄ Donaldū in sua summa.
Si aduersario secreta sui clientuli prodidit mort. p.
Si ēt alio mō suo cliētulo cām pdere fecit vltra. m. te
Si pp̄ suā imprudētiā vl̄ negligētiā studēdi clic̄ cnef. rui^o su^o cām pdidit: vltra. m. ad satisfactionē tene.
Si cū multo litigatiū dāno imoderatū quesuit salariū: qz vltra. m. ad restitutionē tenetur: fm̄ Tho.
Si cū suo cliētulo de quotta aliq̄ vllū vnq̄ fecit pactū male vtiqz fec̄ pp̄ malū exēplū vt. iij. q. vij. §. arcenf.
Si iduxit cliētulū suū ad negādā olo vitatē aut vt falsos testes induceret: fm̄ host. de oi interesse tenetur.
Si in allegationibus ⁊ aduocationibus suis procaciter nimū se habuit: qz vltra grane. p. cius processū fm̄ canones efficitur nullus. vt. v. q. iij. c. in loco.
Si diebus festiuis propter lucrum multum in his se occupauit grauit̄. p. ⁊ illud erogare tenetur.
Si in cā miserabiliū ⁊ paupuz psonaz pp̄ cupiditatē p̄fociniū p̄stare r̄cusauit male fecit qz tene ad h̄ po.

A notario 7 procuratore.

tissimum: sicut etiam in alijs operibus misericordie
vt. lxxvi. dist. c. Non satis.

Si in causis feneratoribus aduocauit vel consuluit.

**Si dictauit instrumenta sub vsuris: quia etiam fm le-
ges efficitur infamis 7 in vtroq3 mort. p.**

**Si adiuuando solum ad ordinem iudiciarium 7 non
ad merita cause attendit: nō excusat a mortali 7 ab
obligatione restitutionis damni.**

**Si defendit causam iniustam quo ad merita quantū
cunq3 ad modum procedendi sit inordinata: qz or-
do nō est inuētus nisi propter vitādas deceptiones.**

**Si inhibi^o a iure aduocauit. in. p. qbus autē ihibeat
aduocare hñtur i canone. iij. q. i. c. infames: nō tñ oēs
in. p. sed solum excoicati 7 heretici atq3 infideles: qz
nullo modo aduocare debēt nec pñt: vt. xi. q. iij. c. ex
cōmunicatos.** ¶ **A notario 7 procuratore.**

**Si imperitus exercuit rebellionatus officium: v3 ma-
le dictādo vniuersa instrumenta: pretermittēdo de-
bitas clausulas propter eius ignorantiam mort. p. 7
de omni dāno legis satisfacere tenetur ēt fm leges.**

**Si aliqua falsauit instrā aliqđ addēdo v̄ diminuēdo
in. p. 7. s3 leges de oi dāno satisfacere tenet 7 fm eas-
dē mortis pena v̄ āputatiōe manuū venit puniēd^o.**

**Si aliqđ ꝑfecit testm̄ v̄ aliudqđcunq3 instrū eius v3
q erat mēte captus q rationis vsus nō hēbat. in. p. 7
de dānis 7 litibus inde secutis satisfacere tenetur.**

**Si fecit ꝑ iuramēta notarioꝝ ant nō obseruauit q in
creatiōe sui rebellionat^o facere iurauit qz piuri^o fuit**

**Si in fraudē vsurarū aliqua dictauit instrumēta vel
etiam contra libertatem ecclesiasticā vlt ra mort. in
excoicationē incurrit vt in cle. ex graui. c. de vsuris.**

**Si ēt sciēter ꝑfecit instrū aliqđ vsurariū piurius est
fm hosti. nec ampli^o instrā ꝑficere pōt vt ex. d. test.**

Si maliciose publica instrumenta occultauit vel destruxit v[el] ipsa alteri parti dedit: vltra mo[rt]u[m] de omni damno tenetur.

Si dieb[us] festiuis sine magna necessitate: s[ed] lucri c[aus]a instrumenta p[er]fecit v[el] credidit mo[rt]u[m] v[el] v[el] extra d[omi]ni feri. c. i.

Si i[n] eccl[esi]a ea dictauit 2 publicauit male fecit: 2 s[ed] statuta synodalia in sniam exco[m]municationis incurrit.

Si pro instrumentis suis imoderat[u] salariu[m] accepit q[ui] restitueret tenetur: vt nota. in Spe. de sala. §. ij.

Si non posuit instrumenta sua in protocollis ex negligentia mo[rt]u[m] videtur propter p[re]ceptum 2 periculum amissionis eor[um]dem vnde lederetur proximus.

Si no[n] se bene informauit in renunciacione alicuius iuris ponenda in instrumento parte que erat ignara: q[ui] tenet[ur] ei de d[omi]no eo q[ui] fuit c[aus]a deceptionis p[ri]mi.

Si a pauperibus rogatus facere recusauit: q[ui] tenet[ur] s[ed] quod dictum est supra de aduocato 2 iudice.

Si legata ad pias causas facta no[n] ma[n]ifestauit ex malitia in exco[m]municationem incidit s[ed] i[n] statuta synodalia.

Si extitit notarius epi 2 pro scribendis ordinando[rum] nominibus aliquid exegit symoniam comisit si salariatus erat: vt extra eo. c. p[ri]mo.

Si et extitit p[ro]curator 2 iniusta c[aus]am defendit mo[rt]u[m] p[ro]p[ri]o.

Si in officio suo infideliter 2 negligenter se h[ab]uit gra. p[ro]p[ri]o.

Si in positionibus ponendis v[el] responsionibus periurauit aut alicuius periurij causa fuit mo[rt]u[m] p[ro]p[ri]o.

Si causas suas no[n] defendit p[er] media iusta s[ed] indebita v[el] p[ro]p[ri]a cu[m] mendacijs 2 piurijs 2 huiusmodi mo[rt]u[m] p[ro]p[ri]o.

CA magistris scholariu[m] seu p[re]ceptoribus.

Si indoctus 2 ignoras p[re]sumpsit doctrine cathedra[m] exercere: q[ui] vltra mortale salariu[m] restitueret tenetur.

Si no[n] debita sollicitudine in discipulo[rum] profectu[m] ad-

Si non vtilia 2 necessaria docuit, .hibuit.

A magistris scholaris.

Si se alijs negocijs occupauit ⁊ implicauit.

Si alijs preceptoribus ex inuidia detraxit asserendo eum ignorantissimum ⁊ uiciosum: ut ei discipulos auferret mor. pcc.

Si lucri cā notabilē comisit negligētiā: qz fatissa. te.

Si malū crēp. scholarib⁹ dedit docēdor legēdo turpia ⁊ ibonesta ⁊ ad turptudis puotātia cū noscet. m. p.

Si diebus festiuis illos ad predicationes missas ⁊ ad uesperos perduxit.

Si de eorum bonis moribus ⁊ disciplina nō curauit.

Si aliquam collectaz scholaribus imposuit male fecit: qz potius s̄m Hoffi. deberet de suo prouidere.

Si scholares ob hanc causam de scholis expulsi aut eis libros abstulit pro eo q̄ ei dare uolebat: quod pe- tebat grauiter. p. s̄m canonistas.

Si p festo celebrādo quod a scholarib⁹ festandū erat aliquid exegit ultra mor. symoniā comisit s̄z Ray.

Si etiaz noluit legere in festo q̄ de se celebrādū non erat nisi data pecunia s̄le symoniā comisit s̄z Ray.

Si in corrigendis scholaribus nimium furibundus fuit: eos atrociter uerberando gra. p. quia talia eis non permittuntur.

Si clericū in minoribus constitutum grauiter uer- rauit excomunicatus est: ut extra eo. cuz uoluntate.

Si scholares in suis exercitijs occupauit: ⁊ eos ad- scere non permisit male fecit.

Si se de multis factauit: ut tales factabūdi facere cō- s̄ueuerit vl' sibi alioz scripta ⁊ uirtutes ascripsit aliqñ

Si in uestitu nimis pōposus fuit. (mor. cē potuissz.

Si sciētias pbibitas legit vel docuit: ut nigromātiā ⁊ notoriā artē ⁊ filia: mor. p. s̄m canones ut. xxxvij.

di. e. ideo: ⁊ si habz huiusmodi libros: oīno nō absol- uatur nisi eos comburat. ¶ A scholarē.

Si suo

Si suo magistro vel doctore in his ad que tenebatur non obediens fuit.

Si sectas et partialitate in vniuersitate suscitauit et enutrit: morta. pec.

Si alios scholares a sua doctoribus subtraxit: vt suscipiantur: quia ultra mortale satisfacere tenetur.

Si rixas et contentiones cum alijs fecit.

Si lectiones et studium non sollicitauit: et nimium somnolentus et negligens ac vagabundus fuit.

Si in disputationibus veritatem proacriter contendit.

Si de suo ingenio et scia nimium superiuit alios vilipendendo.

Si ad malum finem studuit: v3 luc. abitois vel honoris causa

Si actus suos in ecclesijs exercuit: quia non licet: vt ex. d. in u. c.

Si in expellendo nimium prodigus fuit: et in bono. docet. nefas mulieres in domo tenuit.

Si lustrum et vestes ac libros perdidit et missas ac festiua ecclesie non seruauit.

Si poetas et alios libros ardentem legit et parum de lectionibus suis curauit.

Si iuramenta sue vniuersitatis non seruauit.

Si in aliquas excommunicationem siue a iure: siue ab hominibus incidit.

¶ De medico.

Si sine sufficienti scientia se ad praticandum exposuit mort. p. cum multa damna infirmis tales conferant.

Si cum esset peritus circa infirmos negligenter se habuit graui. p. quia negligentia cum ignorantia eiusdem culpe existimantur. vr. lxviij. di. c. i. v3 si negligia fuit parua si ita. p.

Si circa infirmum non debitam adhibuit diligentiam v3 visitando eum corporaliter et eius signa inspiciendo gra. p.

Si suspectas medicinas infirmis dedit dubitans de earum profectu mort. p.

Si non admonuit infirmos a principio vt desisterent. in. p. propter transgressionem precepti canonum vt extra de pe. et re. c. i.

A scholare.

- Infirmiſſima: excuſareſ tñ a mortali in cauſa repētino.
Si infirmis ſuſſit fornicationes ⁊ ſimilia p ſonitſie
cōſequēda mor. p. **A**ſm in. c. cum infirmitas eſ cō-
ſilia medicis iterdicunt ſub excōmunicatiōis pena.
Si quōs dōdit medis: q̄ i ei^o arte ſi repit. m. p. ſz hoſti.
Si medicinas conficere permīſit ⁊ rebus vetuſtibus
que virtute carebant grſuiter pec.
Si s pſupibus reqſitis viſitare renuit gra. p. qz ex de
bito q̄ſi tenet paupib^o ſuxiliū p̄ſtō: vt. lxxvij. di. c. i.
Si medicinas nimis violētas tribuit ſi ex bīa infirmo
nocumentuz ſliquod tribuit grauiter peccauit.
Si multos ſub cura ſuſcepit infirmos ita q̄ omnibus
vt decebat ſubuenire ⁊ viſitare non potuit.
Si in medendo ſociuz habuit ſudeum: qz non licet.
Si ſb egrotis imoderatuz recepit ſalarium.
Si lucrū grſtis plungauit curā. m. p. ⁊ fatiſſce. te.
Si i dōdia medicis nō ſtuduī: ſz ſus pratices ſut ſāta
ſia niuū p̄ſiſus fuit mor. p. ſz canoni in. c. de boni.
Si nimis ſcālis fuit ad inducendū debilea ad fran-
gendum eccleſie ieiunis.
Si ēt qñqz ſonis d̄ſuaſit obſuare ieiunia eccleſie cōte-
ſtōna eſ ſibi fore nociua. m. p. vt de pe. di. i. c. **N**oli.
Si pregnāti medicinas dedit occidēdi puerperij cau-
ſa homicidium comiſit.
Si p̄gnāti mulieri p̄ſiliū dedit vt abortuz faceret aut
illā ea de cā ſtobotomſuit. m. p. vt in. c. cū ſfirmitas.
Si ſuo iuramēto iudici ſtulit falſū de q̄litate vulnez ſi
id ob lucz fec̄ vltra. m. leſo ſtiffa. te. vt ex. d̄ ho. c. ſi
Si nō ſnſciauit ſfirmo mortē p̄pinquā gnificāſti.
p̄p̄erētū cōplſcentiā: ita q̄ nō ordinſuit facta ſua
vz ſie rez t̄pſliū. m. p. p̄p̄ indirectū proximi dānuz.
Si ſlijs medicina emulatiōis cā detraxit vel aliud eis
dānuz intulit qz vltra mor. in vtroqz ſatiffa. tenet.

Si statuta medicorū nō obseruauit ⁊ que maxime obseruire iurauerat mor. p. ⁊ totiena quotiens.

Si seccando aliquem ex ignorātia dispositionē nō obseruauit. g. p. quia tutius fuisse dimittere quā secare ⁊ morta. p. sin. Hoffien.

Si slobotomādo debitā diligētiaz non adhibuit.

Si habens apothecā aromataria suos infirmos coegit in ea suas emere medicinas: qz si ex hoc aliqd infirmis illatus est dānuz de oi dāno illato tenetur.

Si visitando muliereā infirmaā non se honeste in tāgendo habuit morta. pec.

¶ Ab Aromatario.

Si rea vetusta ap nouia ⁊ malā, p bona vl certā mixtā p pura aut res viles, p ptiosis vēdidit qz vl. m. tenet.

Si et sciēter vēdidit rē marcidā vl defectuosaz, p bona

Si i cōponēdis medicinis vl pfectionib⁹ ea nō posuit q medic⁹ ordinauerat: cū nō haberet gra. p. ⁊ tā medicus q ipse q ad hoc dbitā adhibere dēbat diligētia.

Si ierpt⁹ psūptuose ad cōponēdas medicinas se posuit

Si debitā memoriā nō adhibuit ne erraret dādo vni qd pueniebat alteri: qz id graue pctm ⁊ piculosuz ē.

Si aromata sophisticauit comiscendo res viles pro pretiosis ⁊ frequēter tales facere consueuerunt.

Si vēdidit piperuz, p cynamomo: vel aquā fontia p destilata ⁊ similia: qz vltra mor. de danuis tenetur.

Si in vendēdo excessit preciuz vt fieri consuetuz est vltra mor. satisfacere tenetur.

Si in vēdēdo nō dedit ementib⁹ pōdus suū. fuit.

Si piurij ⁊ mēdacijs ac alijs fraudib⁹ l arte sua vsus

Salicui pncipaliter pecuniā mutuauit vt ad suā apothecam ire teneretur vsuram comisit.

Si in monetaz falsaz inaduertēter receptam pro bona expendit male vtiqz fecit: qz nullo modo licet.

Ab aromatario.

Si aliqd dedit v'l v'edidit aut docuit vt aborsu lducest
Si v'edidit venena eia quos abufuros credebat. m. p.
Si diebus festiua indifferenter vendidit aut v'edere.
fecit: qz non lz nisi in casu necessitaa magne.

Ab officiali cōmunitatia vel principia.

Si ex dispōne sui maioria aliqd a subditis exigēa pl'
dbito extorsit vltra. m. restituc' tenet: vt. 23. q. i. c. mē
Si offm suū nō iuste 7 fideliter exercuit. litare.

Si concussionis crimen comisit: v3 si noluit iusticiaz
ministrare nisi data sibi pecunia vel si per metuz ali-
quid extorsit: qz vltra moz. tenetur satisfaccere.

Si etiam propter pecuniam pretermisit aliquaz iusti-
tiam facere: qz illam restituere tenetur.

Si inquātū potuit: nō obuiauit malia 7 dānis primi
cū potuissz sū sui magno piculo. m. p. 7 tenet isolidū

Si in p'silijs cōib' mala 7 fraudulēta dedit p'silia pp
q' alicui dānū aliqd subsecutū ē lesis satisfacc' tenet.

Si ipse exha i p'silio cōitatis v'l p'ncipia vbi aliqd ma-
lū d'liberatū fuit qd cedebat i dānū alicui' p'so. pu. v'l
puate v3 de lponēdia collectia 7 silia si in hoc p'scfit
tenet satisfacc' leso si obuiaf poterat 7 si fec' iū. m. p.

Si et suo p'ncipi aliqd iuste agēti ei p' posse i suo offi-
cio nō d'xit vltra. m. ipse de suo lesis satisfaccere te-
net: vt Danoz in. c. cū noa: de his que si. a prelatis.

Si alicui iura sua vel bona ex concessione litterarum
principis iped'uit v'l vsurpauit: vtputa ne creditores
possent suoa puenire debitozes vel suaa proseq cau-
saa 7 huiusmodi vltra moz. satisfaccere tenetur.

Si bona alicuius a p'ncipe inique p'scicata sibi dari se-
cit ea retinere non potest vt extra derecrip. lib. vi.

Si ex cupiditate lucrādi apud principē hercessit: vt
aliqua iuste p'dēnat' liberaref. m. p. ipediēdo iustitiā.

Si possessiones locoꝝ pioꝝ aliquibus suis circinūē

tionib⁹ paruo precio in detrimentū ecclesie sibi vendi
cauit restituere vel de residuo satisfacere tenetur.

Si ēt aliquas sibi cōuicinas ea possessiōes vsurpauit
ad lueniēdo aliquas occasiones: v3 calūniādo viros
dños apud p̄ncipē: vt sibi eas v̄dere cogrent d̄ dā.

Si ex adulatione laudauit p̄ncipē de bo- nis tenet.
no aliquo quod in eo non erat.

Si etiaz laudauit euz de malis suis vtpote de rapina
luxuria vindicta 2 huiusmodi in vtroq3 morta. pec.

Si p̄ncipi aliqua psuasit vt a suis subditis idebitas
extorqueret pecunias inoz. p. ēt si p̄nceps nō eregissz.

Si ciuitates vel loca sue fideicōmissa alicui prodito-
rie tradidit tenetur de omni dāno verō domino vt
extra de iniu. 2 dam. c. si culpa.

Si non obseruauit que obseruare iurauit inoz. p.

Si emit officiū aliquod: aut super illud mutuauit pe-
cunias aliquas: aut pro alijs in hoc mediator fuit.

Si habēs soluere de pecunia domini aliquid pro hac
re extorsit: v3 tantum pro ducato si salariatus erat il-
lud acceptuz restituere tenetur alias non.

Si quos innocēt de nocte contra statuta non puniuit
propter auaritiam inoz. pec.

Si non accusauit quos tenebatur ex officio: qz si ex iu-
ramento tenebatur inoz. p. alias non.

¶ **A** ciue vero sic queres.

Si ociose sine vllō prozsus bono exercitio vixit male
vtiq3 fecit: qz ociositas est viui hominis sepultura q̄
vndiq3 fetorem exalat te terrimuz. Et ideo tales pro-
bicientur in tenebras.

Si filios familiamq3 totam similiter sine aliquo bo-
no exercitio viuere 2 stare permisit: qz granc. p. est.

Si ēt eoz mala opa 2 vicia nō castigauit grauiter. p.

Si ipse ad taxillos cartasq3 seu scacos quottidie ludit

A Liue.

Si per plateas apothecasq; tempta suū consumpsit
z ibidē verba detractoria z luxuriosa atq; mēdatia
innumerabilia euomit: ibidē sedēdo tibias comouit
z filia mali exēpli opa accerrime reprobēdus est.

Si i domo quottidie degēs familiā suā clamorib?: z
Abis fastidiosis pturbauit: vt multi facere psueuer.

Si i smessationib? z ebrietatib? z dormitiōib? supflu
is se ifecit atq; i talib? bōa sua inaniter psuinit. g. p.

Si turpes luxuriaa z concubitus ab vxore exegit. m.
p. z tociens quotiens: vt dictum est. s.

Si vba ptulit i domo ihonesta cū scādalo familie sue
Si legit poti? vana z ihonesta q̄ diuisna z mozigera.

Si alijs voluit pdicā? z docerē q̄ ipse ager recusauit.

Si se s plib? iactauit q̄ i co minime st aut vnq̄ fuere.

Si ex auaritia vxorē ducere recusauit: s; magis alio
rum vxores tenuit z suas pedisequas violauit.

Si suis colonis z alijs pecunias euz aliquo beneficio
suo tacito vel expresso mutuauit vsuram comisit: se
cua si auxiliij gratia non lucri id fecisset.

Si rusticis bladū qñ vile erat mutuauit acceptur? tā
tūde qñ erat cari? vsurā comisit si id solū lucri cā fecē

Si rustico pecuniaa accōmodauit p Sualdo vl alijs
sile seminādo in agro pprio accepturus imoderatos
prouētua satisfacere tenetur de iniusticia: sed in hoc
prudēter intellige bene cōventiones inter eos fecās.

Si suos colonos idebite agrauauit vecturis. s. z alijs
seruitijs: vt multi perseper faciūt q; satisfacere tenet

Si eoruz filias vel sorozea aut vxores multis promis
sionibus dcepit vel alijs modis seduxit: q; eia de
puditia sublata tenetur satisfacere.

Si equos suos z alia aialia sup cōi puētū spascer vl
enutriri voluit sñ alia recūpēsatoe sui colōi satisf. te.

Si ēt porcos: pullos: āseres: z pauōes aut anas expēsif

- Si coloni nutrirī voluit magnā insufficiā comisit.
 Si aucupando vel venando quottidie p̄ alioꝝ blad a
 csi egs p̄trāsiuit ⁊ eoꝝ femina concuclauit: graui. p.
 Si colonos ⁊ famulos suos dieb⁹ festiuis sine auditi
 ne misse hincide trāsmisit. m. p. si sine mag: neces. id
 Si decimas vt tenet nō soluit integre. m. p. fecit.
 Si emit boues: vel oues: aut porcos: a paupib⁹ quos
 sciebat vel dubitabat nō h̄re atqz ita eos nō extātes
 eisdē ifocidū aut pro ānu a p̄siōe locauit vsurā fecit
 Si etiaz scienter fructus terre emit ab illis maxime
 qui terras miuine habebant vsuram comisit.
 Si aialia ad focidū ddit capitali oīno saluo vsurā fecit
 Si pecunias apud campsoꝝ vel artifices posuit non
 intendens nisi de lucro tantus participare vsuraz co
 misit fin omnes in. iiii. dist. xv.
 Si p̄tractādo alioꝝ bōa vtpote cōitatif hospitalif pu
 pilloꝝ nō iuste ⁊ fidelr egit. m. p. et q̄si de leui culpa.
 Si pecunias sibi pro aliquo bono vel vtili rei pu. da
 tas in suaz vtilitatez expendit aut sibi retinuit vltra
 peccatus in duplo restituere tenetur.
 Si erigēdo aliquas sue cōitatis collectas aliqd sibi re
 tinuit vltra. m. fin leges in duplū satisfacere tenet.
 Si aliqd pign⁹ accepit ⁊ illo in sui vtilitatē vsus fuit
 v̄l alteri accomodauit sine voluntate dñi sicuti cōisit.
 Si aliqd extruxit edificif l dānū ⁊ iacturā vicini sui
 v̄z puādo domif alteri⁹ lumie aut alterius venas aq̄
 āputauit siue. s. alterius muꝝ edificauit ⁊ sista satisf
 facere tenet aliter. m. p. le fecit vt dictū ē. s.
 Si colubaria sine pastura in dānif alioꝝ tenuit ma
 Si canes vel alia aialia educauit q anseres: ⁊ porcos
 ⁊ agnos paup̄ꝝ occidūt ad dāni extimationē tenet
 Si exis admistratoꝝ v̄l rector alicui⁹ loci pij si puide
 eoꝝ bōa ⁊ iura gubernauit ⁊ rexit aut. p̄ctus illius

A Luce.

- quibus debuit non dispēfauit mor. p. ⁊ dictus est. s̄.
Si de bonia corꝝ locoꝝ pioꝝ inuētatiū nō fecit: ⁊ ma
xime si sup hoc iuramētū sibi p̄stitū s̄uit grauit̄. p.
Si puētus ipsoꝝ locoꝝ pioꝝ in pprios vsus p̄uertit
male vtqꝫ fec̄: qꝫ nullatenus lz: ⁊ de dānis tenerur.
Si pp negligentia suā bona ⁊ iura ipsoꝝ locoꝝ dep
dita sunt: magnū. p. cōfissit vt. xij. q. iiii. c. Quicūqꝫ.
Si ex sui negligentia collapse sunt domus ⁊ ipsoꝝum
hedificia vltra peccatum tenerur satisfaccere.
Si ex tali admistratiōe aliqua vnqꝫ a paupibꝫ accepit
munera male fec̄ ⁊ l aliqbꝫ locis ē excōicatio s̄ tales.
Si extitit extimator patrimonioꝝ ciuiz suoznz vel
districtualiu in odio vel inuidia aut dolo plus minu
sue extimando proximū vel tempu. damnificauit
mor. p. ⁊ de damno satisfacc. tenerur.
Si in ponēdis collectia vel oneribus ciuitatis aliqūē
plus iusto grauauit vltra mor. satisfaccere tenerur.
Si exis electoz gubernatoꝝ ciuitatis: aliqūē ex odio
noianit sciēs eū legittimā h̄re excusatōez ⁊ si hoc fec̄
vt h̄ret cāz eū vexādi vltra. m. tenet ad oēs sumptꝫ
litia quos fec̄ i cā illiꝫ appellatiōis: ⁊ hoc ⁊ s̄z leges.
Si exis in p̄silijs cōitatis p̄sensit alicni malo: vel de
dit fraudulētū p̄siliū grauit̄. p. ⁊ lesis satisfacc. tenet
Si bona cōmunitatis sue delapidari permisit aut in
inutilibus comissionibus expendi male fecit.
Si partialis s̄uit: ⁊ cū partialibus se comiscuit aut s̄
ptialitatibus libēter audiuit: qꝫ grauissimū. p. fecit.
Si nouitates generarus ⁊ alia noua libenter audiuit
⁊ in his consabulationibus tempus contriuit.
Si accepit in vxozē vsurarij vl raptoris filiā quos sci
ebat nihil p̄ter vsuras h̄re: qꝫ ipsam dotē sic acce
ptā restituere tenet: nō aūr vsurario. s̄z creditoꝝibus
Si ipse vxozē suā i fraudē creditoꝝ dotauit satisfacc

re tenetur: alias tam vxor q̄ ipse fur est ⁊ latro.
 Si deceptit vel fraudauit fratres aut nepotes suos de bonis paternis. ¶ Et de multis alijs ciues interrogare poteris: prout habes diffuse. s̄.

¶ A mercatore autem inquire sic.

Si aliquas mercantias in aurijs siue turcis sine licentia pape inisit excommunicatus est: vt extra de iudeis c. ad liberandam: aliq̄ue tamen cōmunitates super his licentiam habent.

Si principaliter propter auaritiaz ⁊ diuitiaruz congregationez negociatus est mor. p. ⁊ maxime si in lucro finem posuit ⁊ lucrari intendit per fas ⁊ nefas.

Si cū alijs mercatoribus conuenit ne tales res vel merces minori vendantur scio q̄ inter eos cōuentū sit ⁊ si p̄cis illud sit excessiuū: p̄hibitū est ēt s̄m̄ leges.

Si ineres maiori precio vendidit q̄ valebāt non t̄m̄ ex eo q̄ ei terminū fecit: sed qz eidem aliam pecuniā mutuauit mor. p. ⁊ vsuram comisit occultam.

Si ad terminū vendidit ⁊ excessiuū preciaz excerptit. maxime propter dilationis terminū vsurā comisit.

Si carius i eodē loco ⁊ die vēdidit q̄ emit male fecit.

Si ab i gnorante res emit multo minori precio q̄ valebāt: si scienter hoc fecit. in. p. ⁊ satisfacere tenetur.

Si pecuniā artifici ad exercendū dedit hoc pacto ⁊ intentione vt in oī enētu capitale sit saluū vt aliquā lucri ptē haberet vsurā cōsit vt i. c. pleriqz. xiiij. q. iij.

Si cū aliquo aliq̄d fecit baratus: ⁊ sua multo magis appretiauit q̄ erāt alterius: iniustitie crimē. comisit ⁊ mor. p. nisi ⁊ alter eandem sibi iniustitiam fecisset.

Si socios in comuni societate deceptit: retinens sibi aliquod lucruz mort. p. ⁊ satisfacere tenetur nisi certus fuisset de illorum deceptione.

Si i reb⁹ societatis n̄ ita diligēs fuit sic̄ debebat. g. p.

A mercatore.

Si exercuit mercaturā que de sui natura illicita erat
nō excusatur a mortali: qz quecuqz peccata que eaz
occasione facta fuere eidē ascribūtur. ij. q. i. Nouū.

Si fraudauit vel fraudari fecit iustas gabellas ⁊ pe-
dagia dicens vnaz rez aliam esse: vel aliud esse pon-
dus ⁊ similia qz vltra mortale tenetur satisfacere.

Si falsas expendidit monetas mort. p.

Si illas totundit quia vltra mortale in maximas in-
currit penam.

Si aliquā fraudulentā fecit securitates peccatus est:
assurando aut mercea per mare vel per terrā si ali-
quid inde recipit non est in alio: qz se piculo exponit.

Si fraudem in ponderibus ⁊ mensuris fecit mort. p.
⁊ satisfacere tenetur aut a more dei erogare.

Si pro rebus acceptis sua creditoribus in termino:
⁊ loco non soluit suum ad interesse tenetur.

Si suis mercenarijs mercedez laborum suorum red-
dere distulit vltra terminuz suuz aut eia aliquid de
precio conuento subtraxit: vel eis aliquid falsum de-
dit satisfacere tenetur.

Si eia non dedit pecuniaa vt promiserat: sed pannū
syricum vinuz bladū ⁊ similia: illicite egit maxime
si contra eorum voluntatem ⁊ damnum id fecit.

Si mercaturā exercuit diebus festiuis. m. p. nisi fuis-
sent nundine: qz illo tunc audita missa lz.

Si a diebus festiuis ratiotinia fecit vel fieri manda-
uit aut litteraa mltas scripsit ⁊ nūcioa citro vltroqz
mādauit. iii. p. nisi magna fuisz debitorz necessitas

Si in loco sacro emit vel vēdidit male vtiqz fecit cuz
omnino sit prohibitū: vt. xliij. dist. c. Non oportet.

Si negociando vsus fuit in ēdacijs periurijs iuramē-
tia ⁊ deceptionibus qz in vltimo semper est mortale
in alijs vero aliquñ est mortale ⁊ aliquando veniale.

Si pp lucrū scilēter se mortis piculose exposuit. m. p.
 Si pecuniam aliquando sub nomine depositi accepit
 responsu: depositario ser pro centenario: 7 inde ipse ex illis lucratus est in malis contractibus. r. 7 plus pro centenario dno comisit mortalia vnum in mutuando 7 aliud in vsuram accipiendo.

Si existens in aliqua ciuitate oīs inarravit vel emit illius ciuitatis mercaturas: vtputa aromata. cotonū lanas: syricti: cerā 7 similia ex eo q̄ audiuit similes: merces illuc venientes fore demersas grauiter. p. 7 sin leges exilij pena mulctandus esset.

Si res raptas p mare vel p terra emit restitue. tenet.

Si scienter malozū contractuz mediator fuit mor. p. 7 ipse de suo leſis satisfacere tenetur.

Si in alijs cōtractibus mediator fuit puta vendendi domos: agros: pānos: animalia 7 similia: 7 emptori ac venditori male consuluit tenetur satisfacere.

Si ēt matrimonioz mediator fuit: 7 multra ibidē mē dacia in preiudiciū alterius partis dixit. m. semp. p.

Si se ad patres longinquas p multū tps absentauit 7 vroz iuuenes dimisit: non v̄ excusari a mortali pp puationē prolis ac qz vroz occasione mali p̄stitit

¶ Ab Artifice 7 Mechanico.

Si fec̄ artē oīno illicitā vt thaxillos facc̄ fuit vsurario v̄ piratis l arte sua aut militi i iusto bello l lenonif lenocio. m. p. nec absoluēdus ē nisi oīno dimittat

Si artificin3 aliquod fecit qd̄ 7 ad bonuz 7 ad maluz vsūm est indifferens: vt facere ballistas sagittas lāceas: gladios: venena: 7 similia si ea ad maluz fines scienter fecit mor. p. vt. ij. q. i. c. Notum.

Si in arte sua mendacia sciēter dixit asserēdo se in tali arte fore peritissimum si ex tali ignorantia aliquē leſit mor. p. 7 omnino leſis satisfacere tenetur.

Ab artifice.

Si et arte sua incedaria dixit: si ex hoc non studebat ne
minime nocere: sed se indemnem custodire veniale fuisse: sed
quoniam talia in consuetudinem deduxit. in semper est: sed Hostie.

Si adiuuenit modum falsandi mensuras vel pondra
et illa usus fuit mor. p. et semper et satisfacere tenetur.

Si haec tavit merces ut poderosios eent. in. p. et tene.

Si aliorum exercitia vel opera aut mercea diffamavit
ut sua melius venderet et ad suam apotheca traheret.

Si nouitatum inuentor fuit et alijs peccandi occasio
nem dedit in tbo.

Si aliquem in arte sua decepit: qui usque sue fidei fideliter
se commisit mor. p. et satisfacere tenetur.

Si signum alterius artificia nominati sibi assumpsit
cum ipse non fuisse ita bonus grauer peccauit propter
deceptionem ut dictus est supra in ramis auaritie.

¶ A lanifice autem quere.

Si dolum in arte sua aliquem fecit non faciendo pannos in sua
bonitate et eos tanquam preciosos vendendo satisfacere te.

Si eoa debito modo tingere non fecit: aut eorum tinturas
sophisticauit: quia ultra mor. et lesis satisfacere tenetur.

Si pannos ultra mensuras artis trahere fecit: et eos
pro bona mensura vendidit: lesio satisfacere tenetur.

Si caligaa vel aliaa vestes vendidit de panno non bal
neato cum magno ementium incomodo gratissime
peccatum propter damnum tum etiam propter emen
tium perturbationem.

Si vendidit pannos ad ryratorium laceratos aut ma
le textos et huiusmodi pro bonis occultans eorum de
fectua quia ultra mor. tenetur satisfacere.

Si tradendo lanaz ad filandam dedit. xiiij. oncias pro li
bra male fecit: et satisfacere tenetur nisi talis sit mos.

Si dedit laboratoribus solutionem sed conuentiones inter
ipso pactas vel diminutas aut dedit panem et vinum

A lanifice.

xlivj

Seu pñnum z similia: aut aliquid decerpfit de pōde-
re eorum laboris iniuste egit z satisfaccere tenetur.

Si in textura pannorum alias species lane miscuit.

Si oparija z eteditoribus sua debita z mercedē sol-

Si i festra lana lanare z ad solē extē . uere distulit.
dere sine magna neces. fecit: z iustas gabellas frau-
dauit. **C**Ab aurifice z ferrario.

Si vendidit auruz vel argentum alebimicus pro ve-
ro: qz vlera mor. tenetur dānificatia sauffaccere. **S**in
tho. verum fin quosdam doctozes: si posset expendi
sine aliqua falsitate forme non peccaret.

Si emit calicea sacros nō pñatos z alios. ecclesiasticos
thesauroa qz nō lz eū pñbitū sit: vt. x. q. ij. c. h iua.

Si emit aliqd furatū: vt ānullos z onias cyfoa z filia.

Si pñauit vel totōdit monetas: qz graue peccatū est

Si vēdidit lapidea annulloz vel localiū falsoa p pre-
ciosa z bonis: vel aliud in opibus suis occultauit vt
pōderosiores eēt: qz vltra mor. satisfaccere tenetur.

Si emit lapides preciofoa pro vilibus ab bia q igno-
rabant sauffaccere tenetur.

Si ipse cāpfozis officiu z exercuit: qz oīno non licet.

Si in vendendo z emendo dedit vnicuiqz suum pon-
dua vel non seruaui iustitiam.

Si cudit monetam sine licentia pñcipis mor. p.

Si monetam eneam inaurauit vel inargentauit. m.
p. z fm leges multipliciter deberet puniri.

Si d laborib⁹ suis excessiuū extozsit pñcu sauffa. tenet

Si ad deceptiōea z fraudes multum insudauit.

Si l zonis z alija reb⁹ i honesta sculpsit: qz graue. p. ē

Si alioz artificiu opera vel insigna vnioprauit: z
sua sup ei bera extulit male fecit: z satisfaccere tenet.

Si discipuloa suos prout promisit nō fideliter instru-
xit in ipsa arte ac eo in boneste tractauit.

Ab aurifice & ferrario.

Si gabellas fraudauit v'l fraudari fecit mor. p. & satisfacere oino te. **Nā** siles pp comoditatē occultādī res preciosas de facili in hunc errorez sepe cadunt.

Si ferrū pro calibe vididit: cū sit ferrarius tenetur.

Si fecit clauēs a scienter volētibus furari. ind. pec.

Si etiam alia iustrumēta fecit ad aperiendum hostia vel capsas mor. p. cū scieret ant dubitaret de malo.

¶ A tabernario & hospite.

Si vēdidit vnā spēs vini p alia: & illō cū aqua miscuit aut nouū p veteri vēdidit si eo aliqd miscuit nociuū

Si sbitas nō ddit mēsuras qz & m. p. & tenet satisfā.

Si totū vinū nō p signauit gabelle: & si suo iuramēto dixit vas nō esse maioris capacitatis vltra. m. satisfā

Si carnes vni⁹ speciei dixit eē alterius. . cere tenet.

Et comestibilia iaz vēdita furti hospitib⁹ subtraxit.

Si fenūz & bladūz de nocte equis subtraxit: vel quid aliud hospitibus subtraxit vel furatus est.

Si culpa sua pdidit sibi l custodia tradita: qz si res vt dcū ē. s. l avaritia rērebāt diligētē custodiā satisf. te.

Si diebus festiuis principaliter pp lucrū vendidit nō curans de missa nec de alijs diuinis mor. p.

Si vendidit sciēter vinū se inebriare volētibus. m. p.

Si pp lucrū pncipalr tenuit malas feminas lusoꝝ alearūz latrones bānitos & ribaldos ac barros: atqz eis malefaciēdi occasionē prestittit omniū peccatoꝝ suozum particeps efficitur: vt. is. q. i. c. **Notum.**

Si carius peregrinis & ignotis vendidit: qz precipue eis prohibitūz est: vt extra de emp. & vendi. c. i.

Si hospitium suum non seruaui mundum.

Si aliqui fuit in suspicionē morbi propter cupiditatez hospitium viatoribus aperuit mor. p.

Si viatoꝝ ab hospitij aliōꝝ deuiauit vel subtraxit diffamando vel vllipendēdo eoz hospitia mor. pec.

A tabernario ⁊ hospite. rliiij

Si collocavit latēt malas scias i lectia hospitii. m. p.
Si equos vicioſoa trāſeūtib⁹ fraudulēter locavit. m. p.
p. Et ſi pp hoc aliqđ notabile damnū ſubſecutū ē cōductori reſcicere tenet: vltra moz. p. cōmiſſum.

Si equū vicioſuz vel defectuoſum ignorāte emptore vēdidit mercatuꝝ reſcindere tenet ⁊ dānū reſarcire.

Si equoa locavit cariuſ q̄ debebat viatoribua in magna neceſſitate conſtituta graviter. p.

Si equos ſibi fidelē cōmiſſos male tractavit: aut eos alijs ad nauum locavit ſatiſſacere tenetur.

¶ A ſutoꝝe quere.

Si pp cupiditatē mīſtra. pmiſit facere que oīno ſciebat perficere nō poſſe: male facit ⁊ graui. pec.

Si pānuꝝ ſyricuꝝ telā bombicē ⁊ ſimilia ſuratus fuit m. p. ⁊ ſatiſſacere tenetur: niſi quid minimū fuiſſet: vel niſi feciſſet pro ſatiſſactione ſue mercedis.

Si diebua feſtiuis ⁊ eozū vigilijs vſqꝫ ad mediā noctem laboravit vel labore fecit niſi fuerit maxima neceſſitaa a mortali non excuſatur.

Si inueſtiēdo mulieres inhonēſte ſe habuit. m. p.

Si i arte ſua nouas portaturat ⁊ min⁹ hōeſtas adluēit

Si pp ignoratiā veſtes dīſtruxit: qꝫ d̄ dāno ⁊ intereſſe dānificatia ſatiſſacere tenet: vt i. c. ꝑſulviſti. ij. q. v.

Si diſcipuloa aut ſamuloſ mercede conductoa nō fideliter docuit aut male tractavit vel non ſoluit: qꝫ vltra. p. ſatiſſace. tene.

Si alioꝝ veſtea pignorauiſt aut alicui accomodauiſt cū aliquo ſuo bñficio ſatiſſa. ⁊ luc. ꝑceptū reſtituere te.

Si perrozē alicui⁹ veſtē alteri dedit n̄ excuſat ſꝫ tenet.

Si valde impaciena circa opua ſua fuit: ⁊ pp hoc ſepius deū ⁊ ſanctos ac magiſtrū ſuū blaſphemauit.

Si pueros quos conduxit graviter percuffit: atqꝫ eis inhonēſta dixit: ⁊ maledixit: ac blaſphemauit.

Ab agricolis.

Ab agricolis & ruralibus.

Si pp damnata alijs illata aliquo modo fuit excōica-
tus: aut euz excōmunicatus scienter participauit.

Si oi anno cōfessus est cōionem sanctaz recepit: ac pe-
nitentias sibi iniunctas a cōfessoribus integre p̄fecit

Si dieb⁹ festiuis missā p̄termisit & laborauit & labora-

Si p̄firmat⁹ ē & suos p̄firmari fecit: qz tenet. .re fec.

Si decias d̄bitas nō soluit & d̄ bōis nō dedit qz. m. p.

Si parrochiano suo inobediēs fuit in his que dei sūt

vel ei detraxit aut maledixit: aut cōmunicatus est.

Si d̄ agris viciniōz suoz aliqd furat⁹ ē & maiora surā

di it̄tionē habuit. m. p. & totiēs quotiēs & tenet f̄f̄i.

Si sua animalia in alienis pratis & agris ad pascēdū

misit: aut ea sine custodia emisit: cū multo dāno pro-

ximi sui: quia vltra peccatum satisfacere tenetur.

Si alioz animalia sibi dānū iserētia iterfecit vl' strōica-

uit: aut grauiter vulnerauit qz vltra. p. dāni extima-

tionē f̄sareire tenet: vt ex. d̄ iurijs & dā. da. c. silēbit.

Si nocuit vicino suo per se vel p̄ familiāz suam fran-

gēdo sepes & succidēdo arbores & nemoza: aut aquā

furtiue de nocte auferendo.

Si terminos agroꝝ mutuauit: vl' aliqd de agro vicini

sui ademitz suo addidit: qz i oib⁹ satisf̄. te. ār̄ absol

Si possēsiōes d̄noꝝ suoz nō bene tra- (uēdus nō ē.

ctauit: & eis fruct⁹ suos itegre n̄ reddidit satisf̄. te.

Si boues d̄noꝝ suoz nō bene tractauit nimis fatigā

do: & de eis curaz nō habendo satisfacere tenetur.

Si abozes d̄ni sui ex possēsiōe sua sine lūia succedit.

Si animalia tenēs ad socidū: n̄ r̄ndit itegre d̄ lana caseo

sc̄tib⁹ & buiuf. d̄nis suis: qz vltra furtū. m. satisf̄. te.

Si d̄ tēpestatib⁹ alijsqz flagell̄ n̄m̄iū ipaciēs fuit & pp

hoc d̄ deo turpia dixit: qz si deliberate ea dixit. m. p.

Si in laboribus & cū iumentis suis lpatiēs fuit semp

maledicendo

- Maledicēdo: iurādo: ac blasphemādo 7 turpia dicēdo**
Si testimoniū falsuz quo quō protulit: qz nō est absol
uendus cum sit casua ep̄alis nisi omnino satisfaciāt.
Si inuicē iudiciosna fuit 7 p̄p̄ea victos iuste accusat f̄
erubuit: v3 ap̄d officiales suos vltra. in. satisfā. tenet̄
Si n̄ gubnauit b̄n̄ fāliā suā s̄z p̄cepta d̄i 7 san. ec. ro.
Si suo sacerdoti ap̄ciatiue aliqd̄ dedit p̄ missis p̄nia:
b̄ndictōe nuptiaz baptis. 7 exte. vnc. symōiā cōsist.
Si aliq̄s falsas h̄uit supstitōea n̄ ē absolued̄ nisi oīo
dimittat eas 7. n. supstitōes n̄serataa h̄ēa. ā. i. i. l. c. p̄.
Si conductua ad diurnos labores nō fideliter 7 soli
cite laborauit: sed sepius pausauit 7 comestionea lon
gaa fecit satisfāce. tenetur: licet paucissimi de h̄ vns
quā sibi conscientiaz vllam facere velint.
Si seruens alicui magistro aliquid sibi occulte sub
traxit satisfācere tenetur.
Si potius voluit esse medicus 7 miser q̄ laborare.
Sed 7 de eoz rixia p̄tētionib̄ maledictiōib̄ ebrietā
tibus luxurijs choreis piurijs iuramētis imunet abt
libusqz mendatijs ac inbonestissima h̄bia c̄s̄ om̄n̄i
diligētia inquirere debes: qz rusticoz vtp̄lurimū v̄l
ta in talib̄ insecta ē. Atqz de eoz arrogātijs: qz in
h̄is sp̄udētissimi vtp̄lurimū sunt vt ēt h̄r̄ di. xli. §. i.
Si factā sue cōitatis p̄tractauit 7 i h̄ia infidelr̄ se h̄uit
quortidie comedēdo 7 litigādi occasiōea sp̄ q̄rendo
vbi si exp̄ditv̄nū dixit se quatuoz exp̄disse. Et si pp̄
hoc sibi bona cōitatis vsurpauit satisfācere tenetur.
Si ex culpa sua: ipsa sua cōitas in generali vel specia
li damnificata fuit vltra. p. satisfācere tenetur.
Si sine aliqua neces. sed pro factia suis super exp̄sis
sue cōmunitatia absena stetit vltra. p. tenetur ipsi
cōmunitati satisfā. ¶ A datiarija vero. C̄cit co
Si icātavit gabellas seu datia illicita male vtiqz se

A datarijs.

- qz d iur diuſo canōicoqz ac ciuili ſūt reprobara, niſi
ex lōga p̄ſuetudie aut ab ipator fuiſſet pbata qz ſi ta
les gabellas exegit vltra moꝝ. ē eccōicat⁹ ⁊ ēt reſt. te.
Si ab eccleſiaſticis p̄ſonis qbuscūqz d reb⁹ ad vſuz ſuū
p̄tinentibus gabellas exegit eccōicat⁹ eſt ipſo facto:
vt dcm̄ eſt. ſ. nec poteſt abſolui niſi facta reſtitutiōe.
Si ēt exegit gabellā a laycis d reb⁹ quas portāt. p̄vſu
ſuo male fecit niſi ſit ap̄ pbata p̄ſuetudo ad bonū cōe.
Si extorſit gabellā de reb⁹ qbus ſolui nō teneret vel
exegit pluſq̄ debuit moꝝ. p. ⁊ ſatiffacere tenetur.
Si d̄ aliquē falſas ⁊ cauilloſas adinmētōes adinuent
ſez q̄ datiū fraudauerit: qz vltra. m. teneſ d̄ oī dāno
Si tñ accepit penaz a fraudantibus gabellā nō male
fecit: mō nō acceperit vltra id qd̄ ius ſibi concedit.
Si ſocios ſuos aliquo mō d̄cepit ſurripiēdo furtiue
pecunias gabelle v̄l cū mercatorib⁹ de aliqua quota
p̄ueniendo p̄urius ⁊ falſarius eſt ⁊ ſatiffacere teneſ.
Si exiſtens depositarius pecuniaz gabelle non fideli
ter in omnib⁹ ſe habuit vltra. p. ſatiffacere tenetur.
Si malos ſtratar ios poſuit q̄ impediētā trāſeanti
bus inferrant grautter. p. cuz talia ſibi nota erant.
CA iuuenib⁹ tā ſeminis q̄ maſ. vſqz ad adoleſcētiā.
Si ſcit p̄ſiteor dō oipotēti ⁊ ē. Si p̄ n̄ ⁊ Ane maria ſi
ſymbolū ap̄lō. ſ. Credo. Et ſi credit p̄fecte ea q̄ in eo
p̄tinēt ſi ēt ſcit decē p̄ce. leg. Et ſi neſcit inſiſgevt oīo
adſcat atqz mane ſoqz cū ſigno ſā. cru. quot. die d̄.
Si ſingulis annis cōfeſſus ſuit ſi peniten. cat.
tiam iniuētā fecit ⁊ cōmunionez ſanctam recepit.
Si inſſam ⁊ p̄dicationis ⁊ alia diuina officia die
bus feſtiuis cum potuit non libenter audiuit.
Si diebus feſtiuis tēpus in iocis laſcijs aliſqz mul
tis peccatis ⁊ laſcijs omnis generis contriuit.
Si ſec. ſacriſqz locis placitauit aut aliqd̄ iboneſte egit

- Si aliquem percussit clericus et in minoribus constitutus excommunicatus est: et si percussio fuit leuis solui potest de licentia episcopi: vel nisi ipse ab clerico presbiter percussus: ad se suaque defendendo repercutisset: quia tunc non fuisset excommunicatus: sicut Abbas. in. c. olim: de sententia excommunicationis. lib. vi. Et eodem modo prouocatus non est excommunicatus: sed nec peccauit percutiendo.
- Si aliquis monasterium monialium sciens esse prohibitum aliquando ingressus est in excommunicationem incidit.
- Si ex mala corruptela scilicet iurauit vel periurauit et mentitua est aliquem: semper. in. 2. p.
- Si nullam veritatem in os suum permittit sibi inueniri et innumera cum iuramento dixit mendacia.
- Si blasphemauit deum vel sanctos aliasque inferiores creaturas ac etiam seipsum: et magistrum et parentes suos quoscumque: quia ista etiam in paruulis sunt mortalia.
- Si non honorauit parentes suos Anos patruos et magistrum suos et alios antiquos et honorabiles personas.
- Si rebellis et inobediens ac contumax omnia fuit et maxime matrem auam materteram etc. in. 2. persepe est.
- Si superbe nimis contempsit predicta et noluit obedire. in.
- Si in sebolia alij sive locis insolens et rixosus: (sicut fuit et erga socios contumeliosus fuit.
- Si in alio repositus fuit illum dure reprehendere debet.
- Si alia detraxit vel detractores libenter audiuit.
- Si inuidius vel gulosus et in victu inordinatus fuit.
- Si cum lapidibus vel niue vel alijs rebus aliquem molestauit.
- Si legit libenter vel audiuit liberos inobedientes et prohibitos.
- Si lusit ad cartas et tarillos aut ad pugnos lapides et huiusmodi et in his aliquem vulnerauit percussit. in. p. et to. quo.
- Si semetipsum pluries in multis periculis in exposuit: vel natus do in locis periculosissimis et equos furiosos egrediendo et filia. in. p.
- Si venando porcos vel alias feras ad quadam sui ostendit

A iuuenibus tam se. q̄ mascul. 27.

- tationē ēt sel mortis piculo exposuit: 7 in his vena-
tionib⁹ alioꝝ sata ꝛculcauit v̄l vastauit 7 agroꝝ se.
Si aliq̄d carnale pctm̄ p se vel cū (pes destruxit.
pueris aut puellis cōisit aut ipse i eodē paciēs fuit.
Si alicuius puelle vel de pluribus philocaius fuit 7
q̄to tpe idē dic de puella 7 si eā cuz scandalo procā-
do vbiq; persecutus fuit: 7 eā impudice cōcupiuit.
Si eam verbis litterisq; ac nūtijs vel munusculis so-
licitauit 7 nocturnis temporibus ad eam cum peti-
colo vite sue accessit: 7 serenatas eidem fecit.
Si d ea zelotip⁹ fuit ac eā ob rē alios odiuit 7 straxit
Si cum ea loquendo verba impudica sepius dixit:
vt eam ad peccandum inducere posset semper. m. p.
Si eam exosculatus fuit ac alios tactus in honestoa
circa illam exercuit: qz semper. moꝝ. p.
Si donaria multa corrupta intentione obtulit.
Si ob amorem illiua vestam mutuauit virilem vt eā
faciliua aloqui posset moꝝ. p.
Si hīa d cāis tps pdidit multū p plateas aliaq; loca
giron agādo porcādo 7 mltā ibonesta 7 detestabilia
facinora quottidie d̄ do 7 faciēdo ac tāq̄ isensat⁹ vbi
q; clamādo 7 multa dāna 7 lpedimēta alijs iserēdo
Si pmisit alicui adolescēntie eā nesciētib⁹ parētib⁹
accipe in vrozē 7 si clandestine p verba de pūti p̄xit.
Si multa vota emisit que non implcuit.
Si se fecit laruam seu mascharam cū molestia 7 ma-
lo exemplo multozū: 7 si inducit se in habitu religio-
so: 7 predicando vilipendit sacram scripturam.
Si multa fecit incantationes 7 auguria.
Si lpressit in terra vel i lapide humi posito signū cru-
cis qz male fecit 7 grauissima pena venirz puniēd⁹.
Si noluit aliq̄d adiscere vel operari 7 nimis fuit ne-
gligēs ad orādū i mane 7 sero 7 si nimis i lecto stetit

Si imprecatus fuit mortem vel aliquod in alium patri matri aut forozibua ⁊ fratribua.

Si cominatna fuit percutere patrem ⁊ matrem ⁊ eis verba probrosa petulanter respondit.

Ac si tandem hic finis erit.

Postremo hic quasdam absolutionum formas tunc ex cōicationum maiorum ⁊ minorum quam aliorum peccatorum hūmā auctoritatē eligēdi sibi confessorē qui eos absoluat a pena ⁊ a culpa semel in vita ⁊ in articulo mortis disticta infra apponemus. Et nota p̄ q̄ absolutio a peccatia semper d̄ esse absoluta ⁊ nō p̄ditionalia q̄ aliter non valeret: vt h̄ extra de reg. iur. lib. vi. c. actus
In absolutione vero ab excōicatione debes quatuor maxime seruare tria pro vt canonū iura exigunt: primo vt erigaa ab excōicato iuramentum q̄ parere de beat mandata tuis: s̄o vt iuxta facultates suas sufficientes lesis p̄stet emendē. iij. vt facias eū iurare seu promittere ne de cetero contra illū canonē veniat cōtra quē faciendo incurrit in censuras illas nisi in casibus a iure cuiq̄ concessis. Sic. n. iura volunt vt nemi ni auferatur iuris beneficiū. Quarrus additur q̄ d̄bes absoluere excōicatum cū aliquo psalmo ⁊ oratione dominica ⁊ alijs formis cōsuetia: v̄z vberādo eū leuiter cū virga aut cū corrigia: sed id tātūmodo in hominibus seruaf in feminia vero minime seruādū est.

Forma itaq̄ absolutionis que cōiter ab oibua seruatur talia esse d̄ in p̄mis dicaa misereaf tui oipotēs deua ⁊ dimissia oibus pctis tuis p̄ducat te i vitā eternā Indulgētiā ⁊ absolutōez ⁊ remissionē oim peccatorum tuorum tribuat tibi oipotens ⁊ misericora dñs. Amen.

Asoluo te a vinculo excōicationis maioris ⁊ minoris ⁊ a p̄ticipatiōe excōicatorum: ⁊ restituo te vnitati ⁊ sanctisactis ecclesie. In noīe p̄ris ⁊ filij ⁊ sp̄s sc̄i amē.

Alia forma absolutionis.

Iterum dominus Iesus xps per suas sanctissimam pas-
sionem te absoluat: et ego auctoritate qua fungor te
absoluo ab omnibus peccatis tuis mihi vere confessis corri-
tis et oblitis et omnia bona que fecisti et facturus es et omnia
mala pateris et patieris sint ad laudem et dei et in re-
missione peccatorum tuorum. Nade in pace et noli amplius
peccare. In nomine patris et filii et spiritus sancti amen.

Et tunc post increpationem de peccatis suis indignam
sen exhortationem pijsentissimam prout necessitas expo-
sultabit penitentiam leuem: ut puta pater et ave maria siue
aliud quidpiam leue quod possit confessum ante recidivatio-
nem explere pro sacramentali penitentia impones. Postmo-
dum alias eidem impone quod verisimiliter etiam cum implere
credas. Verum eidem bonum esset notificare penitentiam
quam secundum iura canonum mereretur: ut animadvertat
gravitatem peccatorum suorum periculumque anime sue.

Forma absolutionis a pena et a culpa. s. pro his qui
habent bullas domini pape: quod possint absolvi semel
in vita et in articulo mortis a quolibet sacerdote omnibus
peccatis quantumcumque enormibus. Et sic dicat: Misere-
reatur tui etc. Indulgentiam et absolutionem etc.

Ego auctoritate dei omnipotentis et apostolorum eius
Petri et Pauli ac sanctissimi dñi nostri pape. N. in
hac parte tibi concessa et mihi commissa: et quantum claves
ecclesie se extendunt: absolvo te ab omni vinculo exco-
municationis maioris et minoris si quam incurristi et restituo te
unitati fidelium ac sanctis sacris ecclesie vel sententia suspen-
sionis et interdicti et restituo te unioni et participationi si-
delium. In nomine patris et filii et spiritus sancti. Iterum eadem au-
tem tibi hac vice concessa et mihi commissa te absolvo ab om-
nibus peccatis tuis confessis corritis et oblitis et a trans-
gressione statutorum tuorum per te perpetratis quod quod
in die nativitate tue usque in presentem horam. Et vi-

Falt a ult. p.

